

Försvar och samhällets krisberedskap

6

Förslag till statens budget för 2013

Försvaret och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	11
2	Utgiftsområde 6	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling	14
2.3	Finansieringen av användbara och tillgängliga förband	14
3	Försvaret	17
3.1	Mål	17
3.2	Beredskapskredit för totalförsvaret	17
3.3	Resultatredovisning	18
3.3.1	Finansiering	18
3.3.2	Försvarmaktens operativa förmåga	19
3.3.3	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m.	19
3.3.3.1	Insatser och beredskap	19
3.3.3.2	Förbandsverksamhet.....	22
3.3.3.3	Materiel och anläggningar	31
3.3.3.4	Exportstöd.....	33
3.3.3.5	Forskning och utveckling.....	33
3.3.3.6	Försvarsunderrättelseverksamhet	33
3.4	Årlig revision.....	34
3.5	Politikens inriktning	35
3.5.1	Övergripande inriktning.....	35
3.5.2	Insatser och beredskap	38
3.5.2.1	Incidentberedskap och insatser nationellt.....	38
3.5.2.2	Insatser internationellt.....	38
3.5.3	Förbandsverksamhet m.m.	41
3.5.3.1	Insatsorganisationens utveckling.....	41
3.5.3.2	Materiel och anläggningar	51
3.5.3.3	Exportstöd.....	53
3.5.3.4	Forskning och utveckling.....	53

3.5.3.5	Försvarsunderrättelseverksamhet.....	53
3.6	Budgetförslag.....	54
3.6.1	1:1 Förbandsverksamhet och beredskap.....	54
3.6.2	1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser.....	55
3.6.3	1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	56
3.6.4	1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.....	60
3.6.5	1:5 Forskning och teknikutveckling.....	63
3.6.6	1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	63
3.6.7	1:7 Officersutbildning m.m.	64
3.6.8	1:8 Försvarets radioanstalt.....	65
3.6.9	1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	66
3.6.10	1:10 Nämnder m.m.....	67
3.6.11	Försvarets materielverk.....	67
3.6.12	1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	68
3.6.13	1:12 Försvarsexportmyndigheten.....	68
3.6.14	1:13 Försvarsunderrättelsedomstolen.....	69
3.6.15	1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	70
4	Samhällets krisberedskap.....	71
4.1	Struktur för samhällets krisberedskap.....	71
4.2	Mål för samhällets krisberedskap.....	72
4.3	Disposition.....	72
4.4	Sammanfattande resultatredovisning.....	73
4.5	Anslaget 2:4 Krisberedskap.....	73
4.6	Förebyggande och förberedande arbete.....	75
4.6.1	Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan.....	75
4.6.2	Grundläggande säkerhetsarbete.....	76
4.6.3	Naturolyckor.....	77
4.6.4	Farliga ämnen.....	79
4.6.5	Informationssäkerhet.....	81
4.6.6	Skydd av samhällsviktig verksamhet.....	82
4.6.7	Sjöövervakning.....	83
4.6.8	Utbildning och övning.....	84
4.7	Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser.....	85
4.7.1	Insatser.....	85
4.7.2	Miljöräddning till sjöss.....	88
4.7.3	Frivilliga.....	88
4.7.4	Rakel.....	89
4.7.5	Alarmeringstjänsten – 112.....	89
4.8	Uppföljning, utvärdering, lärande och forskning.....	90
4.8.1	Lärande och kunskapsåterföring från olyckor och kriser samt forskning.....	90
4.8.2	Statskontorets myndighetsanalys av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	91
4.8.3	Utredning av olyckor.....	91
4.9	Politikens inriktning.....	92
4.9.1	Övergripande inriktning.....	92
4.10	Anslaget 2:4 Krisberedskap.....	94
4.11	Förebyggande och förberedande arbete.....	94
4.11.1	Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan.....	94

4.11.2	Grundläggande säkerhetsarbete Skydd mot olyckor.....	95
4.11.3	Naturolyckor.....	96
4.11.4	Farliga ämnen	97
4.11.5	Informationssäkerhet.....	98
4.11.6	Skydd av samhällsviktig verksamhet.....	99
4.11.7	Sjöövervakning	100
4.11.8	Utbildning och övning.....	101
4.12	Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser	101
4.12.1	Utvecklad tvärspektoriell, privat och offentlig samverkan.....	101
4.12.2	Förstärkningsresurser och internationellt stöd till Sverige	102
4.12.3	Insatser.....	102
4.12.4	Miljöräddning till sjöss	104
4.12.5	Frivilliga.....	104
4.12.6	Rakel	104
4.13	Alarmeringstjänsten – 112.....	105
4.14	Lärande och kunskapsåterföring från olyckor och kriser samt forskning.....	105
4.15	Utredning av olyckor.....	106
4.15.1	Stärkt civil och militär samverkan och ett förnyat civilt försvar.....	107
4.16	Budgetförslag	107
4.16.1	2:1 Kustbevakningen.....	107
4.16.2	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.....	109
4.16.3	2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.....	110
4.16.4	2:4 Krisberedskap.....	111
4.16.5	2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	113
4.16.6	2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal.....	114
4.16.7	2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	114
4.16.8	2:8 Statens haverikommission	117
5	Strålsäkerhet.....	119
5.1	Omfattning.....	119
5.2	Utgiftsutveckling	119
5.3	Resultatredovisning	119
5.3.1	Resultat.....	119
5.3.2	Analys och slutsatser	119
5.4	Politikens inriktning	121
5.5	Budgetförslag	121
5.5.1	3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	121
6	Elsäkerhet.....	124
6.1	Budgetförslag	124
6.1.1	4:1 Elsäkerhetsverket	124

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	12
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	14
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	14
Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2011	18
Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser 2011	22
Tabell 3.3 Personella förändringar i Försvarsmakten	28
Tabell 3.4 Löneutgifter i Försvarsmakten	28
Tabell 3.5 Av Försvarsmakten genomförda och planerade större anskaffningar av materiel och anläggningar.....	32
Tabell 3.6 Insatsorganisationens utveckling	41
Tabell 3.7 Anslagsutveckling.....	54
Tabell 3.8 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap.....	55
Tabell 3.9 Anslagsutveckling.....	55
Tabell 3.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	56
Tabell 3.11 Anslagsutveckling.....	56
Tabell 3.12 Investeringsplan.....	57
Tabell 3.13 Beställningsbemyndigande.....	59
Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	59
Tabell 3.15 Anslagsutveckling.....	60
Tabell 3.16 Beställningsbemyndigande.....	60

Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat större vidmakthållande och avveckling av materiel och anläggningar	61
Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.....	62
Tabell 3.19 Anslagsutveckling	63
Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Forskning och teknikutveckling	63
Tabell 3.21 Anslagsutveckling	63
Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet	64
Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	64
Tabell 3.24 Anslagsutveckling	64
Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Officersutbildning m.m.....	65
Tabell 3.26 Anslagsutveckling	65
Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet	65
Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Försvarets radioanstalt..	66
Tabell 3.29 Anslagsutveckling	66
Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet	66
Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	66
Tabell 3.32 Anslagsutveckling	67
Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Nämnder m.m.	67
Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet	67
Tabell 3.35 Investeringsplan	67
Tabell 3.36 Anslagsutveckling	68
Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	68
Tabell 3.38 Anslagsutveckling	68
Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet	69

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Försvarsexportmyndigheten	69
Tabell 3.41 Anslagsutveckling.....	69
Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen.....	70
Tabell 3.43 Anslagsutveckling.....	70
Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	70
Tabell 4.1 Anslagsutveckling.....	107
Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet.....	108
Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet	108
Tabell 4.4 Investeringsplan.....	108
Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:1 Kustbevakningen.....	109
Tabell 4.6 Anslagsutveckling.....	109
Tabell 4.7 Beställningsbemyndigande.....	110
Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.....	110
Tabell 4.9 Anslagsutveckling.....	110
Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst.....	111
Tabell 4.11 Anslagsutveckling.....	111
Tabell 4.12 Beställningsbemyndigande.....	112
Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:4 Krisberedskap.....	113
Tabell 4.14 Anslagsutveckling.....	113
Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet	113
Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet.....	114
Tabell 4.17 Anslagsutveckling.....	114
Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal.....	114
Tabell 4.19 Anslagsutveckling.....	114

Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet	115
Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet	115
Tabell 4.22 Investeringsplan	116
Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	116
Tabell 4.24 Anslagsutveckling	117
Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:8 Statens haverikommission.....	117
Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet.....	119
Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	121
Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet	121
Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet	122
Tabell 5.5 Beställningsbemyndigande – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	122
Tabell 6.1 Anslagsutveckling Elsäkerhetsverket	124
Tabell 6.2 Offentligrättslig verksamhet	124
Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 4:1 Elsäkerhet	124

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att för 2013 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden (avsnitt 3.2),
2. godkänner vad regeringen föreslår om Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC) (avsnitt 3.5.3),
3. godkänner investeringsplanen för Försvarsmakten för 2013–2016 (avsnitt 3.6.3),
4. godkänner anskaffningen av materielobjekt under 2013 (avsnitt 3.6.3),
5. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 000 kronor 2014–2027 (avsnitt 3.6.3),
6. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 200 000 000 kronor 2014–2021 (avsnitt 3.6.4),
7. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 12 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.11),
8. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 7 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarexportmyndighetens behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.13),
9. godkänner investeringsplanen för Kustbevakningen för 2013–2016 (avsnitt 4.16.1),
10. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2014–2016 (avsnitt 4.16.2),
11. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor 2014–2018 (avsnitt 4.16.4),
12. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 300 000 000 kronor (avsnitt 4.16.4),

13. bemyndigar regeringen att för 2013 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 350 000 000 kronor (avsnitt 4.16.4),
14. godkänner investeringsplanen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2013–2016 (avsnitt 4.16.7),
15. bemyndigar regeringen att under 2013 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2014–2018 (avsnitt 5.5.1),
16. för budgetåret 2013 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	Ramanslag	22 570 994
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	Ramanslag	2 206 894
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	Ramanslag	8 979 728
1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	Ramanslag	6 492 416
1:5 Forskning och teknikutveckling	Ramanslag	622 944
1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	Ramanslag	23 806
1:7 Officersutbildning m.m.	Ramanslag	222 085
1:8 Försvarets radioanstalt	Ramanslag	821 939
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	Ramanslag	169 821
1:10 Nämnder m.m.	Ramanslag	5 801
1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	Ramanslag	69 927
1:12 Försvarsexportmyndigheten	Ramanslag	71 570
1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ramanslag	7 494
1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	Ramanslag	12 224
2:1 Kustbevakningen	Ramanslag	1 006 680
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	Ramanslag	24 850
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	Ramanslag	21 080
2:4 Krisberedskap	Ramanslag	1 172 005
2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	Ramanslag	30 000
2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	Ramanslag	193 671
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Ramanslag	1 024 751
2:8 Statens haverikommission	Ramanslag	42 619
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	Ramanslag	351 875
4:1 Elsäkerhetsverket	Ramanslag	51 375
Summa		46 196 549

2 Utgiftsområde 6

2.1 Omfattning

För att återspegla den verksamhet som finansieras från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, har regeringen valt att i budgetpropositionen dela in utgiftsområdets verksamhet i fyra undergrupper: Försvar (anslag 1:1 till 1:14), Samhällets krisberedskap (anslag 2:1 till 2:8), Strålsäkerhet (anslag 3:1) samt Elsäkerhet (anslag 4:1).

Resultatredovisning och inriktning för den sistnämnda undergruppen framgår av budgetpropositionens volym 11, utgiftsområde 24 Näringsliv.

Figuren nedan visar fördelningen i de fyra undergrupperna samt hemvisten för de myndigheter vars verksamhet helt eller delvis finansieras inom utgiftsområde 6 under 2013.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap					
Samhällets krisberedskap	Försvar			Strålsäkerhet	Elsäkerhet
<ul style="list-style-type: none"> • Myndigheten för samhällsskydd och beredskap • Kustbevakningen • Statens haverikommission 	<ul style="list-style-type: none"> • Försvarsmakten inkl. Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten • Försvarets materielverk • Totalförsvarets forskningsinstitut • Totalförsvarets rekryteringsmyndighet • Försvarsexportmyndigheten 	<ul style="list-style-type: none"> • Försvarets radioanstalt • Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten • Försvarsunderrättelse-domstolen 	<ul style="list-style-type: none"> • Försvarshögskolan (Officersutbildning) 	<ul style="list-style-type: none"> • Strålsäkerhetsmyndigheten 	<ul style="list-style-type: none"> • Elsäkerhetsverket
<i>Försvarsdepartementet</i>			<i>Utbildningsdepartementet</i>	<i>Miljödepartementet</i>	<i>Näringsdepartementet</i>

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Försvar	40 087	41 567	40 019	42 278	43 435	44 119	44 815
Samhällets krisberedskap	3 710	3 739	3 849	3 516	3 596	3 625	3 697
Strålsäkerhet	310	345	335	352	359	365	372
Elsäkerhet	45	51	49	51	52	53	54
Äldreanlag	1	0	4	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	44 153	45 702	44 257	46 197	47 443	48 162	48 939

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Prognosen för 2012 visar på ett underutnyttjande jämfört med budgeten, vilket främst är hänförligt till anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* vars utfall beror av hur många insatser som regeringen beslutat om. Vidare förväntas ett underutnyttjande av anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* med anledning av att mindre verksamhet än planerat har kunnat genomföras under året.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	45 578	45 578	45 578	45 578
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	56	880	1 687	2 663
Beslut	483	657	564	358
Överföring till/från andra utgifts- områden		1	1	2
Övrigt	80	327	332	338
Ny ramnivå	46 197	47 443	48 162	48 939

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

(prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). I enlighet med vad regeringen anförde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2008/09:140) kan den föreslagna utvecklingen mot ett mer tillgängligt försvar bara ske i den takt som ekonomin medger. Den högre ambition avseende insatsorganisationens tillgänglighet och användbarhet som den försvarspolitiska inriktningen innebär, kommer att leda till ökade kostnader inom främst förbandsverksamheten, framförallt i fråga om löner för anställd militär personal och övningsverksamhet. Därtill förutses under perioden bl.a. ökade kostnader i fråga om vidmakthållande av materiel m.m. till följd av att materielen i ökad utsträckning kommer att vara i bruk vid förbanden. Samtidigt minskar kostnaderna för anskaffning av materiel som en konsekvens av materielförsörjningsstrategin.

Regeringen föreslår i föreliggande budgetproposition en utveckling av JAS 39 E och ombyggnad av 40–60 JAS 39 C/D till JAS 39 E. För att skapa utrymme för detta föreslår regeringen en ökning av anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* med 300 miljoner kronor 2013 respektive 2014. För åren därefter föreslås en årlig anslagsökning om 200 miljoner kronor. Regeringens bedömning är att försvarsomställningen i övrigt kan ske inom oförändrade ekonomiska ramar för området Försvar, såväl för 2013 som under resten av mandatperioden. Dock förutsätter den nya inriktningen att resurser frigörs inom försvarsområdet genom förändringar och rationaliseringar i fråga om personal, materiel samt logistikförsörjning och övrig stödverksamhet.

2.3 Finansieringen av användbara och tillgängliga förband

Genomförandet av den försvarspolitiska inriktningen som riksdagen beslutat fortsätter

De hittills beslutade och beräknade anslagsnivåerna innebär att nivån för förbandsverksamheten ökas med ca 2 200 miljoner kronor för 2014 jämfört med 2008 (i 2012 års prisläge) genom överföringar inom utgiftsområdet, varav ca 1 900 miljoner kronor i huvudsak frigjorts för reformeringen av försvaret. Dessa omfördelningar, tillsammans med förslag i föreliggande proposition om överföring av ytterligare 111 miljoner kronor främst från forskning och teknikutveckling till förbandsverksamheten, kommer att möjliggöra en fortsatt utveckling av insatsorganisationen fram till 2014 i enlighet med den planering som har redovisats av Försvarmakten och de inriktningsbeslut som har fattats av regeringen.

I propositionen En effektivare försvarslogistik (prop. 2011/12:86) redovisade regeringen effektiviseringar och rationaliseringar av försvarets stödverksamhet som beräknas uppgå till 760 miljoner kronor per år fr.o.m. den 1 januari 2015. Förslagen syftar till att möjliggöra omställningen till användbara och tillgängliga förband.

Riksdagen bemyndigade den 19 juni regeringen att besluta om försvarslogistikverksamhetens framtida utformning i enlighet med den inriktning som regeringen redogjort för i propositionen (prop. 2011/12:86, bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291).

Regeringen har med anledning av detta uppdragit åt berörda myndigheter att genomföra åtgärder som syftar till att effektivisera och rationalisera stödverksamhet ytterligare avseende bl.a. inköp, service, förråd och verkstäder. Genom en tydlig uppgifts- och ansvarsfördelning inom materiel- och logistikförsörjningen, där Försvarmakten utgör beställare och Försvarets materielverk utgör leverantör av bakre logistik, möjliggörs såväl besparingar som effektiviseringar av verksamheten. Åtgärderna omfattar bl.a. att Försvarmaktens inköpsverksamhet, huvuddelen av verkstäder, upphandling och delar av staborganisationen förs över till Försvarets materielverk. Besparingsåtgärderna omfattar även verksamheten inom forskning och utveckling.

Regeringen utesluter inte att ytterligare resurser kan behöva frigöras inom försvarsområdet för att möjliggöra finansieringen av reformen efter 2014. Detta kan t.ex. innebära att det är nödvändigt med fortsatta reformer inom

personalförsörjningen, ytterligare reduceringar inom stödverksamheten eller andra effektiviseringsåtgärder.

Försvarmakten inkom under våren 2012 med ett underlag där myndigheten bedömer att den operativa förmåga som krävs för att lösa Försvarmaktens uppgifter inte kommer att kunna upprätthållas i perspektivet 2019, dvs. då insatsorganisationen avses vara personellt uppfylld och övad med nya personalkategorier. Skälen till detta är, enligt Försvarmakten, främst att kostnaderna för förbandsverksamheten och materieförsörjningen för insatsorganisationen bedöms överskrida de anslagsramar som då antas gälla, inklusive hittills föranstaltade rationaliseringar.

Regeringen kommer fortsätta följa försvarsomställningen noggrant för att kunna vidta de åtgärder som krävs. Frågan om långsiktig balans mellan ekonomi och verksamhet kommer att vara central både inom Regeringskansliet och inom Försvarsberedningen. Försvarmaktens bedömning om kommande ekonomiska underskott föranleder behov av att, i en samlad process i Regeringskansliet, inleda ett arbete i syfte att skapa balans mellan verksamhet och ekonomi. Arbetet ska ge regeringen möjlighet att fatta strategiska beslut i syfte att genomföra huvudinriktningen i det senaste försvarsbeslutet. Vidare ska arbetet så långt som möjligt samordnas processmässigt med arbetet inför en ny försvarspolitisk inriktningsproposition, inklusive Försvarsberedningens arbete.

Regeringen och Regeringskansliet kommer bl.a. att inhämta underlag från berörda myndigheter, inklusive förslag på åtgärder för att verksamhet och ekonomi ska vara i balans även på lång sikt.

PRIO

Försvarmakten inför stegvis det integrerade resurs- och ekonomiledningssystemet (PRIO) som ett led i en förbättrad ekonomistyrning. De delar av systemet som hittills tagits i bruk har i stort fungerat väl och är i produktion men vissa problem med införandet har förekommit vilket bl.a. skapat störningar i reservmaterieförsörjningen med osäkerheter i prognoserna som följd.

Riksrevisionen har vid sin granskning bl.a. konstaterat att materielhanteringen i PRIO behöver förbättras. Vidare behöver behörighets-

hanteringen ses över. Det har vid granskningen också framkommit att det finns behov av ytterligare information och utbildning för användare.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att följa arbetet noggrant.

3 Försvar

3.1 Mål

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret fr.o.m. 2010 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Av detta följer att Försvarsmakten, enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer, ska lösa följande uppgifter:

- försvara Sverige och främja vår säkerhet genom insatser på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta samt
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Insatsorganisationen ska utvecklas i enlighet med de krav på operativ förmåga som riksdagen har beslutat och i den takt ekonomin medger (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Regeringen har den 14 januari

2010 beslutat om inriktningen för Försvarsmakten under perioden 2010–2014.

God försvarsförmåga ska genom planering även finnas i sådan verksamhet som är väsentlig för samhällets grundläggande behov vid ett eventuellt framtida väpnat angrepp samt vid eventuella kriser eller incidenter som inbegriper militära maktmedel i vårt närområde.

3.2 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret på högst 40 000 000 000 kronor för 2012 om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Regeringen anser att ett motsvarande bemyndigande, avseende samma belopp, bör lämnas för 2013. Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel. Behöver beredskapskrediten utnyttjas, avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av

behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Finansiering

I tabellen på nästa sida redovisas Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2011 uppdelat på prestationsgrupper eller s.k.

verksamhetsgrenar som finns i Försvarsmaktens redovisning. Prestationsgruppen *övriga verksamheter* omfattar bl.a. statsceremoniell verksamhet och exportstöd.

Anslagsförbrukningen redovisas mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*, anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* samt anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2011

Miljoner kronor

Verksamhet	Förbandsverksamhet och beredskap Anslag 1.1	Fredsfrämjande förbandsinsatser Anslag 1.2	Anskaffning av materiel & anläggningar Anslag 1.3	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel & anläggningar Anslag 1.4	Forskning & teknikutveckling Anslag 1.5	Summa
1. Insatser						
Internationella insatser	824	2 014				2 838
Nationella insatser	75					75
Insatser totalt	899	2 014				2 913
2. Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap						
Insatsorganisationen gemensamt						
Arméförband	6 055		3 706	1 048		10 809
Marinförband	3 530		694	813		5 037
Flygvapenförband	5 556		2 585	2 451		10 592
Lednings- och underrättelseförband	1 364		1 475	1 602		4 441
Logistikförband	664		317	763		1 744
Hemvärnsförband	1 740		0	0		1 740
Insatsorganisationen/beredskap totalt	18 909		8 777	6 677		34 363
3. Utveckling						
Forskning och utveckling	297				705	1 002
Materiel-/organisationsutveckling	292		22		18	332
Utveckling totalt	589		22		723	1 334
4. Övriga verksamheter						
	163					163
5. Fredsfrämjande verksamhet						
	5					5
6. Stöd till samhället						
	10					10
Summa	20 575	2 014	8 799	6 677	723	38 788

3.3.2 Försvarsmaktens operativa förmåga

Utifrån riksdagens inriktning för försvaret (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) har regeringen beslutat om Försvarsmaktens uppgifter och krav på operativa förmågor i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Försvarsmakten ska utifrån de ställda kraven stegvis få en ökad tillgänglighet och användbarhet.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten under 2011 haft förmåga att över tiden möta de krav som ställs på omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen.

Regeringen bedömer dock att det fortfarande finns begränsningar i förutsättningarna för Försvarsmakten att kunna möta olika händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge. Främst rör bristerna det materiella och personella läget i vissa förband och inom vissa funktioner. Det finns vidare brister avseende planläggning samt tillgänglighet och prestanda i vissa materiel-system.

Insatsorganisationens tillgänglighet bedöms ha ökat jämfört med 2010 genom att andelen befattningar i insatsorganisationen som har en beredskap på högst tre månader har ökat. Vidare bedömer regeringen att Försvarsmaktens förmåga att genomföra insatser har ökat genom att samtliga stridskrafter nu genomfört större internationella insatser.

Regeringens övergripande bedömning är att den operativa förmågan successivt kommer att öka i takt med att omställningen mot insatsorganisation 2014 (IO14) fortsätter.

Försvarsplanering

Regeringen beslutade den 31 mars 2011 anvisningar till Försvarsmakten (Fö2011/569/MFI) avseende försvarsplaneringen, dvs. inriktningen för nyttjandet av Försvarsmakten i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Regeringen vill betona vikten av att planeringen genomförs och att det finns en helhetsyn som omfattar hela hotskalan. Försvarsmakten har, genom myndighetens redovisning i Försvarsplan 2012, lämnat underlag i enlighet med anvisningarna.

3.3.3 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m.

3.3.3.1 Insatser och beredskap

Nationell incidentberedskap och insatser nationellt

Försvarsmakten har upprätthållit nationell beredskap och förmåga att hävda den territoriella integriteten genom förband avdelade för detta ändamål. Sjöterritoriet har kontinuerligt övervakats med olika typer av sensorer. Sjöbevakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande. Luftrummet har övervakats av såväl fasta som luftburna radarsensorer. Flygplan med incidentberedskapsuppgifter har funnits tillgängliga under årets alla dagar.

Under 2011 har Försvarsmakten konstaterat ett fåtal kränkningar av svenskt territorium. Kränkningarna var färre än föregående år, trots en fortsatt omfattande övningsverksamhet i närområdet.

Regeringens bedömning är att Försvarsmakten har upprätthållit incidentberedskap i enlighet med beslutade beredskapskrav. Försvarsmakten har också lämnat stöd till civil verksamhet enligt nedan.

Försvarsmaktens stöd till övriga samhället

Under 2011 lämnade Försvarsmakten stöd till samhället vid ca 100 tillfällen, i enlighet med lagen (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Stödet bestod främst i eftersök och sjöräddning.

Vid oljeutsläppet kring Tjörn deltog Försvarsmakten i stor skala och lämnade ett viktigt bidrag i samverkan med Kustbevakningen.

Vidare har Försvarsmakten lämnat stöd vid 230 tillfällen i enlighet med förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet. I de flesta fallen har det handlat om stöd till polisen i samband med ammunitionsröjning.

På regeringens uppdrag ställde Försvarsmakten, i samverkan med Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB), ett transportflygplan till UNHCR:s och IOM:s förfogande för den humanitära evakuering som genomfördes i samband med konflikten i

Libyen. Försvarsmakten har inom ramen för försvarsplaneringen utvecklat sin planering för stöd till ansvariga myndigheter vid kriser och extraordinära händelser. Detta omfattar generell och övergripande inriktning såväl som fastställda planer för specifika situationer. Försvarsmaktens planering sker i samordning med de myndigheter som har särskilt ansvar för krisberedskapen enligt förordningen om krisberedskap och höjd beredskap. Försvarsmakten har inkommit med förslag till hur återrapporteringskraven för Försvarsmaktens stöd till övriga samhället vid kriser ska kunna förtydligas i syfte att bidra till ökad transparens vad gäller Försvarsmaktens möjligheter i detta avseende. Vidare har Försvarsmakten redovisat vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av Riksrevisionens rapport "Försvarsmaktens stöd till samhället vid kriser" (RiR 2011:15).

En god planering och samverkan mellan samhällets alla aktörer är angelägen för en fungerande krisberedskap. I enlighet med vad som anges ovan bedömer regeringen att Försvarsmaktens förmåga till samverkan med civila aktörer har utvecklats. I enlighet med budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) har beslut fattats om att regionala staber ska inrättas per den 1 januari 2013. Dessa kommer att utgöra en viktig del i utvecklingen av samverkan med övriga samhället.

Internationell beredskap

Sverige har till FN, EU och Nato anmält ett antal förband till internationella styrkeregister. Syftet med dessa register är främst att utgöra en sammanställning av förmågan hos FN, EU och Nato att bidra till internationella fredsfrämjande insatser.

Samarbetet inom ramen för FN, EU och Nato har under 2011 bidragit till Försvarsmaktens förmåga att genomföra fredsfrämjande insatser och hävda territoriell integritet. Det har vidare ökat Försvarsmaktens förmåga att ge och ta emot militärt stöd.

Regeringen anser att samarbetet inom Partnerskap för fred (PFF), med Nato samt inom EU och FN är betydelsefullt för utvecklingen av Försvarsmaktens förmåga och även för civila myndigheters förmåga att bidra till krishantering internationellt och nationellt.

Insatser internationellt

Under 2011 har 1 840 personer, varav 220 kvinnor och 1 620 män, vid något tillfälle tjänstgjort i internationella militära insatser. Svenska förband har deltagit i insatser i Afghanistan, Kosovo och Libyen.

Regeringens samlade bedömning är att de förband som deltagit i insatser väl svarat mot de krav som ställts i respektive insatsområde, bl.a. vad gäller organisation, utrustning och bemanning.

De svenska förbanden har i allt väsentligt fullgjort förelagda uppgifter på ett bra sätt och upprätthållit hög kvalitet i verksamheten. Vidare har de internationella insatserna bidragit till Försvarsmaktens fortsatta förmågeutveckling.

Genom att bidra till insatser internationellt har Sveriges insyn och möjlighet att påverka beslut stärkts på flera områden i de olika organisationer som leder insatserna.

Under 2011 har Försvarsmakten fortsatt implementeringen av FN:s säkerhetsrådsresolutioner 1325 och 1820 omfattande bl.a. ett jämställdhetsperspektiv i de internationella insatserna. Försvarsmakten har fortsatt att utveckla den missionsförberedande utbildningen genom att integrera utbildningsmoment i övningar. Samarbetet på detta område inom ramen för det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFECO) har fortsatt utvecklats under 2011, bl.a. genom att påbörja etableringen av ett Nordic Center for Gender in Military Operations (NCGM) på Försvarsmaktens internationella centrum (SWEDINT).

ISAF (International Security Assistance Force, Afghanistan)

I Afghanistan har det svenska förbandet fortsatt upprätthållit ledningsansvaret för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif, Provincial Reconstruction Team Mazar-e-Sharif (PRT MeS). Regeringens bedömning är att det svenska förbandets verksamhet inom ramen för ISAF haft god effekt i området. En särskild utmaning har varit säkerhetsläget i insatsområdet, vilket har ställt krav på Försvarsmaktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktikanpassning.

Genomförda stabiliseringsoperationer tillsammans med de afghanska säkerhetsstyrkorna

(*Afghan National Security Forces*, ANSF) och rådgivningsinsatser genom utbildnings- och samverkansgrupper (*Operational Mentor and Liaisons Team*, OMLT) har under 2011 påtagligt bidragit till en ökad förmåga från afghansk sida att hantera säkerhetsläget i insatsområdet och det vidare ansvarsområdet inom Regional Command North. Genom att tillhandhålla stöd vid operationer, utbilda och utöva mentorskap gentemot ANSF, har den svenska kontingenten även bidragit till att förbättra de afghanska säkerhetsstyrkornas förmåga att initiera, planera och genomföra operationer. Detta har i sin tur inneburit ökade förutsättningar för ett successivt överlämnande av säkerhetsansvaret till de afghanska myndigheterna.

Det svenska förbandet förstärktes tillfälligt vid ett flertal tillfällen under 2011. Detta har bidragit till att vidmakthålla och höja effekten i insatsområdet, t.ex. i samband med rotationer, samtidigt som det utvecklade Försvarsmaktens förmåga att temporärt genomföra förstärkningsinsatser. I april 2011 utökades det svenska bidraget till ISAF med en helikopterenhet för medicinsk evakuering, med en uthållighet på två år. I augusti 2011 tillfördes även styrkebidraget en ny förmåga i form av taktisk obemannad flygfarkost (TUAV) för inhämtande av underrättelseinformation.

KFOR (Kosovo Force)

Den svenska styrkebidraget till KFOR bestod under det första kvartalet 2011 av ca 110 personer för att under det andra kvartalet reduceras till att omfatta ca 70 personer. Förbandets fokus har legat på den verksamhet som bedrivs av samverkans- och observationsgrupperna (*Liaison Monitoring Teams*, LMT) samt stöd till uppbyggnad av lokala säkerhetsstrukturer genom militära rådgivare.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till KFOR under 2011 bidragit till att skapa en tryggare och säkrare miljö i Kosovo. Vidare har förbandet bidragit till en god uppfattning om läget och händelseutvecklingen i Kosovo genom informationsinhämtning samt bidragit till uppbyggnad av Kosovos säkerhetsstrukturer genom rådgivning och samverkan med olika aktörer.

Operation Unified Protector (OUP), Libyen
Sverige deltog från april till oktober 2011 i den av Nato ledda insatsen i Libyen i enlighet med beslut i FN:s säkerhetsråd.

Från början av april till juni 2011 genomförde det svenska förbandet spaningsuppdrag mot Libyens luftförsvar och bidrog därigenom till att upprätthålla flygförbudszonen i Libyen. Förbandet bestod av en väpnad styrka om ca 130 personer med som mest åtta stridsflygplan av typ JAS 39 Gripen i jakt- och spaningsroll, ett transportflygplan av typ Tp84 med lufttankningsförmåga, stödresurser samt stabsofficerare. Detta förband rekryterades huvudsakligen ur den stridsflygenhet som stod i beredskap för den nordiska stridsgruppen (NBG) under första halvåret 2011.

I samband med beslut om förlängning av insatsen i juni 2011 vidgades det svenska mandatet till att genomföra spaningsuppdrag till stöd för FN:s säkerhetsrådsresolution 1973 i dess helhet. Under förlängningen av insatsen bestod förbandet av en väpnad styrka om ca 140 personer med som mest fem stridsflygplan av typ JAS 39 Gripen i spaningsroll, stödresurser för bl.a. lufttankning samt stabsofficerare, inklusive personal för informationsoperationer.

Regeringens bedömning är att det svenska förbandet som deltog i insatsen är fullt ut Nato-interoperabelt, ur såväl tekniskt som kompetensmässigt perspektiv samt i fråga om kommandospråk. Regeringen bedömer vidare att den svenska insatsen bidrog framgångsrikt till det samlade resultatet av Nato-insatsen. Denna bedömning stöds av uttalanden från Nato där betydelsen av den svenska förmågan till spaning framhållits och rönt stor uppskattning.

Ekonomiskt utfall

Anslaget som finansierade särutgifterna för de militära insatserna internationellt uppgick 2011 till 2 704 miljoner kronor, inklusive ett anslagssparande på 74 miljoner kronor från tidigare år. Tabellen nedan visar tilldelade medel och utfall för de av regeringen beslutade insatserna.

Försvarsmaktens underskridande av tilldelade medel beror bl.a. på beslutet att inte fortsätta utvecklingen av Camp Torni i Afghanistan. Vidare har transporter genomförts med tåg istället för flyg, driftkostnader för camper har reducerats och det har förekommit viss överplanering inom logistikområdet.

Underskridandet beror även på att insatsen i Libyen hade lägre kostnadsutfall än beslutad ram. Detta beror bl.a. på en outnyttjad ammunitionsbudget, lägre flygtidsuttag än planerat, att inget lufttankningsflygplan använts under andra perioden samt lägre kostnader än planerat i basområdet. Det totala anslags-sparandet uppgår till 690 miljoner kronor.

Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser 2011

Tusental kronor

Insats	Tilldelade medel	Utfall
ISAF	1 899 000	1 594 657
KFOR	183 000	140 914
OUP	336 000	220 016
Atalanta FHQ/OHQ	5 000	4 269
Avveckling Atalanta	19 000	26 718
Övrigt	40 000	20 844
Athena	40 000	6 226
Summa	2 522 000	2 013 644

Säkerhetssektorreform

Försvarsmakten har under 2011 genomfört och fortsatt utvecklat stöd till säkerhetssektorreform (SSR) och kapacitetsuppbyggande verksamhet. Stödet har bestått av erfarenhetsutbyten, kunskapsöverföring såsom utbildnings- och mentorstöd, sekunderad personal till SSR-insatser och stöd till militär kapacitetsuppbyggnad inom ett flertal geografiska områden. Huvuddelen av aktiviteterna har genomförts i nära samarbete med de nordiska och baltiska länderna. Utvärdering av stödet inom SSR-området görs kontinuerligt. Regeringens samlade bedömning är att stödet inom SSR-området har genomförts på ett godtagbart sätt.

Vidare anser regeringen att Försvarsmaktens erfarenheter från de olika verksamheterna är betydelsefulla för den framtida inriktningen av försvarsrelaterad SSR-verksamhet. Under 2011 förbrukades ca 9,7 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

EU:s stridsgrupper

Den nordiska stridsgruppen (NBG 11), med deltagande av Estland, Finland, Irland, Norge och Sverige, stod i beredskap under första halvåret 2011. Delar av stridsgruppen kunde tack

vare sin höga beredskap snabbt sättas in i insatsen i Libyen. Regeringen bedömer att Försvarsmaktens förmåga att upprätthålla stående förband samt att förmågan till snabbinsats har ökat. Regeringen har mer utförligt redogjort för erfarenheterna i propositionen Den Nordiska stridsgruppen 2015 (prop. 2011/12:84).

3.3.3.2 Förbandsverksamhet

Verksamheten finansieras av anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* samt 1:7 *Officersutbildning m.m.*

Insatsorganisationens utveckling

Den insatsorganisation som funnits under 2011 utgår i grunden från tidigare lägre krav på operativ förmåga och tillgänglighet i insatsorganisationen än vad som regeringen beslutat om i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140). Försvarsmakten har under 2011 tagit ytterligare viktiga steg mot en ny insatsorganisation för att stegvis kunna möta de förändrade kraven avseende bl.a. tillgänglighet och användbarhet. Försvarsplaneringen har fortsatt utvecklats.

Vidare fastställdes under året krigsförbands-specifikationer (KFS) för samtliga förband i insatsorganisationen. Regeringens bedömning är att detta är en nödvändig beståndsdel i iståndsättandet av insatsorganisation 2014 (IO14).

Övningsverksamheten för krigsförbanden har påbörjats. Försvarsmakten rapporterar bristande måluppfyllelse för ett antal krigsförband. Anledningen anges bl.a. vara reduceringar av övningsverksamhet som vidtogs under 2011 för att inte riskera ett överskridande av anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Försvarsmakten har också rapporterat att en stor del av den nyanställda personalens tid har gått till skydd och bevakning m.m. Detta har medfört att förbandsutbildning inte kunnat genomföras i avsedd omfattning.

Regeringen bedömer att omfattningen av dessa problem efterhand kommer att minska i

takt med att fler gruppbefäl, soldater och sjömän anställs. Delar av problematiken bedöms dock kvarstå under flera år framöver. Vidare anser regeringen att övningsverksamheten är mycket angelägen för att bygga upp krigsförbandens förmåga. Regeringen ser det som angeläget att tilldelade medel används för att öka förbandens förmåga och ser allvarligt på att målen för krigsförbanden inte uppnåtts.

Försvarsmakten har under 2011 fortsatt att utveckla sin förmåga för att, i enlighet med regeringens proposition Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140), i slutet av planeringsperioden (2018-2019) ha kapacitet att över tiden hålla ca 2 000 personer ur insatsorganisationen insatta, nationellt och internationellt samt att kontinuerligt delta i upp till fyra förbandsinsatser varav minst en ska kunna vara av storleken bataljonsstridsgrupp. Utvecklingen av förmågan sker med utgångspunkt från att insatser ska genomföras med förband ur insatsorganisationen eller delar av dessa.

Sammantaget bedömer regeringen att insatsorganisationen huvudsakligen utvecklas i enlighet med det försvarspolitiska beslutet och med bibehållen takt i försvarsreformen.

Lednings- och underrättelseförband

Under 2011 har följande ledningsförband vidmakthållits och vidareutvecklats:

- ett högkvarter med stabsförband,
- ett rörligt operativt ledningsförband (ROL/FHQ) med stabsförband,
- en taktisk sambandsbataljon,
- en telekrigbataljon,
- en ledningsplatsbataljon,
- ett telenät- och marktelefonförband (FMTM),
- ett it-försvarsförband med Computer Emergency Response Team (CERT),
- en nationell underrättelseenhet (NUE),
- ett specialförband samt
- en pluton för informationsoperationer (PSYOPS).

Bland ovanstående pågick under 2011 utveckling av ett rörligt operativt ledningsförband med stabsförband, en taktisk sambandsbataljon, en ledningsplatsbataljon och en pluton för informationsoperationer. Införandet av Högkvarterets nya insatsorganisation har påbörjats, vilken bedöms vara operativ 1 januari 2013. Avvecklingen av styrkehögkvarteret för den nordiska

stridsgruppen (NBG FHQ) har genomförts och uppbyggnaden av det nya förbandet ROL/FHQ pågår.

Ledningsförbanden har under året bidragit med stöd till de internationella insatserna samt till den nordiska stridsgruppen som stod i beredskap under första halvåret 2011. Verksamheten vid FMTM har främst omfattat upprätthållande av beredskap samt deltagande i och stödjande av internationella insatser genom att upprätthålla främst tekniska ledningsstödsystem. Bidraget till de internationella insatserna har dock inneburit vissa begränsningar i måluppfyllnad för dessa förband. Detta gäller i första hand förband med begränsad uthållighet som t.ex. PSYOPS-plutonen.

Ledningsförbanden har bl.a. genomfört en ledningssystemövning för den nordiska stridsgruppen, den multinationella civil-militära krishanteringsövningen VIKING 11 samt en stabsövning med Högkvarteret. Implementering av ett nytt ledningssystem för den svenska kontingenten i ISAF har genomförts i två etapper med gott resultat. Verksamheten vid ledningsförbanden har i stort genomförts enligt plan och målen för 2011 har i huvudsak uppnåtts.

Regeringens bedömning är att inriktningen för ledningsförbanden i huvudsak har följts och att läget utifrån de för 2011 beslutade beredskapskraven är godtagbart.

Materiel

Under året har regeringen fattat beslut om följande anskaffningar:

- ledningscontainrar och
- informationsbärarsystem SWECCIS (Swedish Command and Control Information System).

Följande större materiel har beställts under året:

- omsättning av radiosystem för stridsledning inom marinen och flygvapnet,
- enkel handhållen radio (interngruppradio),
- stabsstödssystem H/S Fas 1 samt
- kommunikationsmateriel för hemvärnet.

Följande viktigare materiel har tillförts ledningsförbanden:

- handhållna och fordonsmonterade radioapparater för Rakel,
- två SWECCIS-system för utbildning,

- ledningsplatsmateriel, mobila och bärbara telekrigssystem samt kryptomateriel,
- ledningssystem till den svenska kontingenten i ISAF samt
- SWECCIS insats (tillämpning av SWECCIS-systemet som bl.a. används i ISAF).

Materielleveranserna möjliggör en förbättrad ledningsförmåga och informationshantering. Exempelvis bidrar SWECCIS till att förbättra Försvarmaktens ledningsförmåga genom att öka tillgången till gemensam lägesinformation och Rakel underlättar kommunikation med andra myndigheter.

Logistikförband

Under 2011 har följande logistikförband vidmakthållits och vidareutvecklats:

- en operativ ledningsteknisk bataljon,
- en teknisk bataljon,
- två logistikbataljoner,
- två sjukhuskompanier,
- två sjukvårdsförstärkningskompanier,
- en transport (MOVCON, Movement Control) ledning,
- tre transport (MOVCON) plutoner,
- Försvarmaktens logistik (FMLOG) stab samt
- tre nationella logistikstödsenheter (*National Support Element*, NSE).

Verksamheten vid logistikförbanden har i huvudsak genomförts i enlighet med regeringens inriktning och målen för 2011 har i huvudsak uppnåtts.

Logistikförbanden har kontinuerligt under året lämnat stöd till och deltagit i de insatser som genomförts internationellt. Svårigheten att rekrytera medicinsk personal till de insatser som genomförs internationellt kvarstår.

Inriktningen för logistikförbanden har i huvudsak följts. Regeringens bedömning är att läget inom logistikförbanden utifrån de för 2011 beslutade beredskapskraven är godtagbart.

Materiel

Under 2011 har regeringen fattat beslut om att anskaffa strömförsörjningsutrustning.

Under 2011 har Försvarmakten mottagit följande viktigare materielleveranser:

- drivmedelsmateriel till flygplan C 130,
- 30 modifierade elverk,

- fem elverkscontainrar,
- 300 taktiska tält samt
- en vattenförpackningsmaskin.

Materielleveranserna bidrar till att säkerställa tillgången till bl.a. vatten, el och reservdelar vid insatser.

Arméstridskrafter

Under 2011 har följande förband vidmakthållits:

- två brigadstaber,
- sex mekaniserade bataljoner,
- en luftburen bataljon,
- två artilleribataljoner,
- två luftvärnsbataljoner,
- en jägarbataljon,
- en underrättelsebataljon,
- en säkerhetsbataljon
- två ingenjörsbataljoner
- två militärpolis kompanier
- ett CBRN-kompani (förband för skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel),
- ett tungtransportkompani samt
- femtio hemvärnsbataljoner.

Livbataljonen är för närvarande under utveckling.

Verksamheten för arméstridskrafterna har i huvudsak genomförts enligt plan, men inte nått önskat resultat främst p.g.a. begränsad tillgång på kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl och soldater (GSS/K) och viss materiel.

Försvarmakten har rapporterat att en stor del av de nyanställda kontinuerligt tjänstgörande soldaternas arbetstid ägnats åt uppgifter som t.ex. skydd, bevakning och högvakt. Likaså deltar soldaterna i förberedelser och genomförande av insatser. Detta har lett till att vissa övningar har ställts in under 2011.

Insatsverksamheten för arméstridskrafterna har präglats av de pågående insatserna i Afghanistan och Kosovo samt den nordiska stridsgruppen som stod i hög beredskap t.o.m. 30 juni 2011. Den strategiska reserven har upprätthållit beredskap och huvuddelen av förbandet har använts för förstärkningsinsatser i Afghanistan.

Hemvärnet har i stort uppnått de mål som sattes upp inför året. Verksamheten vid hemvärnsförbanden har präglats av åtgärder för att befästa hemvärnets nya avtal och det nya utbildningssystemet.

Arméstridskrafterna har upprätthållit den anbefallda beredskapen och vidmakthållit enheter som är anmälda till internationella styrkeregister, bl.a. ett mekaniserat kompani i hög beredskap.

Följande förband med 90 dagars beredskap har under 2011 varit anmälda till internationella styrkeregister:

- en mekaniserad bataljon,
- ett ingenjörskompani,
- ett militärpolisförband,
- en CBRN-insatsstyrka,
- en artillerilokaliseringsradargrupp,
- en jägarpluton samt
- en luftvärnspluton.

Regeringens bedömning är att inriktningen för arméstridskrafterna i stort sett har följts och att läget sammantaget är godtagbart. Dock anser regeringen att det är av stor vikt att övningsverksamheten under de kommande åren genomförs enligt Försvarmaktens planering i syfte att skapa tillgängliga och användbara förband.

Materiel

Under året har regeringen fattat beslut om följande anskaffningar:

- splitterskyddade bandvagnar, efter riksdagsbemyndigande (prop. 2010/11:1 bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2010/11:103),
- tredje och avslutande steget av artillerilokaliseringsradar Arthur,
- kompletterande anskaffning av personterrängbil 6 (Galten).

Under året har bl.a. följande materiel tillförts arméstridskrafterna:

- robotsystem 57 (NLAW, slutleverans),
- leverans av ammunitionsröjningsmateriel, minsökare, markradar, arbetsmaskiner och motorredskap,
- förstärkt skydd på fyra stridsvagnar 122B och en bärgare 120B,
- obemannad flygande farkost (UAV 03) som efter halvårsskiftet blev operativ i Afghanistan samt
- delleverans av modifierade splitterskyddade personterrängbilar 6.

Regeringen bedömer att beslutade anskaffningar och genomförda leveranser kommer att förbättra förbandens skydd i insatser. De materiella begränsningarna utgörs främst av tillgång till mörkermateriel, lednings- och sambandsmateriel samt vissa fordonstyper.

Detta har inneburit att flera av arméförbanden inte nått sina utbildningsmålsättningar för 2011, samtidigt som en plan för att åtgärda bristerna finns. I samtliga fall rör det sig om materiel där planerad tillförsel efter hand kommer att förbättra läget under de närmaste åren.

Uppgradering och tillförsel av personterrängbil 6 har försenats på grund av leveransproblem. Tillförsel har dock skett mot slutet av 2011.

Marinstridskrafter

Under 2011 har följande förband vidmakthållits:

- två sjöstridsflottiljledningar,
- två korvettdivisioner,
- två minröjningsdivisioner,
- två underhållsdivisioner,
- en röjdykardivision,
- en ubåtsflottilj med ledning,
- ett signalspaningsfartyg,
- en amfibiebataljon,
- ett bevakningsbåtskompani,
- en marin basbataljon samt
- en sjöinformationsbataljon.

Försvarmakten redovisar att verksamheten under 2011 har genomförts enligt plan men påverkats av att marinens slutövning ställdes in samt av personalvakanser och vissa brister i tillgänglig materiel.

Deltagande i insats- och övningsverksamhet såväl nationellt som internationellt har bidragit till förmågeutveckling för de marina stridskrafterna.

Delar av marinförbanden har under året deltagit i ubåtsskyddsinsatsen på västkusten. Under året har tillgängligheten på minröjningsfartyg av typen Koster återställts efter tidigare materiella problem.

Försvarmakten och Kustbevakningen har under året ingått avtal om ett utökat samarbete, bl.a. avseende viss utbildning och övningsverksamhet. Samverkan inom ramen för avtalet väntas leda till ett ömsesidigt utbyte och ökad effektivitet för båda parter.

Under 2011 var följande marina förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- ett sjöminröjningsförband,
- ett korvetförband,
- ett ubåtsförband samt
- del av en amfibiebataljon.

Regeringen anser att inriktningen av marinstridskrafterna i stort följts och läget bedöms som godtagbart.

Materiel

Under året har bl.a. följande materiel tillförts marinstridskrafterna:

- fem undervattenssystem för minröjning,
- 300 luftdykapparat modell 09 samt
- avvägnings- och räddningsvästsystem för dykning.

Genom att fartyget HMS Carlskrona fått verksamhetstillstånd för helikopter återtas viss sjöoperativ förmåga med helikopter. Begränsningar i materielläge på underhållsfartyget HMS Trossö har påverkat delar av planerad övningsverksamhet.

De i förra årets budgetproposition rapporterade materiella begränsningarna inom undervattensområdet bl.a. avseende sensorer har omhändertagits under året.

Flygstridskrafter

Flygförband

Under 2011 har följande flygförband vidmakthållits:

- en stridslednings- och luftbevakningsbataljon,
- två flygbasbataljoner,
- fyra stridsflygdivisioner JAS 39,
- en transport- och specialflygsenhet, bestående av transportflygdivision Tp 84, ledningsflyggrupp ASC 890, signalspaningsflygdivision S 102B, central transportflygdivision samt den svenska kontingent som ingår i Heavy Airlift Wing inom ramen för SAC (Strategic Airlift Control).

Under året har enheter ur Expeditionary Air Wing (EAW) ur NBG, Fighter Unit (FU) med JAS 39, delar ut Air Transport Unit (ATU) samt stab och Mission Support Element (MSE) deltagit i Nato-insatsen Operation Unified Protector (OUP). Tp 84 har deltagit i insatsen, främst i lufttankningsrollen. Insatsen har ökat JAS-förbandens operativa effekt.

Flygvapenförbanden deltog under 2011 bl.a. i den internationella övningen Nordic Air Meet. Den inplanerade övningen Red Flag Alaska ställdes in på grund av deltagande i OUP. Gränsöverskridande övningsverksamhet med

flygförband från Bodö i Norge och Rovaniemi i Finland har fortsatt att öka och genomfördes frekvent under året och förberedelser för formaliserad, gränsöverskridande övningsverksamhet med Danmark fortsatte.

Målen för flygtidsproduktion i stridsflygdivisionerna har underskridits, bl.a. eftersom resurser bundits upp i och med deltagandet i OUP samt på grund av brist på flygtekniker. Ett långsiktigt arbete för att åtgärda denna brist pågår.

Taktiskt transportflyg har genomfört ett stort antal flygningar till stöd för OUP samt pågående insatser i Kosovo och Afghanistan. Evakueringsflygningar från Libyen och Malta har genomförts. Ett stort flygtidsuttag har medfört stor belastning avseende flygunderhåll och dylikt.

Under 2011 var följande förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- en stridsflygdivision JAS 39,
- ett transportflygplan (Tp 84),
- en flygbasenhet samt
- ett signalspaningsflygförband (S 102B).

Flygvapenförbanden har på ett godtagbart sätt uppnått uppställda målsättningar. För stridslednings- och luftbevakningsbataljonerna är personalsituationen fortsatt ansträngd. Regeringen avser mot bakgrund av detta särskilt följa läget inom Försvarets stridslednings- och luftbevakningsfunktion.

Materiel

Under 2011 har regeringen fattat beslut gällande vidmakthållande och vidareutveckling JAS 39 C/D.

Vidare har bl.a. följande materiel levererats och tillförts flygstridskrafterna:

- fyra flygplan JAS 39 C/D
- igenkänningsutrustning (slutleverans till stridsflyget)
- sex spaningskapslar SPK39V (slutleverans) samt
- ett statsflygplan Gulfstream G550 (Tp 102D), operativt sedan den 1 juli 2011.

Under 2011 färdigställdes efter reparation den Gulfstream IV (Tp 102C) som skadades vid taxningsolycka i Afghanistan 2010.

Regeringen bedömer att erhållna leveranser sammantaget leder till att stridsflygförbandens förmåga till bl.a. spaning och interoperabilitet har förbättrats.

Central transportflygsdivision har försett med ytterligare ett flygplan, Tp 102D, vilket ökar kapaciteten för persontransport.

Helikopterförband

Under 2011 har helikopterbataljonen varit under fortsatt utveckling. Verksamheten har påverkats av ett lägre flygtidsuttag än planerat, vilket bl.a. fått konsekvenser för utbildningen av nya piloter, utvecklingen av sjöoperativ helikopterförmåga och förmågan att stödja specialförband.

Helikopterflottiljen har under 2011 haft en helikopterenhet i beredskap för den nordiska stridsgruppen. Försvarsmaktens deltagande med en helikopterenhet för medicinsk evakuering i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF) inleddes i april 2011. Insatsen har bidragit till helikopterflottiljens förmågeutveckling.

Regeringen bedömer att läget för helikopterförbanden med hänsyn till pågående förbandsuppbyggnad och materiell omsättning är godtagbart. Regeringen anser det dock vara angeläget att Försvarsmakten snabbt kommer tillrätta med de brister som redovisats.

Materiel

Under 2011 har verksamhet kring det nya medeltunga helikoptersystemet, helikopter 16, påbörjats genom utbildning av piloter och tekniker i USA. De första helikoptrarna ur systemet överlämnades till Försvarsmakten i början av 2012. Införandet av helikopter 14 har fortsatt.

Personalförsörjning

Regeringen har i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) och propositionen Modern personalförsörjning för ett användbart försvar (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269) redovisat sin syn på principerna för den framtida personalförsörjningen. En bärande princip är att den ska bygga på frivillighet. Förändringarna inom personalförsörjningsområdet är av stor omfattning och kommer att ta tid att genomföra i sin helhet.

Regeringen beslutade 19 mars 2012 propositionen Soldatanställningar i Försvarsmakten (prop. 2011/12:115). Den 23 maj i år beslutade riksdagen att anta regeringens

lagförslag (bet. 2011/12:FöU5, rskr. 2011/12:216). Den nya lagen – lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar – trädde i kraft den 1 juli 2012.

Den 3 maj 2012 beslutade regeringen direktiv för en särskild utredare att se över lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. (dir. 2012:40). Syftet med utredningen är att modernisera och förändra bestämmelserna om disciplinansvar för att de bättre ska passa det reformerade försvarets nya uppgifter. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2013.

I tabell 3.3 redovisas hur antalet anställda har förändrats under 2011 och under det första halvåret 2012.

Tabell 3.3 Personella förändringar i Försvarsmakten

	2010-12-31	2011-12-31	2012-06-30
Officerare totalt	8999	8 750	8 555 ¹⁾
- varav män	8560	8 326	8 142
- varav kvinnor	439	424	413
Specialistofficerare totalt	744	940	944
- varav män	683	857	861
- varav kvinnor	61	83	83
Civilanställda totalt	6760	6 616	6 644
- varav män	4199	4 113	4 120
- varav kvinnor	2561	2 503	2 524
Reservofficerare totalt (varav aktiva)	8126 (106)	8 002 (142)	6 993 (104)
- varav män	7960	7 825	6 836
- varav kvinnor	166	177	157
Kontinuerligt tjänstgörande GSS totalt ²⁾	-	4 148	4 184
- varav män	-	3 729	3 749
- varav kvinnor	-	419	435
Tidvis tjänstgörande GSS med interimsavtal total ^{2) 3)}	-	4 201	4 736
Förstärknings- och beredskapssoldater total ²⁾	1942	-	-
- varav män	1781	-	-
- varav kvinnor	161	-	-
Utlandsstyrkan total	368	-	-
- varav män	302	-	-
- varav kvinnor	66	-	-
Totalt	26 939	28 456⁴⁾	27 320⁴⁾

1) Av ovan redovisade officerare var 2 482 placerade på befattningar för specialistofficerare.

2) Kategorierna kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän redovisas från år 2011, medan kategorierna förstärknings- och beredskapssoldater samt utlandsstyrkan redovisades 2010.

3) Andelen kvinnor/män finns inte redovisat för tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän då dessa avser antalet interimsavtal och inte antalet anställda.

4) I totalen för 2011 och 2012 är inte tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän redovisade p.g.a. att statistiken för dessa avser antalet interimsavtal och inte antalet anställda.

Genomsnittsåldern för yrkesofficerare ligger kvar på 42 år. Många är i ett åldersläge där antalet lämpliga befattningar i insatsorganisationen är begränsat. För civilanställd personal ligger genomsnittsåldern kvar på 46 år.

Andelen yrkesofficerare (officerare och specialistofficerare) som är kvinnor har ökat marginellt de senaste åren och är f.n. 5,2 procent. I gruppen officerare är andelen anställda kvinnor 4,8 procent medan andelen män är 95,2 procent. Bland specialistofficerare är andelen kvinnor 8,8

procent och andelen män 91,2 procent. I gruppen kontinuerligt tjänstgörande soldater är 10,1 procent kvinnor och 89,9 procent män. Regeringen anser att det är angeläget att uppnå en jämnare könsfördelning i Försvarsmakten. Andelen kvinnor, särskilt bland officerare, bör öka snabbare.

Försvarsmaktens personalstruktur är inte i balans med de antals-, ålders- och kompetensmässiga behoven, och det råder stor obalans mellan andelen kvinnor och män i organisationen. Minskningen av yrkesofficerare och civilanställda har enligt Försvarsmaktens underlag inte skett i den takt som myndigheten tidigare planerat, vilket medfört högre personalkostnader än planerat. Trenden sedan 2009 är att bedömningen av behovet av personalvolymerna för yrkesofficerare och civilanställda ökar i Försvarsmaktens målbild, samtidigt som avvecklingen av personal är begränsad. Regeringen följer denna utveckling noga, eftersom en högre kostnads massa riskerar leda till att de ekonomiska förutsättningarna att genomföra den nya insatsorganisationen fördröjs.

För att komma till rätta med obalanserna pågår under 2012 ett arbete inom Försvarsmakten för att inventera personalens kompetens och myndighetens personalbehov samt för att matcha dessa.

I tabell 3.4 redovisas Försvarsmaktens löneutgifter. På grund av förändrad redovisning från Försvarsmakten är siffror från 2009 och tidigare inte helt jämförbara med senare år.

Tabell 3.4 Löneutgifter i Försvarsmakten

Miljoner kronor (löpande priser)

År	2007	2008	2009	2010	2011
Lön och arvoden	9 488	8 927	8 566	9 460	10 228
Fasta löne-tillägg	451	447	348	Inkluderat i lön	Inkluderat i lön
Totalt	9 939	9 374	8 914	9 460	10 228

Rekrytering och grundläggande militär utbildning

Generellt bedömer regeringen att rekryteringen till samtliga personalkategorier i Försvarsmakten går bra. Undantaget är att det enligt Försvarsmaktens årsredovisning förekommer brister inom vissa nyckelkompetenser. Detta gäller bl.a. flygtekniker, medicinsk personal och

bildtolkar. Dessa brister bedöms kunna bli hämmande för uppbyggnaden av insatsorganisationen om de inte åtgärdas.

Försvarsmakten har under 2011 nått och i vissa fall överträffat sina uppsatta mål avseende rekrytering av både kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. I avvaktan på ställningstagande till personalförsörjningsutredningens betänkande (SOU 2010:86) och ikraftträdande av de lagförslag som föreslogs i prop. 2011/12:115 har Försvarsmakten skrivit ömsesidiga, icke bindande avsiktsförklaringar (s.k. interimsavtal) med tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän.

Rekrytering av tidigare värnpliktiga har fortsatt under 2011 men möjligheterna till fortsatt rekrytering från denna grupp bedöms nu av Försvarsmakten som i stort sett uttömda, vilket ökar vikten av en fungerande rekrytering från den grundläggande militära utbildningen (GMU).

Antalet sökande till GMU var under 2011 2 877 kvinnor och 19 548 män. Antalet antagna var 235 kvinnor och 1 423 män. Sammantaget går det nästan 14 ansökningar per antagen rekryt. Regeringen ser positivt på att andelen kvinnor är förhållandevis hög i förhållande till den tidigare värnpliktsutbildningen, men andelen kvinnor som söker utbildningen bör öka ytterligare.

Yrkes- och reservofficerare

Införandet av det beslutade tvåbefälssystemet pågår. Under 2011 har ca 200 specialistofficerare anställts och 329 personer påbörjade utbildning till specialistofficerare. Hittills har 2 482 officerare placerats på specialistofficersbefattningar.

Den antalsmässiga obalansen mellan officersbefattningar och officerare, samt mellan officerare och specialistofficerare kvarstår. Antalet yrkesofficerare överstiger i dag behoven i förhållande till Försvarsmaktens planering i budgetunderlaget för 2013. Det finns också en kompetens- och gradmässig obalans i förhållande till insatsorganisationens storlek och uppgifter. Under 2011 har endast 13 officerare lämnat Försvarsmakten med hjälp av myndighetens karriärväxlingsverktyg. Regeringen anser att nuvarande volym av karriärväxlande officerare är otillräcklig.

Under många år har reservofficerssystemet haft ett begränsat inflöde, resultatet av detta är en ogynnsam ålders- och kompetensstruktur.

Veteransoldater

I propositionen Modern personalförsörjning för ett användbart försvar (prop. 2009/10:160) redovisade regeringen våren 2010 en samlad svensk veteransoldatpolitik. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg. omr. 6) redovisade regeringen hur denna politik genomförs.

Under det svenska ordförandeskapet i det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFKO) genomförde en utredare inom Försvarsdepartementet 2011 en kartläggning av nordiska veteransoldatfrågor. Syftet med kartläggningen var att skaffa en gemensam bild av nuläget och den redan pågående utvecklingen när det gäller veteransoldatpolitiken i NORDEFKO-kretsen. Kartläggningen redovisades hösten 2011, varvid utredaren också lämnade förslag på fortsatt arbete (Fö2011/1391/MFI). Vid sitt möte i november 2011 enades de nordiska försvarsministrarna om att överlämna rapporten till försvarsmaktsnivån för vidare hantering.

Den 8 december 2011 beslutade regeringen direktiv för en särskild utredare att utreda en utvidgad frivillig försvarsverksamhet som även omfattar stöd till anhöriga och veteransoldater (dir. 2011:103). Utredaren ska föreslå hur den frivilliga försvarsverksamheten ska kunna utvidgas till att innefatta verksamhet för anhöriga till den tjänstgörande personalen och till veteransoldater. Syftet är att ytterligare förbättra stödet till anhöriga under internationella militära insatser och till personal som tidigare tjänstgjort i internationella militära insatser. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 november 2012.

Den 23 augusti 2012 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till den nämnda utredningen (dir. 2012:83). Utredaren får nu i uppdrag att även följa upp det pågående genomförandet av den svenska veteransoldatpolitiken och bedöma om den behöver utvecklas vidare och om veteranperspektivet bör omfatta veteraner efter annan internationell verksamhet än militär, t.ex. kustbevakningspersonal, personal vid räddnings- och katastrofinsatser, polispersonal och hälso- och sjukvårdspersonal.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2013.

Frivillig försvarsverksamhet

Frivillig försvarsverksamhet har genomförts utifrån Försvarsmaktens behov och målsättningarna för genomförd verksamhet har uppnåtts. Verksamheten har genomförts i form av vinterutbildningar, ungdomskurser, instruktörsutbildningar och grundläggande soldatutbildning för frivilliga. De frivilliga försvarsorganisationerna har bidragit till att höja Försvarsmaktens förmåga.

De frivilliga försvarsorganisationerna har fått organisationsstöd (organisationsbidrag och verksamhetsbidrag) inom ramen för anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Organisationsstödet uppgick 2011 till ca 45,2 miljoner kronor och gick bl.a. till administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt till verksamhetsutveckling.

Av de högst 82,6 miljoner kronor som försvarsmakten disponerade för uppdragsersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet m.m. har ca 74,5 miljoner kronor förbrukats.

Grundorganisation m.m.

I april 2011 redovisade Utredningen om en översyn av statens fastighetsförvaltning betänkandet *Staten som fastighetsägare och hyresgäst* (SOU 2011:31) till regeringen. Utredaren föreslog bl.a. att Fortifikationsverket ska läggas ned och att verkets bestånd av försvarsfastigheter ska föras över på annan förvaltare. Betänkandet har remissbehandlats. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg. omr. 2) redovisade regeringen den fortsatta hanteringen, bl.a. att en särskild utredare skulle förbereda en omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter som i dag förvaltas av Fortifikationsverket.

I januari 2012 beslutade regeringen direktiv för en särskild utredare för omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter (dir. 2012:6). Uppdraget ska redovisas senast den 3 december 2012.

Mot denna bakgrund uppdrog regeringen den 15 mars 2012 (Fö2012/504/MFI) åt Försvarsmakten att göra den kartläggning av myndighetens faktiska fastighets- och

lokalbehov som föreslagits i betänkandet SOU 2011:31. Utgångspunkten var att Försvarsmakten vid ett tillfälle ska kunna lämna de fastigheter och lokaler som myndigheten bedömer att den inte behöver, utan att myndigheten behöver svara för eventuella restkostnader m.m. I september i år har Försvarsmakten redovisat uppdraget. Redovisningen behandlas av Utredningen om omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter.

Försvarsmaktens totala hyreskostnader uppgick 2011 till ca 2 465 miljoner kronor och 2010 till ca 2 395 miljoner kronor.

Vindkraft

I fråga om försvaret och vindkraften redovisade Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i november 2011 regeringsuppdraget om en internationell jämförelse avseende militär flygverksamhet och vindkraft. FOI:s rapport har remissbehandlats och den bereds inom Regeringskansliet.

I det nationella arbetet har antalet s.k. vindkraftremisser som Försvarsmakten yttrat sig över sjunkit. År 2011 var det 1132 remisser, 2010 var det 1372 remisser och 2009 1667 remisser. I oktober 2010 beslutade Försvarsmakten om interna riktlinjer för myndighetens hantering av inkommande vindkraftremisser inom militära flygplatsers influensområden. Försvarsmakten bedömer i årsredovisningen för 2011 att vindkraftbranschen har anpassat sig till de s.k. stoppområden runt de militära flygplatserna som redovisas i riktlinjerna och myndigheten konstaterar att det numera är få nya ärenden inom dessa områden. Om det föreligger konflikt med försvarsintresset på det av exploatören sökta vindkraftläget har Försvarsmakten som målsättning att i sitt remissvar ange alternativa lägen.

Under 2011 har – under ledning av länsstyrelsen i Gotlands län, och med stöd av Energimyndigheten – Försvarsmakten, SMHI och Region Gotland utrett frågor om vindkraft och försvarsintressen på Gotland. En del i utredningen har gällt möjligheten att uppföra en kompletterande väderradarstation på Gotland för att möjliggöra mer vindkraft på centrala Gotland.

Verksamhetssäkerhet

Försvarsmakten bedriver sitt arbete med att vid all verksamhet hantera risker för personal och arbetsmiljö inom ramen för verksamhetssäkerheten.

Under senare år har ett antal olyckor och olyckshändelser inträffat inom Försvarsmaktens verksamhet, vilka har utretts av Statens haverikommission. När Haverikommissionen lämnar en utredningsrapport innehåller den i allmänhet ett antal rekommendationer om åtgärder som bör vidtas. Den myndighet som fått en sådan rekommendation ska därefter återredovisa till Haverikommissionen vilka åtgärder som har vidtagits.

På regeringens uppdrag har Försvarsmakten redovisat en sammanställning av de åtgärder myndigheten vidtagit med anledning av Haverikommissionens rekommendationer i dess rapporter under perioden 2006–2010. Det är fråga om tolv rapporter med totalt 108 rekommendationer. Två rapporter avser olyckor inom markoperativ, två inom sjöoperativ och fem inom flygoperativ verksamhet. Tre rapporter avser olyckstillbud inom flygoperativ verksamhet.

Försvarsmakten har vidtagit åtgärder i enlighet, eller i linje, med 103 av de 108 rekommendationerna. Försvarsmakten har inte vidtagit någon åtgärd med anledning av de fem återstående rekommendationerna. Skäl för detta har varit bl.a. att den möjliga tekniska lösningen har uppvisat svagheter, att nyttan inte uppväger de tekniska problemen och kostnaderna samt att den rekommenderade tekniska lösningen inte finns att tillgå.

Mot bakgrund av de verksamhetskrav som följer av myndighetens uppdrag är det av särskild vikt att Försvarsmakten bedriver ett aktivt verksamhetssäkerhetsarbete för att begränsa riskerna för personal, egendom och miljö. I säkerhetsarbetet har Haverikommissionens undersökningar och rapporter en stor betydelse.

Regeringen konstaterar att Försvarsmakten i allt väsentligt följer de rekommendationer som Haverikommissionen lämnat.

3.3.3.3 Materiel och anläggningar

Verksamheten finansieras av anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4

Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar, 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*, 1:11 *Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.* samt 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

I budgetpropositionen för 2011 angav regeringen att de nya principer för materielförsörjningen som regeringen gav uttryck för i 2009 års försvarspolitiska inriktningsproposition, Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140), fortsatt skulle implementeras. Regeringen har under 2011 noterat att fortsatta åtgärder krävs för att Försvarsmakten och Försvarets materielverk ska följa denna inriktning.

Vidare har regeringen gett Försvarets materielverk i uppdrag att redovisa kostnaden för externa konsulter avseende materielanskaffning och tillhörande systemintegration samt materielutveckling.

I september 2011 beslutade riksdagen om en ny lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Regeringen bedömer att den nya lagen kommer att underlätta tillämpningen av principerna för materielförsörjningen genom att bidra till en väl fungerande gemensam inre marknad – även för försvars- och säkerhetsrelaterad materiel.

Sverige har under året deltagit i den Europeiska Försvarsbyråns (European Defence Agency) verksamhet, som under 2011 framförallt fokuserat på olika initiativ för att gemensamt producera och nyttja försvarsförmågor (s.k. pooling & sharing).

Sverige har också medverkat i arbetet inom Sexnationerssamarbetet (det s.k. Letter of Intent/Framework Agreement) från 2000 med åtgärder för att underlätta omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin. Försvarsmakten lämnade under 2011 en redovisning av det internationella samarbetet.

För att ge en överblick över pågående och planerade anskaffningar redovisar regeringen i tabell 3.5 exempel på:

- större anskaffningar som Försvarsmakten har beställt under 2012 eller tidigare,
- större anskaffningar som Försvarsmakten planerar att framställa om regeringens godkännande att få beställa under 2013 och
- större anskaffningar, inklusive de för vilka regeringen begär riksdagens godkännande att få beställa under 2013.

De planerade anskaffningarna ryms inom ramen för beslutade och beräknade anslag samt för den operativa inriktning som riksdag och regering har beslutat för Försvarsmakten.

För varje stridskraft redovisas en totalsumma som är budgeterad för de investeringar som underställs riksdagen.

Dessa summor är planeringssiffror och kan i enskildheter komma att ändras under året med hänsyn till kända och förväntade leveransförskjutningar, förskjutning av planerad verksamhet samt eventuell riskhantering.

Tabell 3.5 Av Försvarsmakten genomförda och planerade större anskaffningar av materiel och anläggningar

Miljoner kronor

	Prognos 2012	Budget 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Markstridskrafter	2 522	2 345	3 487	2 705
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från riksdagen och regeringen</i>				
Anskaffning bandvagn ny ¹				
<i>Återstår att beställa enligt tidigare godkännanden från riksdagen</i>				
-				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013²</i>				
Anskaffning av nytt luftvärnssystem				
Anskaffning av lastbilar 2013-16				
Anskaffning av steg 2 Protector				
Renovering stridsvagn 122 steg 1				
Anskaffning bandvagn ny, steg 2 2013-15				
Renovering pansarerrängbil 203 2013-15				
Fordonsomsättning hemvärnet 2014-16				
Mörkerstridsutrustning grupp/pluton 2014-16				
Marinstridskrafter	900	883	1 131	2 075
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från riksdagen och regeringen</i>				
-				
<i>Återstår att beställa enligt tidigare godkännanden från riksdagen</i>				
Anskaffning ny lätt torped ¹				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013²</i>				
Anskaffning av autonom minröjningsfarkost, ASV				
Halvtidsmodifiering stridsbåt 90 HS				
Halvtidsmodifiering Spårö/Sturkö				
Projektering patrullfartyg				
Generalöversyn/modifiering korvett typ Gävle				
Anskaffning vedettbåtar				
Flygstridskrafter	3 086	3 620	2 692	2 806
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från riksdagen och regeringen</i>				
-				
<i>Återstår att beställa enligt tidigare godkännanden från riksdagen</i>				
-				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013²</i>				
Utbildningscenter Helikopter 14 ³				
Modifiering Transportflygplan 84 ³				
Varnings- och motmedelssystem flygplan 102				
Anskaffning av JAS 39 E				

Ledning och logistik	2 464	2 142	1 832	1 692
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från riksdagen och regeringen</i>				
-				
<i>Återstår att beställa enligt tidigare godkännanden från riksdagen</i>				
-				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013²</i>				
Anskaffning av gemensamt ledningssystem (SWECCIS) ³				
Anskaffning av gemensamt taktiskt radiosystem (GTRS)				
Anskaffning av stridsledningssystem för bataljon, etapp 2 (SLB)				
Anskaffning av sjukvårdsenhet ROLE 2				
Informationsinfrastruktur H/TS 2013-15				
Summa budgeterade investeringar	8 972	8 990	9 142	9 278
<i>Varav anläggningar</i>	<i>91</i>	<i>219</i>	<i>70</i>	<i>80</i>
Försäljningsintäkter	-10	-10	-10	-10
Summa investeringar	8 962	8 980	9 132	9 268
Anslag	8 962	8 980	9 132	9 268

1) Prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2011/11:103.

2) Sådana anskaffningar som Försvarsmakten föreslagit ska föreläggas för regeringens beslut.

3) Godkänt av regeringen

3.3.3.4 Exportstöd

En grundläggande utgångspunkt för statens exportstöd är att exporten godkänns av ansvarig exportkontrollmyndighet. Efterfrågan på de statliga aktörernas medverkan fortsätter att öka. De växande behoven under 2011 har lett till krav på hårdare prioriteringar inom ramen för exportstödsverksamheten.

Under 2011 har Schweiz gjort en avsiktsförklaring om anskaffning av Gripen. Vidare har Ungern beslutat förlänga nuvarande leasingavtal avseende Gripen.

Försvarsexportmyndigheten hade sitt första hela verksamhetsår 2011. En fortsatt uppbyggnad av myndighetens organisation och verksamhet har skett parallellt med att exportfrämjande verksamhet bedrivits och myndigheten har företrätt staten vid försäljning och i mellanstatliga avtal.

3.3.3.5 Forskning och utveckling

Verksamheten finansieras av anslagen 1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel*

och anläggningar, 1:5 *Forskning och utveckling* samt 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Forskning och utveckling finansieras huvudsakligen av anslaget 1:5 *Forskning och utveckling*. Enligt tidigare fastlagd inriktning reducerades anslaget med ca 70 miljoner kronor år 2011 för att användas inom insatsorganisationen.

För att stärka insatsorganisationen har nya projekt tillkommit som spänner över samtliga operationsmiljöer. Även andra projekt har genomförts med samma syfte, bl.a. ett projekt om rekrytering och urval av personal.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) har fortsatt i den fas som startade under 2009, NFFP 5. Regeringens bedömning är att programmet har bidragit till såväl civil som militär nytta.

3.3.3.6 Försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsunderrättelseverksamhet bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Under 2011 vidareutvecklades stödet till svenskt deltagande i internationella insatser. Försvarsmakten har genom militära underrättelse- och

säkerhetstjänst (MUST) under 2011 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarsmaktens samt andra myndigheters behov. MUST har vidare lämnat stöd till EU:s militära stab och EU:s situationscenter (EU SITCEN).

Försvarets radioanstalt har under 2011 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarsmaktens behov samt fortsatt att utveckla och anpassa sin verksamhet till den nya lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2009 samt till de ändringar och tillägg till denna som trädde i kraft den 1 december 2009.

Vidare har Försvarets radioanstalt under året lämnat stöd till Försvarsmaktens insatser internationellt. Försvarets radioanstalt har under 2011 utvecklat och förbättrat dialogen med uppdragsgivarna, bl.a. genom att anordna seminarier för informationsutbyte kring myndighetens verksamhet och uppdragsgivarnas underrättelsebehov. Försvarets radioanstalt har vidare genomfört ett antal informations-säkerhetsanalyser åt andra myndigheter.

Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har inom sina kompetensområden bidragit till försvarsunderrättelseverksamheten.

Det är regeringens bedömning att försvarsunderrättelsemyndigheterna uppfyller de av regeringen ställda kraven samt att samarbetet mellan myndigheterna vidareutvecklas på ett positivt sätt.

Försvarsunderrättelsedomstolen har under 2011 fortsatt arbetet med att bygga upp och bemanna domstolen samt utformat och säkerställa arbetsmetoder och rutiner för en effektiv och rättssäker för prövning av tillståndsärenden. Under 2011 har domstolens fokus legat på att vidareutveckla och förfina arbetsmetoder och rutiner ytterligare.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) har under 2011 fokuserat verksamheten på dess uppgift som kontrollmyndighet enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet samt att försvarsunderrättelseverksamheten följer den inriktning regeringen har fastställt. Siun har under året genomfört 23 granskningar

och tre kontroller på enskilds begäran om den enskildes meddelanden har inhämtats vid signalspaning. Kontrollverksamheten resulterade i sju påpekanden och en observation. Fyra av dessa påpekanden riktade sig till Försvarets radioanstalt. Enligt regeringens bedömning visar Siuns genomförande av inspektioner och att dessa i förekommande resulterar i påpekanden att systemet fungerar på det sätt regelverket föreskriver. Flera av de frågor som Siun tagit upp har inneburit att Försvarets radioanstalt vidtagit förbättringar eller påbörjat arbete i förbättringssyfte. Regeringen bedömer vidare att det är också viktigt med en fortsatt dialog mellan myndigheterna.

Det är regeringens bedömning att Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten på ett fullgott sätt har genomfört den verksamhet som åligger dem.

I december 2011 lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen med rapport om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten (skr. 2011/12:48 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet). I skrivelsen konstaterar regeringen att signalspaningsverksamheten vid Försvarets radioanstalt bedrivs i enlighet med lagstiftningens intentioner och med respekt för den enskildes integritet.

3.4 Årlig revision

Riksrevisionen har lämnat uttalanden utan reservation eller avvikande mening avseende årsredovisningarna för Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Försvarets radioanstalt, Försvarsunderrättelsedomstolen, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten samt Försvarsexportmyndigheten. Riksrevisionen har dock lämnat upplysningar i Försvarsmaktens respektive Försvarets materielverks revisionsberättelser. Riksrevisionen uppmärksammar i och med detta att Försvarsmakten och Försvarets materielverk under 2011 genomfört omförhandlingar av leverans och fakturering i ett antal materielprojekt. Riksrevisionen har förutom revision av årsredovisningen även utfört löpande granskningar under 2011.

Granskningarna har medfört att Riksrevisionen har gjort ett antal iakttagelser, främst inom Försvarsmakten, om brister i den interna styrningen och kontrollen som de redovisar i två revisionsrapporter. Regeringen har uppmärksammat Riksrevisionens iakttagelser och myndighetens bedömning gällande den interna styrningen och kontrollen och kommer, i dialog med Försvarsmakten, fortsatt att följa myndighetens arbete med att komma tillrätta med bristerna. Regeringen har under 2011 följt upp myndighetens arbete med åtgärder för att stärka den interna styrningen och kontrollen. I regleringsbrevet för budgetåret 2011 gav regeringen Försvarsmakten i uppdrag att i samband med kvartalsrapport 3, med utgångspunkt i Ekonomistyrningsverkets rapport 2010:28, redovisa vilka centrala åtgärder som vidtagits för att stärka den interna styrningen och kontrollen.

Med utgångspunkt från denna redovisning har regeringen gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa vidtagna åtgärder inom ekonomiutbildning och säkrandet av ekonomisk och annan relevant civil kompetens inom myndigheten.

3.5 Politikens inriktning

3.5.1 Övergripande inriktning

Arbetet med att stärka samhällets säkerhet bör grundas i en samlad syn på vad som utgör hot och utmaningar. En sådan inkluderar såväl civila hot som sådana som inbegriper militära maktmedel. Samverkan mellan myndigheter – civila och militära, nationellt och internationellt – och även med privata aktörer är en förutsättning för att såväl kunna förebygga och förhindra, som att kunna hantera dessa hot. Kriser eller incidenter i vårt närområde som inbegriper militära maktmedel, och på längre sikt militära angreppshot, kan aldrig uteslutas. Denna osäkerhet är en utmaning som kräver att statsmakterna kan agera med kort varsel men också uthålligt slår vakt om den militära förmåga och kompetens som krävs för att Sverige ska ha handlingsfrihet att på sikt kunna möta mer omfattande och kvalificerade hot.

Regeringen konstaterar att hot mot fred och säkerhet avvärjs bäst i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Regeringen förväntar sig att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige bör ha förmågan att kunna ge och ta emot militärt stöd.

Regeringen vill framhålla att närområdesperspektivet är centralt för försvarspolitikerna samt försvarets inriktning och dimensionering. Den försvarspolitiska inriktningen innebär att det inte längre finns någon uppdelning mellan en nationell insatsorganisation för försvaret av Sverige och en särskild utlandsstyrka för internationella insatser, eller någon uppdelning mellan nationell och internationell förmåga. Reformen stärker förmågan till insatser såväl nationellt som internationellt. Insatsorganisationen ska vara användbar för insatser i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Försvarsmaktens förmåga att lösa uppgifter över hela konfliktskalan ska vidmakthållas.

Reformeringen av det militära försvaret i enlighet med den inriktning som beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) fortsätter. Reformen innebär en omställning från en produktions- och utbildningsinriktad organisation till en organisation med fokus på att genom tillgängliga krigsförband leverera operativ förmåga. Syftet är att stärka Sveriges försvarsförmåga. De förändringar som försvaret genomgår är omfattande och kräver engagemang och uthållighet från alla aktörer.

Den viktigaste uppgiften under 2013 är att fortsätta omställningen till ett tillgängligt och användbart försvar genom att prioritera iståndsättande av insatsorganisationens förband för att kunna leverera operativ förmåga här och nu. Särskild uppmärksamhet riktas mot förändringarna inom personalförsörjningen, effektiviseringar av stödverksamheten samt försvarsplaneringen.

Försvarsreformen har tagit viktiga steg, men omfattar fortsatt flera utmaningar. Personalförsörjningen är en central del av

reformerings. Försvarets användbarhet och tillgänglighet ökas genom fortsatt rekrytering av frivillig personal till insatsorganisationens förband samt omstrukturering bland befintlig personal. Den 1 juli i år trädde lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar i kraft. Detta innebär att Försvarmakten nu har de författningsmässiga grunderna för att tidsbegränsat kunna anställa kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (prop. 2011/12:115, bet. 2011/12:FöU5, rskr. 2011/12:216). Under 2013 kommer regeringen att rikta särskilt fokus på Försvarmaktens åtgärder för att behålla gruppbefäl, soldater och sjömän. Vidare kommer uppmärksamhet att riktas mot frågan om kostnaden för officerare och civilanställda som bör minska samt yrkesofficerarnas ålders-, nivå- och kompetensstruktur som i dagsläget inte är i balans med behoven. Regeringen avser att noggrant följa Försvarmaktens arbete för att komma tillrätta med dessa obalanser och vid behov överväga kompletterande inriktning till myndigheten eller andra åtgärder.

Iståndsättandet av insatsorganisationen fortgår. Härvidlag är övningsverksamhet av stor vikt. Krigsplacering av materiel för IO14, samövning av krigsförband och fortsatt bemanning är prioriterat under 2013 i syfte att krigsförbanden ska organiseras i insatsorganisation 2014. Insatsorganisationens förmåga kommer med detta fortsätta att öka. Grundorganisationen ska på ett rationellt sätt stödja insatsorganisationen.

Försvarsplaneringen ska utvecklas i enlighet med regeringens anvisningar i syfte att lägga en grund för hur Försvarmakten används för insatser och beredskap. Arbetet inom Försvarmakten med att utveckla försvarsplaneringens roll inklusive relationer till övriga centrala myndighetsprocesser ska fortsätta. Försvarsplaneringen ska också vara ett ingångsvärde för Försvarmaktens militärstrategiska inriktning.

Insatsförsvaret är i hög grad beroende av att samhällsviktig verksamhet i övrigt fungerar för att kunna lösa sina uppgifter. Regeringen betonar vikten av att försvarsplaneringen i relevanta delar samordnas med de myndigheter som har ett särskilt ansvar för krisberedskap

enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap samt med andra aktörer som har en avgörande roll för Försvarmaktens förmåga. Regeringen framhåller också betydelsen av att planeringen inom samhällets krisberedskap omfattar hela hotskalan och samhällets samlade resurser.

Utredningen om maritima resurser har lämnat förslag till samordning av utnyttjandet av de resurser som myndigheter inom detta område förfogar över. Förslagen analyseras nu av Regeringskansliet.

Regeringen betonar betydelsen av en fortsatt implementering och tillämpning av den av riksdagen fastslagna materieförsörjningsstrategin samt reformeringen av försvarslogistiken. Fortsatta effektiviseringar av stödverksamheten sker i enlighet med riksdagens beslut den 19 juni 2012 med anledning av propositionen En effektivare försvarslogistik (prop. 2011/12:86, bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291), vilket bidrar till den fortsatta reformeringen av Försvarmakten.

Regeringen påminner om vikten av internationellt samarbete. Sverige, liksom huvuddelen av Europas länder, står fortsatt inför utmaningar vad gäller att på ett kostnadseffektivt sätt använda, vidmakthålla och utveckla militära förmågor. Ett sätt att möta dessa utmaningar är att fördjupa det internationella samarbetet t.ex. genom metoder som samutnyttjande och gemensamt ägande av militära förmågor och resurser. Det är av central betydelse att dessa metoder integreras som en naturlig del i nationella planerings- och beslutsprocesser. Svensk förmåga och materiel har mycket att vinna på att vara interoperabel med viktiga samarbetsorganisationer och länder.

Sverige eftersträvar en öppnare och effektivare försvarsmaterielmarknad inom Europa, vilket inkluderar öppna upphandlingar som genomförs i konkurrens där leverantörer behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Regeringen bedömer att den nya lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet kan bidra till en öppnare och mer transparent försvarsmaterielmarknad i EU, inte minst då den nya regleringen ger ökade möjligheter att ställa

krav på försörjningstrygghet och informationssäkerhet vid upphandlingar.

Sverige bygger sin säkerhet i samverkan med andra länder och organisationer och har samma höga ambition att bidra till internationella militära insatser till stöd för fred och säkerhet, samtidigt som beredskap att genomföra insatser nationellt upprätthålls. I enlighet med denna inriktning bidrar Sverige solidariskt i insatser med personal och andra resurser. Det är därför väsentligt för Sverige att inom utsatt tidsram kunna förse de svenska förbanden med materiel som svarar mot uppställda krav, inte minst säkerhetsmässiga och med hänsyn till uthållig och säker försörjning. Det är vidare av stor vikt att Sverige på kort och lång sikt kan infria åtaganden till våra internationella samarbetspartner. Regeringens inriktning för materiel-försörjningen ligger fortfarande fast.

Insatser och beredskap bör genomföras av ordinarie förband inom insatsorganisationen eller delar av dessa förband. Försvarsmaktens förmåga och beredskap ökar successivt allt eftersom insatsorganisation 2014 intas. Regeringens avsikt är att det svenska bidraget till den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan fortsätter i syfte att möjliggöra en successiv överlämning av säkerhetsansvaret från ISAF till de afghanska myndigheterna. Regeringens avsikt är också att Sverige ska bidra till den av Storbritannien ledda stridsgruppen 2013 samt ansvara för en nordisk stridsgrupp 2015. Regeringens inriktning är vidare att Sverige på nytt ska delta i operation Atalanta under 2013.

I den av riksdagen antagna handlingsplanen för JAS 39 Gripen (rskr. 2006/07:222) var inriktningen att behålla JAS 39 Gripen till 2040. I handlingsplanen fastslogs att flygstridskrafterna skulle utgöras av en ensad flotta om 100 flygplan JAS 39 C/D. Vidare innehöll handlingsplanen ett demonstratorprogram som syftade till att kartlägga och utgöra grund för framtida möjliga beslut om vidareutveckling av JAS 39 Gripen.

I 2009 års försvarspolitiska inriktningsproposition anförde regeringen bl.a. att flygstridskrafterna ska ha en hög tillgänglighet och en kvalificerad förmåga att genomföra strid i hela skalan från lågintensiva till högintensiva

konflikter. Regeringen anförde vidare att antalet flygplan ska motsvara det operativa behovet och vidmakthållandet av JAS 39-systemet till 2040. Samtidigt konstaterade regeringen att en ny analys avseende behovet av antalet flygplan kunde komma att bli nödvändig, t.ex. vid en framtida uppgradering av dagens JAS 39 C/D.

Försvarsmakten har redovisat att JAS 39 Gripen tillgodoser myndighetens behov minst intill 2040, samt att ett mer omfattande förmågelyft av flygsystemet behöver genomföras i perioden 2020–2030. Försvarsmaktens bedömning är att en förutsättning för förmågelyftet är att det genomförs tillsammans med minst ett annat land.

I december 2011 beslutade den schweiziska regeringen att gå vidare med förhandlingar om anskaffning av 22 stycken JAS 39 NG (Next Generation, jmf. E/F). I augusti 2012 tecknade Försvarexportmyndigheten, FXM, och den schweiziska försvarsupphandlingsmyndigheten Armasuisse ett ramavtal angående anskaffningen. Sverige och Schweiz har därmed kommit överens om förutsättningarna för en gemensam anskaffning av JAS 39 E.

Behovet av att förlänga den operativa livslängden av JAS 39 Gripen, och de positiva effekterna av ett samarbete med Schweiz, medför, enligt regeringens sammantagna bedömning, att det under 2013 är motiverat att gå vidare med utveckling och anskaffning av JAS 39 E. En förutsättning för den fortsatta beslutsprocessen är att riksdagen nu medger regeringen att besluta om utveckling och ombyggnad av JAS 39 C/D till JAS 39 E.

Regeringen konstaterar att förmågelyftet av JAS 39 Gripen är av stor ekonomisk omfattning och föreslår därför i denna proposition att Försvarsmaktens anslag för materielanskaffning ökas.

Förmågelyftet av stridsflygsystemet sker genom vidareutveckling av befintligt materiel och i samverkan med annat land, i enlighet med de materielförsörjningsprinciper som riksdagen antagit i 2009 års försvarspolitiska inriktningsproposition Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140).

Förberedelser pågår inför nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut för perioden efter 2015. Regeringen har beslutat att berörda myndigheter under hösten 2012 ska lämna underlag om sådana säkerhets- och försvarspolitiska förhållanden som är relevanta

för detta arbete. Försvarsberedningen kommer att återuppta sitt arbete under hösten 2012 och ska redovisa sin bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen och sammanhängande konsekvenser för svensk försvars- och säkerhetspolitik senast den 1 juni 2013. Försvarsberedningen kan bl.a. överväga möjligheten att vidare definiera nationella intressen. Anvisningar för Försvarsberedningens arbete efter den 1 juni 2013 lämnas vid senare tidpunkt.

Regeringen kommer fortsätta följa försvarsomställningen noggrant för att kunna vidta de åtgärder som krävs. Frågan om långsiktig balans mellan ekonomi och verksamhet kommer att vara central både inom Regeringskansliet och inom Försvarsberedningen. Försvarsmaktens bedömning om kommande ekonomiska underskott föranleder behov av att, i en samlad process i Regeringskansliet, inleda ett arbete i syfte att skapa balans mellan verksamhet och ekonomi. Arbetet ska ge regeringen möjlighet att fatta strategiska beslut i syfte att genomföra huvudinriktningen i det senaste försvarsbeslutet. Vidare ska arbetet så långt möjligt samordnas processmässigt med arbetet inför en ny försvarspolitik inriktningsproposition, inklusive Försvarsberedningens arbete.

Regeringen har beslutat att en parlamentariskt sammansatt luftförsvarsutredning (dir. 2012:68) ska utreda, analysera och bedöma helheten och behoven inom luftförsvaret tiden efter år 2040. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2014. De beslut som tas om flygstridskrafternas utveckling före 2040 ska utgöra en grund för utredningen.

3.5.2 Insatser och beredskap

3.5.2.1 Incidentberedskap och insatser nationellt

Försvarsmakten ska upprätthålla nationell incidentberedskap. Sveriges försvarsförmåga och förmåga till samverkan kommer att öka genom att försvaret får ökad användbarhet och tillgänglighet. Med tillgängliga och användbara förband kan Försvarsmakten med befintliga förmågor och resurser på ett bättre sätt än tidigare bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Försvarsmaktens stöd till övriga samhället

Försvarsmakten kan i många fall bistå det övriga samhället genom att delta i räddningsinsatser vid allvarliga olyckor samt genom stöd till civil verksamhet vid kriser. Utförandet av denna uppgift sker med befintlig förmåga och resurser i linje med den ansvarsprincip som ligger till grund för krisberedskapsarbetet. Regeringen anser att det inom denna ram finns anledning att utveckla och förbättra förutsättningarna för detta stöd. Utgångspunkten för arbetet bör vara arbetet inom samhällets krisberedskap med dess verktyg och principer. Försvarsmakten har ett ansvar enligt författning och i linje med ansvarsprincipen att samverka med andra för att möjliggöra att samhällets samlade resurser kan nyttjas effektivt vid hanteringen av en kris.

Det finns anledning att se över hur Försvarsmakten på ett bättre sätt kan medverka i arbetet inom samhällets krisberedskap. Exempel på detta skulle kunna vara att Försvarsmakten ska delta i den planering som sker i samverkansområden och vid övningar. Det skulle enligt regeringens bedömning kunna bidra till att försvarsmaktens uppgift att lämna stöd till civila aktörer tydliggjordes utifrån vilka möjligheter som finns och hur ett stöd kan levereras.

Användningen av Rakel i Försvarsmakten och inrättandet av regionala staber per den 1 januari 2013 ger goda möjligheter till samverkan med det civila samhället.

Terrorhotet har aktualiserats både i samband med självmordsattentatet i Stockholm och med terrordådet i Norge. Sektorsövergripande planering och övning bör ske kontinuerligt, särskilt mellan polisen och Försvarsmakten. Regeringen avser att följa upp detta.

3.5.2.2 Insatser internationellt

Beredskap för insatser internationellt ska upprätthållas i enlighet med de anmälningar Sverige gjort till internationella styrkeregister inom FN, EU och Nato. Möjligheter till nya insatser, inklusive insatser inom ramen för FN, väntas öka i takt med att det svenska militära bidraget till ISAF reduceras.

ISAF (International Security Assistance Force, Afghanistan)

Sveriges engagemang i Afghanistan är betydande och långsiktigt. Regeringens avsikt är att under 2013 fortsatt bidra till ISAF. Fram till 2014 kommer det svenska engagemanget att fortsätta förändras från stridande förband till stödjande säkerhetsinsatser.

Detta innebär en anpassning av det svenska militära bidraget, i syfte att tillhandahålla efterfrågat stöd till de afghanska säkerhetsstyrkorna (ANSF), i takt med att deras egen förmåga utvecklas.

Det svenska bidraget planeras bestå av bl.a. chef, stab och förband. Bidraget innebär huvudsakligen stöd, utbildning och rådgivning till de afghanska säkerhetsstyrkorna, i syfte att implementera processen med att överlämna säkerhetsansvaret från ISAF till de afghanska myndigheterna, i enlighet med den afghanska regeringens målsättningar. Det svenska bidraget kommer även fortsatt att inkludera instruktörer vid olika utbildningscentrum (staber och funktionsskolor) som stöd till handledning, utbildning och uppbyggnad av de afghanska säkerhetsstyrkorna. En fortsatt samverkan med Finland i insatsområdet eftersträvas, liksom en ytterligare fördjupad nordisk samverkan.

Regeringen avser att senare i höst förelägga riksdagen förslag om fortsatt svenskt deltagande i ISAF.

EUNAVFOR (Operation Atalanta)

Operation Atalanta utgör en viktig del av EU:s och Sveriges breda engagemang för Somalias utveckling. Sverige har deltagit i insatsen med marina förband vid två tillfällen, under 2009 och 2010 samt även med ett bidrag från Kustbevakningen.

Regeringens inriktning är att Sverige på nytt ska delta i insatsen under 2013. Regeringen har därför anvisat Försvarmakten att förbereda och planera för ett nytt svenskt bidrag. Bidraget planeras omfatta HMS Carlskrona med ombordbaserad helikopter, bordningsstyrka samt sjukvårdsförmåga. Vid behov och på förfrågan ska Försvarmakten operativt kunna leda insatsen under den aktuella perioden april till augusti 2013.

Sjöröveri utgör ett fortsatt substantiellt hot mot säkerheten på Afrikas horn och i Indiska oceanen. Operation Atalanta syftar till att ge skydd åt fartyg som för FN:s världslivsmedels-

programs (WFP) räkning transporterar mat till nödställda i Somalia, att skydda sårbara transporter, inklusive handelsfartyg, utanför Somalias kust samt vidta nödvändiga åtgärder, vilket inkluderar användning av våld, för att förebygga, avvärja och bekämpa sjöröveri och väpnade rån mot fartyg som kan komma att begås i de områden där insatsen genomförs.

Ett svenskt bidrag till Atalanta är ett led i Sveriges långsiktiga och breda engagemang inom EU:s militära krishanteringsförmåga och i vårt stöd för utvecklingen i regionen. Insatsen bidrar även till att hålla sjövägar öppna för handelstrafik. Skyddet av strategiska flöden av råmaterial och varor har stor betydelse för Sveriges och andra länders ekonomier.

KFOR (Kosovo Force)

I propositionen Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (KFOR) (prop. 2011/12:33) angavs att det svenska bidraget om ca 70 personer successivt ska avvecklas fram till utgången av december 2013. Sverige kommer fram till avvecklingen att behålla merparten av de uppgifter som styrkebidraget för närvarande har, inte minst det regionala samordningsansvaret för fem samverkans- och observationsteam (LMT).

Säkerhetssektorreform

Stöd till säkerhetssektorreform (SSR) och kapacitetsuppbyggande verksamhet bör vara långsiktig för att uppnå önskad effekt. Under 2013 planeras det försvarsrelaterade stödet till SSR och militär kapacitetsuppbyggnad att fortsätta genom insatser i bl.a. Afghanistan, Georgien, Ukraina, Östafrika (stöd till östafrikanska fredsstyrkan), Afrikas Horn (stöd till utbildning av den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor) och på västra Balkan. I takt med att det svenska förbandsbidraget i Kosovo fasas ut 2013 bör en ökad ambitionsnivå avseende SSR-stöd antas. Regeringen ser positivt på ett fortsatt försvarsrelaterat SSR- och kapacitetsuppbyggnadsstöd i multilaterala fora, särskilt samordnat nordiskt och nordiskt-baltiskt SSR-stöd. Inom Regeringskansliet och mellan berörda myndigheter sker ett departements- och myndighetsöverskridande samarbete i SSR-frågor.

EU:s stridsgrupper

Sverige har anmält att som ramnation leda en av EU:s stridsgrupper i beredskap under det första halvåret 2015 i enlighet med riksdagens beslut tidigare i år (prop. 2011/12:84, bet. 2011/12:FöU8, rskr. 2011/12:266). Förberedelserna för denna beredskapsperiod har inletts. Regeringen bemyndigade den 19 april Försvarsmakten att inleda planering och vidta förberedelser. Försvarsmakten kommer under 2013 att fortsätta med planeringsarbetet och dialogen med EU och de länder som tecknat samarbetsavtal för den nordiska stridsgruppen.

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2012 sin avsikt att Sverige ska bidra inom ramen för den stridsgrupp som står i beredskap under andra halvåret 2013 med Storbritannien som ramnation. Enligt nuvarande planering kommer det svenska bidraget att bestå av en luftvärnsunderrättelsetropp, en artilleri-lokaliseringsradar, en enhet för indikering av kemiska, biologiska och nukleära hot, vissa stödfunktioner samt stabsofficerare.

Regeringen kan konstatera att det pågår ett arbete inom EU i syfte att öka användbarheten

liksom flexibiliteten i nyttjandet av EU:s stridsgrupper. EU:s utrikestjänst (EEAS) har sammanställt svar från EU:s medlemsstater utifrån ett frågeformulär om vad som i nationell planering eventuellt begränsar bidrag till eller insatser med EU:s stridsgrupper. Rapporten kan konstatera att det nuvarande konceptet för stridsgrupper är fortsatt giltigt. Konceptet är öppet för samarbete med FN; som överbryggande, inledande eller självständig snabbinsats till stöd för FN. Enligt EU-konceptet för stridsgrupperna ska de kunna genomföra ett brett spektrum av uppgifter, här ingår även att bidra till humanitära insatser, inklusive katastrofhjälp och stöd vid flyktingkatastrofer. En EU-stridsgrupps stöd till en humanitär insats ska vara efterfrågad av FN. Rapporten utgör under hösten 2012 utgångspunkten för fortsatta diskussioner.

Sverige verkar för en bredare diskussion om EU:s roll som global aktör samt nyttjande av GSF-instrumenten, inklusive EU:s stridsgrupper. Detta mot bakgrund av att politisk enighet anses vara avgörande för användandet av en stridsgrupp.

3.5.3 Förbandsverksamhet m.m.

3.5.3.1 Insatsorganisationens utveckling

Regeringens bedömning: Insatsorganisationen bör i huvudsak bestå av följande förband under 2013 och 2014.

Tabell 3.6 Insatsorganisationens utveckling

Förbandstyp	2013	2014
Lednings- underrättelseförband		
Högkvarter med stabsförband	1	1
Rörlig operativ ledning	1	1
Sambandsbataljon	1	1
Regionala staber	4	4
Telekrigbataljon	1	1
Ledningsplatsbataljon	1	1
Försvarsmaktens telenät- markteleförband	1	1
Särskilda operationsgruppen	1	1
It-försvarsförband med FM CERT	1	1
NUE	1	1
Logistikförband		
Operativ ledningsteknisk bataljon	1	1
Teknisk bataljon	1	1
Logistikbataljon	2	2
Sjukhuskompani	2	2
Arméstridskrafter		
Brigadstab	2	2
Mekaniserad bataljon	Av/6	- ¹
Luftburen bataljon	Av/1	- ²
Manöverbataljon mekaniserad	4	4
Manöverbataljon lätt mekaniserad	2	2
Manöverbataljon lätt	1	1
Stridsvagnskompani	3	3
Artilleribataljon	2	2
Luftvärnsbataljon	2	2
Jägarbataljon	1	1
Underrättelsebataljon	1	1
Säkerhetsbataljon	1	1
Ingenjörbataljon	2	2
Militärpoliskompani	2	2
CBRN-kompani	1	1
Livbataljon	1	1
Hemvärnsbataljon	40	40
Marinstridskrafter		
Sjöstridsflottiljledning	2	2
Korvettdivision	2	2

Minröjningsdivision	2	2
Underhållsdivision	2	2
Röjdykardivision	1	1
Ubåtsflottilj med ledning	1	1
Signalspaningsfartyg	1	1
Amfibiebataljon	Av/1	- ³
Amfibisk manöverbataljon	1	1
Bevakningsbåtkompani	1	1
Marin basbataljon	1	1
Sjöinformationsbataljon	1	1
Flygstridskrafter		
Stridsflygdivision	4	4
Helikopterbataljon	1	1
Ledningsflyggrupp ASC 890	Av/1	- ⁴
Flygbasbataljon	2	2
Transportflygdivision TP84	Av/1	- ⁴
Central transportflygdivision	Av/1	- ⁴
Signalspaningsflygdivision S 102B	Av/1	- ⁴
Transport- och specialflygenhet	1	1 ⁴
Stridslednings- och luftbevakningsbataljon	1	1

Förklaring till tabellen: Tabellen visar för varje förbandstyp hur många förband som ska ingå i insatsorganisationen.

1) Utvecklas till 4 mekaniserade manöverbataljoner, 2 lätta mekaniserade manöverbataljoner och 3 stridsvagnskompanier

2) Utvecklas till lätt manöverbataljon

3) Utvecklas till manöverbataljon med amfibisk förmåga

4) Transport- och specialflygenhet utvecklas ur Ledningsflyggrupp ASC 890, transportflygdivision TP 84, central transportflygdivision samt signalspaningsflygdivision S102B som avvecklas

Skälen för regeringens bedömning:

Riksdagen har godkänt inriktningen för insatsorganisationens utformning, vilken ska intas till 2014 (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Försvarsmaktens förslag till förändringar avseende Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS) redovisas i avsnittet om lednings- och underrättelseförband.

Försvarsmaktens operativa förmåga och insatsorganisationens iståndsättande

Försvarsmakten ska i enlighet med riksdagens och regeringens försvarspolitiska inriktning ha en operativ förmåga och en planering som möjliggör för Försvarsmakten att genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen. Denna operativa förmåga ska uppnås enskilt och tillsammans med andra.

Försvarsmaktens operativa förmåga ska möta kraven på ett användbart, tillgängligt och flexibelt försvar för insatser i Sverige, i och utanför närområdet. Försvarsmakten ska, med

delar av insatsorganisationen, kunna påbörja en insats omedelbart efter beslut.

Huvuddelen av förbanden i insatsorganisationen bör normalt vara tillgängliga inom tre månader och inget förband bör normalt ha en beredskap överstigande sex månader. Vidare måste insatsorganisationens förband vara snabbt gripbara vid krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden. Därför bör huvuddelen av insatsorganisationens förband vara tillgängliga inom några dagar efter beslut om höjd beredskap enligt 3 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Inget förband bör vid ett sådant beslut ha en beredskapstid som överstiger en vecka. Detta innebär enligt regeringens mening att chefer för krigsförbanden bör ha god kännedom om var förbandens materiel finns och vilken status materielen har.

Försvarsmakten ska värdera och redovisa den samlade operativa förmågan och läget i övrigt i insatsorganisationen utifrån ställda uppgifter och gällande operativ planering.

Värdering ska ske på förbandsnivå, taktisk nivå, operativ nivå och militärstrategisk nivå.

Under 2013 fortsätter utvecklingen av en användbar och tillgänglig insatsorganisation som kontinuerligt har beredskap för och förmåga att genomföra insatser. Under året tas ett viktigt steg i och med att materiel krigsplaceras i den nya insatsorganisationen (IO14). Därtill är samövning av krigsförband och fortsatt bemanning prioriterat under 2013 i syfte att krigsförbanden i huvudsak ska vara organiserade i IO14.

Den pågående försvarsplaneringen kommer att implementeras i insatsorganisationen under 2013 i syfte att lägga en grund för nyttjande av Försvarsmakten för insatser och beredskap.

Under 2013 kommer huvuddelen av marin- och flygstriidskrafterna samt hemvärnsförband att vara bemannade med kontinuerligt eller tidvis tjänstgörande personal samt personal med hemvärnsavtal och därmed uppfylla beredskapskraven enligt den försvarspolitiska inriktningen.

Insatsorganisationens förmåga ökas efterhand i och med genomförd övningsverksamhet. Krigsförbandsövningar för kontraktförband genomförs regelbundet. Tillgängligheten hos förbanden i insatsorganisationen kommer därmed att successivt öka. Övningsverksamhet för stående och kontraktförband är viktigt och bör fortsätta under 2013. Krigsförbandsövningar bör genomföras kontinuerligt och på något års sikt bör årligen återkommande försvarsmaktsgemensamma övningar genomföras.

Regeringen anser det angeläget att Försvarsmakten effektiviserar sitt arbete vad avser skydd och bevakning m.m. i syfte att frigöra tid för kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän för förbandsutbildning och övningsverksamhet.

Insatser och beredskap ska i huvudsak genomföras av ordinarie förband inom insatsorganisationen eller delar av dessa förband.

I och med att insatsorganisationen vidmakthåller och utvecklar förmågan vid de stående förbanden och kontraktförbanden bör övrig verksamhet inom grundorganisationen efterhand rationaliseras och effektiviseras.

Försvarsmaktens övergång till IO14 sker successivt genom att befintlig materiel och personal kvarstår fram till dess att förbanden i

den nya organisationen har organiserats. Regeringens utgångspunkt är att samtliga förband i insatsorganisationen samt förbandsreserven vid varje givet tillfälle ska vara uppfyllda i fråga om krigsplacerad personal. En personalreserv med krigsplacerad personal ska finnas.

Utgående från förbandets uppgifter, beredskap och planerade insatser bör personal- och materieluppfyllnad samordnas med utbildning och övning för att förbanden efterhand ska bli användbara och tillgängliga. Särskild vikt bör läggas vid att organisera stridsgrupper, där fördefinierade förband ur samtliga stridskrafter ska kunna ingå. Vid en insats deltar de delar som ingår i en behovsammansatt stridsgrupp.

I första hand ska Försvarsmakten kunna genomföra insatser över tiden inom bataljonsram för att efterhand kunna ledas och samordnas på brigadnivå.

Beredskapssystemet kommer fortsatt att utvecklas i enlighet med regeringens inriktningsbeslut för perioden 2010–2014 och den förändrade insatsorganisationen. I takt med att förbanden i den nya insatsorganisationen sätts upp kan beredskapskraven efterhand uppnås för de förband eller delar av förband som är kompletta i fråga om personal och materiel.

Lednings- och underrättelseförband

Regeringens bedömning: Krigsförbanden Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM) och operativ ledningsteknisk bataljon bör på sikt utvecklas till krigsförbandet Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS). Förändringen bör ske efter det att de pågående verksamhets- och organisationsförändringarna i samband med en mer sammanhållen försvarslogistik är genomförda.

Både nuvarande Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM) och föreslagna Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS) utgör såväl ett krigsförband i insatsorganisationen som en organisationsenhet i grundorganisationen. Krigsförbanden behandlas i

detta avsnitt medan grundorganisationen behandlas längre fram.

Skälen för regeringens bedömning:

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg.omr 6) anförde regeringen att Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband (FMTM) på sikt bör utvecklas till Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS).

Regeringen påpekade att förändringen bör ske efter att de verksamhets- och organisationsförändringar som planeras ske i samband med en mer sammanhållen försvarslogistik har blivit genomförda. Vid sin behandling av budgetpropositionen i december 2011 beslutade riksdagen att tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen skulle återkomma med förslag om Försvarsmaktens logistikverksamhet (bet. 2011/12:FöU1, rskr. 2011/12:92).

I propositionen En effektivare försvarslogistik i april 2012 föreslog regeringen att regeringen skulle bemyndigas att besluta om försvarslogistikverksamhetens framtida utformning i enlighet med den inriktning som redovisades i propositionen (prop. 2011/12:86). Riksdagen beslutade i juni 2012 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291). I juni 2012 uppdrog regeringen åt Försvarsmakten och Försvarets materielverk att genomföra den inriktning som redovisats i propositionen.

Regeringen, som konstaterar att riksdagen godtagit den inriktning om försvarslogistikens utformning som regeringen redovisade i prop. 2011/12:86, står fast vid den uppfattning som redovisades i budgetpropositionen för 2012. Mot denna bakgrund anser regeringen att FMTM 2014 bör utvecklas till FMTIS. Regeringen avsåg att återkomma till riksdagen i dessa delar.

Vidare ska ledningsområdet dimensioneras efter armé-, marin- och flygstridskrafternas ledningsbehov. Samtliga förband i insatsorganisationen bör senast 2014 ha tillräcklig ledningsförmåga för att kunna utföra tilldelade uppgifter.

Resurser som tidigare avsatts för konceptutveckling och långsiktig teknikutveckling inom ledningsområdet ska istället användas för att säkerställa att samtliga

krigsförband bemannas med utbildad personal, använder fungerande ledningsmetoder och fungerande ledningsmateriel.

Införande av taktisk datalänk för ledning av flygstridskrafterna fortgår och regeringen har medgivit att Försvarsmakten ingår i ett internationellt samarbete avseende taktisk datalänk för ledning av de marina stridskrafterna.

Regeringen delar Försvarsmaktens bedömning att Försvarsmaktens telekrigsstödenhet (TKSE) och meteorologiskt och oceanografiskt center (METOCC) bör inrättas som krigsförband fr.o.m. den 1 januari 2013. Skälen är att TKSE och METOCC utgör självständiga enheter och inte underställs andra krigsförband i insatsorganisationen för att lösa sina uppgifter. Både TKSE och METOCC har uppgifter vid insatser från grundberedskap till höga konfliktnivåer och ingår därigenom i Försvarsmaktens insatsorganisation. Inrättandet av dessa som krigsförband syftar till att tydliggöra ansvarsförhållanden utan att andra krigsförband eller organisationsenheter påverkas.

Regeringen beslutade den 7 april 2011 om inriktning för Försvarsmaktens fortsatta arbete avseende gemensam lägesinformation (GLI) m.m. Försvarsmakten avser att i så stor utsträckning som möjligt utnyttja befintliga funktioner, såsom sjö- och luftläge, med befintlig teknik för att fastställa lägesinformation. Vidare kommer stridslednings- och luftbevakningsbataljonens verksamhet fortsatt att genomföras vid bl.a. nu nyttjade fortifikatoriskt skyddade anläggningar.

Försvarsmakten har inrättat fyra regionala staber som ska samordna den markterritoriella verksamheten under Högkvarterets ledning. Staberna övertar även de uppgifter som i dag utförs av Högkvarterets säkerhets- och samverkanssektioner och insatsledning Stockholm. Genom de regionala staberna utvecklas Försvarsmaktens förmåga att samverka med och lämna stöd till andra myndigheter.

Nationell Underrättelseenhet (NUE) stöder befälhavare för multinationella enheter, nationella förbandschefer och nationellt styrkebidrag med underrättelser.

Krigsförbandet vidareutvecklas för att vara fullt operativt 2013.

Övningsverksamheten bör vara prioriterad under 2013 i syfte att förbanden ska kunna lösa huvuduppgifter i enlighet med sina krigsförbandsspecifikationer. Detta kräver att lednings- och underrättelseförband deltar i de andra förbandens övningar syftande till att kunna verka i bataljonsstridsgrupps- och brigadstruktur.

Tonvikten på den fortsatta materiella förnyelsen inom ledningsområdet bör ligga på att tillföra de markrörliga förbanden ett fungerande och kostnadseffektivt ledningssystem.

Logistikförband

Den användbara och tillgängliga insatsorganisationen ställer nya krav på logistikfunktionen och innebär stora förändringar inom området försvarslogistik, se avsnittet om insatsorganisationens utveckling.

Utvecklingen av logistikförbanden ska ske med beaktande av utvecklingen inom civil och internationell militär logistik. Former för samordning och samverkan avseende logistik med andra länder och institutioner bör utvecklas.

Logistikutvecklingen fullföljs enligt principen modulära enheter för samtliga förbandstyper. Försvarsmakten upprätthåller en förmåga som möjliggör den främre logistiken även i högre konfliktnivåer. Andra aktörer ska kunna utnyttjas i de fall konfliktnivå, hot, miljö och övriga förutsättningar inom insatsområdet medger att så sker.

Utveckling och dimensionering ska utgå från att kunna understödja upp till fyra förbandsinsatser varav en av bataljonsstridsgrupps storlek vid insatser utanför närområdet. Vidare ska hela insatsorganisationen kunna understödjas vid insatser nationellt. I utvecklingen av logistikstöd till marin- och luftstridskrafter ska hänsyn tas till dessa stridskrafterns särskilda behov. Logistik inom ett operationsområde ska främst organiseras vid logistikbataljonerna.

Regeringen anser att krigsförbandet nationell stödenhet (NSE) bör avvecklas som eget krigsförband för att istället ingå i det befintliga krigsförbandet Försvarsmaktens

logistik stab (FMLOG Stab) 2013. Skälen är att förbanden har liknande förmåga och användningsområde och en sammanslagning bedöms medföra möjligheter att bedriva verksamheterna mer rationellt. NSE bistår krigsförband vid internationella insatser och övningar och byggs i huvudsak upp av personal från FMLOG. En sammanslagning av FMLOG Stab och NSE skapar ett krigsförband som inte enbart är till för internationellt bruk. Detta påverkar inte den geografiska placeringen i landet eller möjligheten att lösa uppgifter.

Förmågan till förebyggande hälso- och sjukvård omfattande åtgärder före, under och efter en insats i syfte att bevara personalens hälsa och stridsduglighet bör fortsatt utvecklas. Den påbörjade utvecklingen avseende förmåga till avancerad vård av skadade och sjuka samt omhändertagande och evakuering ska fortsätta. Olika metoder för att tillgodose behovet av legitimerad sjukvårdspersonal bör vidareutvecklas.

Övningsverksamheten bör vara prioriterad under 2013 i syfte att förbanden ska kunna lösa huvuduppgifter enligt sina krigsförbandsspecifikationer. Denna målsättning kräver att även logistikförband deltar i de andra förbandens övningar syftande till att kunna verka i bataljonsstridsgrupps- och brigadstruktur.

Tonvikten på den materiella förnyelsen inom logistikområdet bör vara på att komplettera befintlig materiel samt anskaffning av materiel till sjukvårdsfunktionen.

En utökad internationell samverkan undersöks inom sjukvårdsmaterielområdet. Internationell samverkan skulle kunna utveckla möjligheter till erfarenhetsuppbyggnad, ökad interoperabilitet och kompetensutveckling.

Arméstridskrafter

Arméstridskrafterna ska öka förmågan till insatser i och bortom närområdet. Uppsättandet av användbara och tillgängliga arméförband är prioriterat i omställningen av försvaret under perioden 2010–2014. Härvidlag är enligt regeringens bedömning uppsättandet och vidmakthållandet av de sju manöverbataljonerna av central betydelse.

Vid en insats nationellt eller internationellt sätts en bataljonsstridsgrupp eller en brigad samman utifrån behov och krav. Förmågan att snabbt kunna genomföra insatser bygger på att de ingående förbanden är samövade. Övningsverksamheten är av stor betydelse under 2013 i syfte att förbanden ska kunna lösa huvuduppgifter enligt sina krigsförbands-specifikationer. Detta kräver att även lednings- och funktionsförband deltar i övningar syftande till att kunna verka i bataljonsstridsgrupps- och brigadstruktur.

För att upprätthålla förmågan till insatser och beredskap under de närmaste åren kommer det att vara nödvändigt att även tidigare värnpliktig personal är krigsplacerad i befattningar som inte innehas av anställd personal.

Organiseringen av arméstridskrafterna mot IO14 bör enligt regeringens bedömning i huvudsak vara avslutad under 2013. Under 2013 når delar av insatsförbanden avsedd beredskap och förmåga. När hela insatsförband når avsedd beredskap och förmåga är inriktningen att kunna genomföra insatser och övningar i sammanhållna förband. Kvarstående brister i enskilda förband bör fortsatt åtgärdas genom bl.a. rekrytering, utbildning och övning.

Förbanden ska ges en materiell standard som svarar mot kraven på användbarhet och tillgänglighet. De av riksdagen godkända besluten att anskaffa splitterskyddade hjulfordon (AVW) och splitterskyddade bandvagnar bidrar till att förbanden får ökad rörlighet, framkomlighet, skydd och bättre förmåga till medicinsk evakuering.

Parallellt med fortgående ominriktning mot lättare och mer rörliga fordon finns behovet att vidmakthålla tyngre fordon med hög skyddsnivå och stor eldkraft.

Under 2013 bör hemvärnsförbanden med de nationella skyddsstyrkorna vidmakthålla beredskapen och förmågan hos förbanden i enlighet med givna inriktningar.

Marinstridskrafter

Marinförbanden ska vara samövade, interoperabla och ha en hög tillgänglighet. Förbandens primära uppgift är att hävda territoriell integritet och skydda svenska intressen till havs. Marinstridskrafterna ska

kunna delta i insatser tillsammans med andra länder i Sverige och i vårt närområde samt utanför närområdet när så är lämpligt.

Fartygsförbanden med stora krav på tillgänglighet och förmåga ska vara stående förband.

Genom nationell och internationell övningsverksamhet och deltagande i insatser under 2013 ska Försvarmakten fortsatt utveckla sin förmåga att nationellt leda förband och sin förmåga att verka inom ramen för en multinationell sjöstyrka. Marinförbanden ska även kunna delta i lämpliga insatser utanför vårt närområde i syfte att tillsammans med andra bidra till skydd av sjöfart och annan maritim verksamhet.

Marinförbanden ska under 2013 med ytstridsfartyg, minröjningsfartyg, ubåtar, amfibie- och sjöinformationsförband vidmakthålla förmågan till kvalificerad ytstrid, undervattensstrid, minröjning, luftförsvar och underrättelseinhämtning.

Införande av de sista Visbykorvetterna av version 5 ökar användbarheten i marinstridskrafterna genom en förbättrad samlad förmåga till ytstrid. Förmågan att påverka mål på och under havsytan och i amfibisk miljö samt förmåga till sjöminröjning, luftförsvar och underrättelseinhämtning ska vidmakthållas.

Omställningen till en amfibisk manöverbataljon väntas vara genomförd under 2013.

Försvarmakten ska fortsatt samverka med andra sjöverkande myndigheter.

Flygstridskrafter

Flygförband

Flygförbanden ska primärt inriktas mot hävdandet av territoriell integritet och skyddet av svenska intressen i närområdet. Flygstridskrafterna ska kunna delta i insatser tillsammans med andra länder i Sverige och i vårt närområde samt utanför närområdet när så är lämpligt. Förbanden ska i huvudsak utgöras av stående förband med hög tillgänglighet.

Flygstridskrafterna ska kontinuerligt upprätthålla incidentberedskap och bedriva luftrumsövervakning. Flygstridskrafterna ska fortsatt ha förmåga att hålla en stridsflygenhet och delar av en transportdivision insatta över tiden. Detta ska kunna ske från annan bas än fredsbaseringen och kunna genomföras

utanför Sverige. Flygbasbataljonernas förmåga att leda och planera verksamhet vid ett utökat antal platser ska fortsatt utvecklas. Försvarsmakten ska inom stridsflygsystemet vidmakthålla förmåga till spaning, attack och luftförsvar samt ha förmåga att överföra information till andra enheter.

Under 2013 fortsätter leveranserna av JAS 39 C/D i enlighet med handlingsplanen för JAS 39 Gripen. Under året fortskrider även utveckling och integration av långräckviddig radarjaktrobot METEOR, vilket från år 2015 kommer att medge en förstärkt förmåga att verka mot mål i luften.

Enligt Försvarsmaktens planering slutförs även införandet av interoperabla datalänkar (Länk 16), vilket bl.a. förbättrar förmågan till stridsledning av stridsflygförbanden.

Helikopterförband

Helikopterbataljonen ska fortsätta att utvecklas avseende tillgänglighet och interoperabilitet. Försvarsmaktens helikopterförmåga utvecklas genom nationell och internationell övningsverksamhet samt deltagande i insatser.

Utvecklingen ställer bl.a. krav på en fungerande personalförsörjning och regelbunden övningsverksamhet. Under 2013 är insats med det nya medeltunga helikoptersystemet, helikopter 16, i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan planerad att påbörjas. Förmåga till taktisk transport och medicinsk evakuering utgör även fortsättningsvis centrala förmågor.

Helikopterförbandens förmåga att tillsammans med marinförbanden lösa sjöoperativa uppgifter utvecklas i takt med att helikopter 14 tillförs insatsorganisationen. Uppbyggnaden av den sjöoperativa helikopterförmågan kommer på sikt att bl.a. innebära helikopterburen förmåga att spana mot markytan samt över och under havsytan.

Den av riksdagen beslutade anskaffningen av nya medeltunga helikoptersystemen ökar successivt helikopterbataljonens förmåga att understödja insatsorganisationens övriga förband, vilket bidrar till insatsorganisationens flexibilitet och rörlighet.

Personalförsörjning

Införande av det nya personalförsörjnings-systemet baserat på frivillighet fortgår.

Regeringens bedömningar i propositionen Soldatanställningar i Försvarsmakten (prop. 2011/12:115) behandlade frågor om rekrytering och information, vissa arbetsgivarfrågor och civilt meritvärde m.m. Frågeställningarna ligger inom myndigheternas, och framförallt Försvarsmaktens, beslutsbefogenhet att hantera. Den 14 juni 2012 uppdrog regeringen åt Försvarsmakten – och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap – att redovisa sina överväganden och åtgärder i de aktuella delarna (Fö2012/1213/MFI respektive Fö2012/1214/MFI). Myndigheterna ska redovisa resultatet av uppdragen våren 2013.

Regeringen anser vidare att det är angeläget att Försvarsmakten lägger särskild vikt vid åtgärder som skapar förutsättningar för myndigheten att över tiden behålla gruppbefäl, soldater och sjömän i enlighet med Försvarsmaktens planering.

Kostnaden för officerare och civila bör minska då Försvarsmaktens sammantagna personalvolym måste rymmas inom givna ekonomiska ramar. Regeringen bedömer att Försvarsmaktens nuvarande arbete med att komma till rätta med obalanserna på kort sikt kommer att ge positiva effekter samtidigt som det främst bedöms vara engångsåtgärder. Åtgärder bör därför vidtas för att nå en långsiktig balans mellan tillgång och behov.

Regeringen anser inte att Försvarsmakten i tillräcklig utsträckning har lyckats öka andelen kvinnor på alla nivåer inom myndigheten. Förändringarna går särskilt långsamt avseende officerare. Försvarsmakten bör vidta åtgärder så att antalet kvinnor som rekryteras och stannar i yrket blir fler. Regeringen kommer att följa Försvarsmaktens arbete i denna fråga.

Andelen tidvis tjänstgörande soldater i arméstridskrafterna

Regeringens bedömning:

Regeringen vill poängtera vikten av att en övervägande del av soldaterna i arméstridskrafterna är tidvis tjänstgörande. Andelen kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän bör inte vara högre än vad som är nödvändigt med hänsyn till Försvarmaktens uppgifter. Försvarmakten bör under 2013 fortsätta att genomföra effektiviseringar och rationaliseringar i sättet att lösa Försvarmaktens uppgifter, exempelvis skydd och bevakning, i syfte att minska belastningen på de kontinuerligt tjänstgörande soldaterna och därmed möjliggöra en minskad andel av dessa.

Skälen för regeringens bedömning:

I prop. 2008/09:140 Ett användbart försvar skrev regeringen:

”En mindre andel av soldaterna i arméstridskrafterna, inklusive lednings- och logistikförbanden, bör utgöras av kontinuerligt tjänstgörande soldater och bör inte överstiga ca 25 procent. Andelen bör dock vara tillräckligt stor för att kunna uppfylla de krav som ställs på kompetens, samövning och tillgång till förband i hög insatsberedskap. Regeringen avser att följa upp hur dessa krav uppfylls och att fördelningen mellan kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal i arméstridskrafterna är ändamålsenlig. Regeringen vill poängtera vikten av att en övervägande del av soldaterna i arméstridskrafterna är tidvis tjänstgörande och avser att återkomma till riksdagen med en redovisning rörande denna fråga 2012.”

Regeringen menar att de tidvis tjänstgörande soldaternas sysselsättning utanför Försvarmakten bidrar med viktiga kunskaper till Försvarmakten. Samtidigt bidrar deras militära kunskaper till övriga samhället. En högre andel tidvis tjänstgörande soldater ger dessutom en möjlighet för Försvarmakten att minska personalkostnaderna.

Försvarmakten har redovisat att myndigheten för närvarande, för att uppfylla

de krav som ställs på kompetens, samövning och tillgång till förband i hög insatsberedskap, planerar för att ca 35 procent av soldaterna i arméstridskrafterna ska vara kontinuerligt tjänstgörande.

Försvarmakten har vidare redovisat att en minskning av andelen kontinuerligt tjänstgörande soldater, till högst ca 25 procent, med nuvarande belastning på soldaterna skulle ge konsekvenser för myndighetens möjligheter att lösa sina uppgifter. Försvarmakten har bl.a. redovisat att myndigheten inte skulle klara målet att över tiden hålla ca 2 000 personer ur insatsorganisationen insatta, nationellt och internationellt. Vidare har Försvarmakten redovisat att myndigheten även skulle få svårigheter att klara övriga uppgifter som myndigheten måste utföra. Sammantaget har Försvarmakten redovisat att en andel om högst ca 25 procent kontinuerligt tjänstgörande soldater skulle minska möjligheten för krigsförbanden att samöva och nå uppsatta målsättningar.

Regeringen bedömer att nivåerna kontinuerligt och tidvis tjänstgörande soldater behöver anpassas allt eftersom erfarenheter dras från det nya personalförsörjningssystemet och effektiviseringar och rationaliseringar görs. Målsättningen bör vara att antalet kontinuerligt tjänstgörande inte ska vara större än vad som krävs med hänsyn till myndighetens uppgifter. Det är regeringens uppfattning att det ännu är för tidigt att dra definitiva slutsatser om den lämpliga och möjliga nivån för andelen tidvis respektive kontinuerligt tjänstgörande soldater inom arméstridskrafterna. En övervägande del av soldaterna ska utgöras av tidvis tjänstgörande, men andelen får inte äventyra Försvarmaktens möjligheter att lösa sina uppgifter.

För något år sedan planerade Försvarmakten för närmare 40 procent kontinuerligt tjänstgörande soldater i arméstridskrafterna. Nu ligger andelen på ca 35 procent. Regeringen noterar att Försvarmaktens arbete med effektiviseringar och rationaliseringar därmed har gett visst resultat, men bedömer samtidigt att arbetet behöver fortsätta. Försvarmakten bör därför under 2013 fortsätta att genomföra effektiviseringar och rationaliseringar i sättet att lösa Försvarmaktens uppgifter, exempelvis skydd

och bevakning, i syfte att minska belastningen på de kontinuerligt tjänstgörande soldaterna och därmed möjliggöra en minskad andel av dessa. Regeringen avser att fortsätta följa upp hur detta arbete fortskrider och att fördelningen mellan kontinuerligt och tidvis tjänstgörande blir ändamålsenlig med hänsyn till Försvarsmaktens uppgifter och hålla riksdagen informerad om utvecklingen.

Rekrytering och grundläggande militärutbildning

Rekrytering och anställning av kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän bör fortsätta som planerat i enlighet med lagen 2012:332 om vissa försvarsmaktsanställningar vilken trädde i kraft den 1 juli 2012. Strävan bör vara att soldatkategorierna ska få anställningsavtal så snabbt som möjligt.

Vidare bör Försvarsmakten vidta åtgärder för att komma tillrätta med de brister avseende nyckelkompetens som Försvarsmakten anmält i årsredovisningen för 2011. Försvarsmakten bör t.ex. utreda alternativa och flexibla vägar för att rekrytera och utbilda personal med nyckelkompetens.

Det är viktigt att tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän har en återkommande kontakt med Försvarsmakten. Dessa personalkategorier bör årligen erbjudas någon form av aktivitet inom Försvarsmakten.

Rekrytering av personal till hemvärn med nationella skyddsstyrkor bör ske så att personalvolymen upprätthålls över tiden. I sammanhanget framhåller regeringen vikten av att rekryteringen från grundläggande militär utbildning (GMU) till hemvärdet fungerar tillfredställande.

Yrkes- och reservofficerare

Det reformerade personalförsörjningssystemet, med tyngdpunktsförskjutningen från en utbildningsorganisation för värnpliktiga till en organisation med stående och kontraktsförband, innebär att officerarnas roll och kompetensbehov förändras. En ändamålsenlig kompetensprofil inom officerskåren måste motsvara Försvarsmaktens krav på operativ förmåga. Nyrekrytering och utbildning av officerare bör ske med för

verksamheten ändamålsenliga förutsättningar och krav.

Under 2013 ser regeringen det som angeläget att omstruktureringen av officerskåren fortsätter i enlighet med hittills uppnådda goda resultat och att effektiva och långsiktiga lösningar kan åstadkommas för att skapa en för insatsorganisationen ändamålsenlig ålders- och kompetensstruktur. Detta inkluderar bl.a. ett karriärväxlingsverktyg som möter myndighetens mål och behov.

Såväl kostnaderna för grundläggande utbildning som de totala kostnaderna och det totala tidsuttaget för utbildning av officerare bör minska ytterligare.

Det tillgängliga och användbara försvarets krav och behov påverkar också reservofficerarna. Regeringen anser det därför vara av vikt att utbildning, rekrytering, övning och avveckling av reservofficerare når en långsiktigt hållbar balans så fort som möjligt. Försvarsmakten bör under 2013 påbörja åtgärder samt presentera hur denna balans ska uppnås.

Frivillig försvarsverksamhet

Regeringens syn på den frivilliga försvarsverksamheten som redovisades i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140) gäller alltså. Bl.a. anförde regeringen att frivillig verksamhet ofta är ett kostnadseffektivt sätt för samhället att tillgodose resursbehov som kan vara tillfälliga men omfattande. Regeringen bedömde att de behov som finns i olika sektorer av samhället och som är direkt kopplade till dessa sektorers verksamhet i framtiden bör utgöra grund för uppdrag som myndigheter, kommuner och andra ger till frivilliga försvarsorganisationer. När det gäller det militära försvaret anser regeringen att frivilligorganisationerna har sin huvudsakliga roll när det gäller bemanningen av vissa befattningar i hemvärdet med de nationella skyddsstyrkorna.

Vidare kan de frivilliga försvarsorganisationerna spela en viktig roll när det gäller att bidra till Försvarsmaktens rekrytering av intresserade och lämpliga ungdomar för Försvarsmaktens verksamhet samt stärka försvarets folkliga förankring och tillvarata det personliga engagemanget.

Anslaget för finansiering av organisationsstöd till de frivilliga försvarsorganisationerna togs på förslag av regeringen bort ur statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104). Riksdagen har tillkännagivit (bet. 2011/12:FöU1, rskr. 2011/12:92) att anslaget för de frivilliga försvarsorganisationerna bör återinföras på statsbudgeten för att säkerställa ett visst grundläggande organisationsstöd.

Se även kapitel 4.12.5 om frivillig försvarsverksamhet.

Grundorganisation m.m.

Regeringens förslag: Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC) läggs ned den 31 december 2012 och verksamheten inordnas i Göta ingenjörregemente (Ing 2).

Regeringens bedömning: Organisationsenheten Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband (FMTM) bör på sikt utvecklas till Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS). Förändringen bör ske efter det att de pågående verksamhets- och organisationsförändringarna i samband med en mer sammanhållen försvarslogistik är genomförda.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Eksjö garnison utgörs av Försvarsmaktens två organisationsenheter Ing 2 och SWEDEC. Ing 2 rekryterar och utbildar officerare och soldater till ingenjörförband med specialkompetens att utföra kvalificerade fältarbeten för nationella och internationella uppgifter. SWEDEC är Sveriges kompetenscentrum för nationella och internationella uppgifter inom ammunitions- och minröjning avseende både militär och humanitär verksamhet och med inriktning på utbildning, utveckling och operativt stöd. Regeringen anser liksom Försvarsmakten att verksamheten vid Eksjö garnison bör rationaliseras. Det gäller dels

ledning och administration, dels samordning av förmågeutveckling och vidmakthållande av kompetens inom ammunitions- och minröjningen.

Regeringen konstaterar att IEDD-förmågan – dvs. förmågan att röja explosiva föremål som tillverkats på ett improviserat sätt – i dag är ansträngd i de svenska internationella insatserna. Genom en tydligare samordning av Ing 2:s och SWEDEC:s resurser skapas enligt regeringen bättre förutsättningar för att lösa uppkommande uppgifter.

För att skapa en mer rationell verksamhet föreslår regeringen att organisationsenheten SWEDEC ska läggas ned vid utgången av 2012 och att SWEDEC:s verksamhet inordnas i organisationsenheten Ing 2. Vid Ing 2 finns ca 500 yrkesofficerare, gruppbefäl, soldater och sjömän samt civilanställda. Till detta kommer ca 340 reservofficerare. Vid SWEDEC finns ca 80 yrkesofficerare och civilanställda. Vid omstruktureringen beräknas enligt Försvarsmakten 5-10 personer vid Ing 2 respektive SWEDEC komma att bli berörda.

Omstruktureringen kommer inte att innebära några förändringar vad avser Ing 2:s och SWEDEC:s kärnverksamhet. Inte heller kommer lokaliseringen att förändras, utan verksamheten ska även fortsättningsvis vara lokaliserad till Eksjö.

SWEDEC inrättades 1998 som en organisationsenhet inom Försvarsmakten. I 1996 års försvarsbeslut (prop. 1996/97:4, bet.1996/97:FöU1, rskr. 1996/97:109-112) redovisade regeringen sina utgångspunkter för den verksamhet som skulle bli SWEDEC. Ett svenskt minröjningscentrum skulle inrättas. Centrumet skulle vara en totalförsvarsresurs som skulle svara för utbildning i ammunitionsröjning för både det internationella kommandots och krigsorganisationens behov. Statens räddningsverk med Swedrelief, polisen och humanitära organisationer skulle kunna utnyttja centrumet för internationella insatser. I sitt betänkande hade försvarsutskottet inget att erinra mot vad regeringen anfört om att inrätta ett minröjningscentrum. Utskottet betonade dock betydelsen av att centrumet skulle bli en gemensam totalförsvarsresurs.

I 2004 års försvarsbeslut bestämde riksdagen att SWEDEC ska vara en

organisationsenhet som riksdagen tar ställning till (bet. 2004/05:FöU4, rskr. 2004/05:143).

Regeringen vill framhålla att SWEDEC-verksamheten har varit och är en totalförsvarsresurs. Samtidigt har verksamheten organisatoriskt ingått i Försvarmakten. Den omstrukturering som regeringen nu föreslår ändrar inte dessa förhållanden. Verksamheten inom ammunitions- och minröjning ska vid Ing 2 oförändrat fortsätta att vara en resurs även för det civila samhället och Ing 2 ska upprätthålla goda kontakter med det civila samhället.

När det gäller Försvarmaktens telenät- och markteleförband (FMTM) anförde regeringen i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg.omr 6) att FMTM på sikt bör utvecklas till Försvarmaktens telekommunikations- och informations-systemförband (FMTIS). Regeringen påpekade att förändringen bör ske efter att de verksamhets- och organisationsförändringar som planeras ske i samband med en mer sammanhållen försvarslogistik har blivit genomförda. Vid sin behandling av budgetpropositionen i december 2011 beslutade riksdagen att tillkänna för regeringen som sin mening att regeringen skulle återkomma med förslag om Försvarmaktens logistikverksamhet (bet. 2011/12:FöU1, rskr. 2011/12:92).

I propositionen En effektivare försvarslogistik i april 2012 föreslog regeringen att regeringen skulle bemyndigas att besluta om försvarslogistikverksamhetens framtida utformning i enlighet med den inriktning som redovisades i propositionen (prop. 2011/12:86). Riksdagen beslutade i juni 2012 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291).

I juni 2012 uppdrog regeringen åt Försvarmakten och Försvarets materielverk att genomföra den inriktning som redovisats i propositionen.

Regeringen, som konstaterar att riksdagen godtagit den inriktning om försvarslogistikens utformning som regeringen redovisade i prop. 2011/12:86, står fast vid den uppfattning som redovisades i budgetpropositionen för 2012. Mot denna bakgrund anser regeringen att FMTM 2014 bör utvecklas till FMTIS. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i dessa delar.

3.5.3.2 Materiel och anläggningar

Materieförsörjningen fortsätter att bidra till omställningen till ett mer användbart försvar genom leveranser till insatsorganisationens förband. Regeringens inriktning för materieförsörjningen, som framgår av den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2008/09:140), ligger fast. Ambitionen att reducera ledtider och minska ekonomiska bindningar kvarstår för att på sikt öka handlingsfriheten inom området.

Det arbete som pågår vid myndigheterna för att genomföra beslutade åtgärder kopplade till försvarsstrukturutredningen bedöms förbättra förutsättningarna för att implementera materieförsörjningsprinciperna och leda till ökad kostnadseffektivitet.

Försvarmakten och Försvarets materielverk redovisar stora kostnader för köp av externa konsulttjänster avseende system- och materielutveckling. Mot bakgrund av de rationaliseringskrav som ställs på myndigheterna bedömer regeringen att det finns anledning att följa myndigheternas hantering av konsulttjänster.

Utvecklad materielredovisning

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) utvecklade regeringen resultatredovisningen av beslutade, beställda och planerade materielanskaffningar. Syftet var att ge riksdagen en större inblick i de materielobjekt som ingår i investeringsplanen och en samlad bild av investeringarna. Regeringen redovisade även avsikten att återkomma till riksdagen med en ytterligare förbättrad redovisning.

Riksdagen beslutade den 19 december 2011 (rskr. 2011/12:92) att bifalla reservation 4, objektsramar, punkt 3 i Försvarsutskottets betänkande med anledning av budgetpropositionen för 2012 (bet. 2011/12:FöU1).

Regeringen har i förevarande proposition utvecklat materielredovisningen på det sätt som framgår av redovisningen av anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Principen för den utvecklade materielredovisningen har utgått från regeringens långsiktiga utveckling av styrning och redovisning inom materielområdet samt de riktlinjer som riksdagen givit.

Den utvecklade redovisningen berör beslutade *anskaffningsobjekt*. Med detta avses de objekt som regeringen har underställt riksdagens godkännande. Ett anskaffningsobjekt kan inkludera ett eller flera av de *materielsystem* som konstituerar Försvarmaktens materielplan. Anskaffningsobjektet kan även utgöras av en åtgärd, exempelvis en modifiering eller uppgradering, vilka i sin tur kan inkludera anskaffningar av nya materielsystem.

Redovisningen av anskaffningsobjekten är av sekretesskäl övergripande till sin karaktär. Den ekonomiska planeringsramen kan av kommersiella skäl inte redovisas.

Intill dess att ett anskaffningsobjekt är slutlevererat kan avvikelser uppstå i den information regeringen redovisar från år till år. Regeringen understryker därför att redovisningen i detta avseende utgör ett underlag för uppföljning men att avvikelser kan uppstå till följd av de beslut som de berörda myndigheterna fattar inom ramen för sin myndighetsutövning.

I förevarande proposition redovisar regeringen ett urval av de anskaffningsobjekt som riksdagen fattat beslut om under de senaste åren (avsnitt 3.6.3). De redovisade anskaffningsobjekten har valts ut eftersom de utgör tillräckligt avgränsade enheter (jämför med ovanstående beskrivning av anskaffningsobjekt i förhållande till materielsystem) för att redovisningen ska ge förutsättningar för en sammanhållen och därmed rättvisande uppföljning.

Givet riksdagens bedömning av den utvecklade materielredovisningen i förevarande proposition, avser regeringen att återkomma till riksdagen i kommande budgetproposition med en redovisning av ett utökat antal anskaffningsobjekt.

Effektivisering av stödverksamheten

Regeringen fortsätter att genomföra den av riksdagen beslutade inriktningen att rationalisera och effektivisera försvarslogistiken. Syftet är att frigöra resurser från stödverksamheten inom försvaret till förbandsverksamheten och uppbyggnaden av insatsorganisationen. Regeringen föreslog i propositionen En sammanhållen försvarslogistik (prop. 2011/12:86, bet.

2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291) att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om försvarslogistikverksamhetens framtida utformning i enlighet med den inriktning som regeringen redogjorde för i denna proposition. Riksdagen beslutade därefter att bemyndiga regeringen på det sätt som regeringen föreslagit i propositionen.

Mot denna bakgrund har berörda myndigheter fått i uppdrag att överföra verksamhet från Försvarmakten till Försvarets materielverk. Regeringens bedömning är att materiel- och logistikförsörjningen bör organiseras inom ramen för en tydligare och effektivare uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarmakten som beställare och Försvarets materielverk som leverantör. Syftet är dels att möjliggöra omställningen till ett mer användbart och tillgängligt försvar genom effektiviseringar av stödverksamheten, dels skapa en mer ändamålsenlig beställar- och utförarorganisation. Regeringen gör bedömningen att det, i enlighet med vad som sagts i ovan nämnda proposition (2011/12:86), finns en fortsatt effektiviserings- och besparingspotential.

Effektiviseringarna syftar till att bidra till finansieringen av den fortsatta försvarsreformen från 2015 och framåt. Inte minst då förändringarna berör många anställda avser regeringen att nära följa de båda myndigheternas effektiviseringsprocesser.

Internationellt samarbete

Sverige bygger sin säkerhet tillsammans med andra. Sverige, liksom många av Europas länder, står inför utmaningar vad gäller att på ett kostnadseffektivt sätt använda, vidmakthålla och utveckla militära förmågor. Ett sätt att möta dessa utmaningar är att fördjupa det internationella samarbetet t.ex. genom metoder som samutnyttjande och gemensamt ägande av militära förmågor och resurser. Det är av central betydelse att dessa metoder integreras som en naturlig del i nationella planerings- och beslutsprocesser. Mot denna bakgrund har regeringen uppmärksammat försvarsmyndigheterna på behovet av att utveckla och integrera metoder och förfaranden för förbättrat bi- eller multinationellt samarbete i ordinarie nationella planeringsprocesser.

Försvarsmakten ska tillse att möjligheter till fördjupat internationellt samarbete alltid övervägs och utreds där så bedöms relevant för materieförsörjningen samt även överväga möjligheter till gemensamt ägande eller nyttjande av resurser samt möjligheter till rollspecialisering. Målsättningen ligger fast att ett fördjupat samarbete ska möjliggöra effektivare resursanvändning, ökad operativ förmåga och större effekt på Försvarsmaktens verksamhet.

Sverige har mycket att vinna på att vara interoperabelt med viktiga samarbetsorganisationer och länder.

Deltagande i internationella samarbeten, som syftar till att finna gemensamma lösningar för vidmakthållande och till att gemensamt anskaffa på marknaden tillgänglig och beprövad materiel och som är operativt motiverat kan användas som ett medel för att effektivisera materieförsörjningen. Samarbete inom multilaterala europeiska ramverk kan skapa förutsättningar för effektivare resursuppbyggnad och resursutnyttjande, och en kostnadseffektiv materieförsörjning.

Sverige eftersträvar en öppnare och effektivare försvarsmaterielmarknad inom Europa vilket bl.a. medför öppna upphandlingar i konkurrens med likabehandling av leverantörer. Regeringen bedömer att den nya lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet kan bidra till en öppnare och mer transparent försvarsmaterielmarknad i EU. Sveriges medverkan i multilaterala fora inriktas bl.a. mot att stödja och utveckla förutsättningar för en mer öppen och effektiv försvarsmaterielmarknad i Europa. Den i Sverige verksam konkurrenskraftiga försvars- och säkerhetsindustrin bör inom många områden gynnas av detta genom en större marknad.

Regeringen anser således att internationellt samarbete bör öka avseende vidmakthållande och anskaffning av beprövad materiel samt samarbeten som förbättrar möjligheterna till internationella insatser. Det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFKO), den Europeiska försvarsbyrån (EDA), Nato och LOI (Sexnationerssamarbetet) är viktiga fora för detta samarbete. I de fall samarbete sker bilateralt inom dessa områden är framförallt USA, Storbritannien och Frankrike viktiga samarbetsparter.

Deltagande i internationella samarbeten som syftar till utveckling av ny materiel bör fortsatt vara restriktivt. Likaså konstaterar regeringen att det krävs ytterligare prioriteringar, med stöd av materieförsörjningsprinciperna, i fråga om vilka samarbeten Sverige ska engagera sig i. Regeringen avser att följa utvecklingen kring myndigheternas arbete med detta.

3.5.3.3 Exportstöd

Regeringen anser att exportstödande verksamhet bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materieförsörjning.

Regeringen följer fortsatt utvecklingen av Försvarsexportmyndigheten, särskilt vad avser transparens och effektivitet.

3.5.3.4 Forskning och utveckling

Försvarsmaktens forskningsverksamhet bör inriktas mot att stödja myndighetens utvecklingsverksamhet och ska därför vara behovsstyrd. Regeringen anger i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140) att Försvarsmaktens kostnader för forskning och utveckling bör minska. Utöver att Totalförsvarets forskningsinstitut effektiviserar sin verksamhet bör ytterligare forskningsverksamhet kunna effektiviseras och reduceras.

Regeringen ser positivt på att försvarsmyndigheterna aktivt söker möjligheter till synergier mellan civil och militär forskning. Detta kan antas leda till större effektivitet inom båda sektorerna. Även ökad samverkan med andra länder kan ge möjligheter till effektiviseringar.

Besparingarna som uppstår bör användas till förbandsverksamheten för att realisera genomförandet av försvarsreformen.

3.5.3.5 Försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsunderrättelseverksamheten ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt för att kartlägga yttre hot mot landet. Verksamhetens

utgångspunkt är det breda spektrum av hot och risker som Sverige har att förhålla sig till. Stöd till svenska internationella insatser, såväl militära som civila, ska ges hög prioritet.

3.6 Budgetförslag

3.6.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 3.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2011	Utfall	20 582 701	Anslags- sparande	425 769
2012	Anslag	21 775 514 ¹	Utgifts- prognos	21 291 139
2013	Förslag	22 570 994		
2014	Beräknat	23 221 216 ²		
2015	Beräknat	23 608 511 ³		
2016	Beräknat	24 094 562 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 22 767 260 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 752 077 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 22 744 838 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget ändamål är att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av insatsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer. Anslaget används också till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn, till Försvarsmaktens säkerhetsfrämjande samarbete med andra länder samt till avveckling av materiel. Även utgifter för multinationella samarbeten såsom SALIS (Strategic Airlift Interim Solution) och Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2012 beräknats enligt följande.

För att möjliggöra den fortsatta omställningen till ett mer användbart och tillgängligt försvar har anslaget ökat med 449,9 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* minskas med 227,2 miljoner kronor, anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel*

och *anläggningar* minskas med 109,6 miljoner kronor samt anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling* minskas med 117,8 miljoner kronor.

Anslaget har ökat med ytterligare 11 miljoner kronor fr.o.m. 2013 för omställningen av försvaret. Ökningen finansieras genom att anslag 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* minskas med 6 miljoner kronor och anslaget 1:12 *Försvarsexportmyndigheten* minskas med 5 miljoner kronor.

Anslaget har ökat med 8 miljoner kronor 2013 och 13 miljoner kronor fr.o.m. 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget har minskats med 11,6 miljoner kronor 2013, ökat med 21,2 miljoner kronor 2014, 26,2 miljoner kronor 2015 och med 18,6 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för finansiering av driften av medeltungt helikoptersystem.

Anslaget har ökat med 99,5 miljoner kronor 2013 och 211,5 miljoner kronor fr.o.m. 2014 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktsanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för bl.a. grundlöner kommer att utbetalas från föreliggande anslag istället för anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* som minskas med motsvarande belopp. Överföringen är av budgetteknisk karaktär och påverkar inte verksamheten. I takt med att antalet kontraktsanställda minskar kan det bli aktuellt med ytterligare justeringar av nivåerna på de två anslagen.

Anslaget har engångsvis minskats med 1,5 miljoner kronor 2010–2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppet beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Anslaget har minskats med 15 miljoner kronor 2013 och 40 miljoner kronor fr.o.m. 2014 i syfte att finansiera en ökning av anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Anslaget har ökats med 20 miljoner kronor 2013–2014 för finansiering av den tillfälligt utökade verksamheten inom statsflyget. Ökningen finansieras genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget har ökats med 8,4 miljoner kronor fr.o.m. 2013 som ett led i renodlingen av avgiftsmodellen gentemot Försvarets materielverk. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:11 *Internationella materiel-samarbeten, industrifrågor m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen har i denna proposition föreslagit att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om förvärv av aktier eller andelar i, och om kapitaltillskott till, företag för att skydda de personer eller den verksamhet som bedrivs vid Säkerhetspolisen och Försvarmakten inom ramen för en särskilt beslutad skyddsidentitet enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter (se utg.omr.4 Rättsväsendet avsnitt 2.6 anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen*). Regeringen föreslås även bemyndigas att besluta om försäljning eller avveckling av företag som har förvärvats i motsvarande syften. Förvärv och kapitaltillskott som sker inom ramen för Försvarmaktens verksamhet avses finansieras med medel från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Tabell 3.8 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	21 775 514	21 775 514	21 775 514	21 775 514
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	204 797	643 063	1 032 180	1 509 153
Beslut	352 862	372 732	363 448	363 379
Överföring till/från andra anslag	218 930	335 304	341 124	348 258
Övrigt	18 891	94 603	96 245	98 257
Förslag/ beräknat anslag	22 570 994	23 221 216	23 608 511	24 094 562

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.2 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tabell 3.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2011	Utfall	2 013 644	Anslags- sparande	690 039
2012	Anslag	2 226 985 ¹	Utgifts- prognos	1 670 979
2013	Förslag	2 206 894		
2014	Beräknat	2 130 638 ²		
2015	Beräknat	2 165 543 ³		
2016	Beräknat	2 208 790 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 2 093 505 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 093 505 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 093 505 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget finansierar särutgifter för den fredsfrämjande verksamhet med förband utomlands som Försvarmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare används anslaget för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 99,5 miljoner kronor 2013 och 211,5 miljoner kronor fr.o.m. 2014 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktsanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för bl.a. grundlöner istället kommer att utbetalas från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* som ökas med samma belopp.

Vidare har anslaget tillfälligt minskats med 1,5 miljoner kronor 2010–2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppet beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 återförs beloppet till anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*.

Tabell 3.10 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	2 286 985	2 286 985	2 286 985	2 286 985
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	17 896	58 778	97 207	144 821
Beslut	1 543	1 570	1 596	1 628
Överföring till/från andra anslag	-99 530	-213 304	-216 799	-221 128
Övrigt		-3 391	-3 447	-3 515
Förslag/beräknat anslag	2 206 894	2 130 638	2 165 543	2 208 790

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 3.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	8 798 831	Anslags-sparande	394 687
2012	Anslag	8 961 634	Utgifts-prognos	8 734 658
2013	Förslag	8 979 728		
2014	Beräknat	9 132 042		
2015	Beräknat	9 267 863		
2016	Beräknat	9 262 953		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 8 971 991 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 921 306 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 716 564 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Vidare används anslaget för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror.

Även utgifter för det multinationella samarbetet Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag. Anslaget finansierar under 2013 omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå vid omstruktureringar inom logistik- och materielförsörjningen samt forskning och utveckling.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Försvarmakten 2013–2016 godkänns (tabell 3.12).

Regeringen föreslår att regeringen under 2013 får besluta om utveckling av JAS 39 E och ombyggnad av 40–60 JAS 39 C/D till JAS 39 E. Beställningen av utveckling och ombyggnation kan senast 2014 avbeställas för det fall att Schweiz eller annan nation inte har beslutat om anskaffning och beställning av minst 20 JAS 39 E.

Regeringen föreslår även att regeringen får besluta om anskaffning av ett nytt luftvärnssystem, vilket kan innebära att det nuvarande robot 70-systemet avvecklas.

Regeringen föreslås även att i övrigt få fatta nödvändiga beslut beroende på oförutsedda förändrade förutsättningar.

Tabell 3.12 Investeringsplan

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Budget 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
Materiel och anläggningar	8 798 831	8 961 634	8 979 728	9 132 042	9 267 863	9 262 953
Summa investeringar	8 798 831	8 961 634	8 979 728	9 132 042	9 267 863	9 262 953
Anslag	8 798 831	8 961 634	8 979 728	9 132 042	9 267 863	9 262 953
Summa finansiering	8 798 831	8 961 634	8 979 728	9 132 042	9 267 863	9 262 953

Skälen för regeringens förslag: Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för materielförsörjningen 2013–2016. Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, kraven på operativ förmåga och delförmåga, funktionernas och insatsorganisationens utveckling samt behovet av kompetens.

Investeringar som kräver riksdagens godkännande

Regeringens förslag till investeringar för 2013 omfattar de anskaffningsobjekt som bedömts vara av särskild betydelse på grund av storleken på de ekonomiska åtagandena för staten, komplexitet eller betydelse för Försvarmaktens utveckling.

Om regeringen under 2013 finner det lämpligt att besluta om beställning av anskaffningsobjekten, krävs det att regeringen fått riksdagens godkännande att göra det.

JAS 39 Gripen

I likhet med vad regeringen anförde i budgetpropositionen för 2012 bedömer regeringen, baserat på underlag från Försvarmakten, att den operativa livslängden för JAS 39 C/D uppnås i perioden 2020–2030.

Under politikens inriktning (avsnitt 3.5.1 Övergripande inriktning) framgår regeringens

övergripande värdering av förutsättningarna för att anskaffa JAS 39 E i samarbete med Schweiz.

JAS 39 E baseras på den demonstrator som riksdagen fattade beslut om 2007 genom handlingsplanen för JAS 39 Gripen (rskr. 2006/07:222). Förmågelyftet innebär bl.a. att stridsflygsystemet erhåller ökad prestanda avseende räckvidd, vapenlast och sensorer. Genom dessa åtgärder anpassas stridsflygsystemet till den tekniska utvecklingen i omvärlden. Sammantaget möjliggörs en operativ livslängd till minst 2040.

Regeringen gör den samlade bedömningen att en vidareutveckling av JAS 39 Gripen, enligt regeringens förslag, är det mest kostnadseffektiva sättet att tillgodose det långsiktiga behovet av flygstridskrafter.

Regeringen föreslår att utveckling och ombyggnad av 40–60 JAS 39 E beställs under 2013. För det fall att Schweiz eller annan nation slutligen väljer att inte beställa anskaffning av minst 20 JAS 39E/F, kan beslut om avbeställning av verksamheten fattas.

De första JAS 39 E beräknas levereras till Försvarsmakten 2018. År 2023 beräknas den första stridsflygdivisionen ha uppnått initial operativ förmåga.

För att skapa utrymme för anskaffningen av JAS 39 E, föreslår regeringen en ökning av anslaget med 300 miljoner kronor 2013 respektive 2014. För åren därefter föreslås en årlig anslagsökning om 200 miljoner kronor.

Anskaffning av nytt luftvärnssystem

I regeringens proposition Ett användbart försvar (2008/09:140) anges att den kortsiktiga luftvärnsförmågan ska upprätthållas genom att vidmakthålla robot 70. Nuvarande robot 70-system närmar sig slutet på sin livslängd och att livstidsförlänga det bedöms inte som kostnadseffektivt. Regeringen avser därför att analysera alternativa mer kostnadseffektiva lösningar för insatsförmåga luftvärn, något som kan innebära att nuvarande robot 70-system avvecklas.

Av riksdagen beslutade större investeringar

Beslut om utveckling och anskaffning under 2013 kan även komma att omfatta sådana anskaffningar där regeringen redan fått riksdagens godkännande för 2012 men där möjlig beslutstidpunkt passerar under budgetårsskiftet. Det kommer under löpande verksamhet, t.ex. i pågående materielprojekt, att uppstå beslutssituationer som inte kunnat förutses i samband med att regeringen lämnar sin årliga budgetproposition till riksdagen. Hantering av denna typ av beslut kommer att ske inom ramen för beslutade ekonomiska villkor för anslaget.

Utvecklad materielredovisning

I enlighet med beskrivningen i avsnitt 3.5.3.2 Materiel och anläggningar, underrubrik Utvecklad materielredovisning redovisar regeringen i det följande ett antal anskaffningsobjekt.

Splitterskyddade hjulfordon (AWV)

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:2, bet. 2009/10:FiU11, rskr. 2009/10:47) beslutat om anskaffning av högst 113 stycken splitterskyddade hjulgående fordon. Anskaffningen omfattar 113 stycken pansarterrängbil 360, integrationskostnader för

vapenstation och ledningssystem, systemmateriel samt underhåll och utbildning. Pansarterrängbil 360 levereras i konfigurationer för trupptransport, ledning, sjuktransport och reparation.

Materielen avses tillföras 5. manöverbataljon (lätt mekaniserad). Syftet är att ge förbanden god förmåga till rörlighet samt en hög skydds nivå. Leveranserna är planerade att äga rum under 2013 och 2014.

Materielsystemets betydelse för insatsorganisationens utveckling beskrivs i avsnitt 3.5.3.1, underrubrik Arméstridskrafter.

Splitterskyddade bandvagnar

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2010/11:103) beslutat om anskaffning av upp till 60 stycken splitterskyddade bandvagnar. Anskaffningen omfattar 48 stycken bandvagn 410 och systemmateriel. Bandvagn 410 levereras i konfigurationer för trupptransport, ledning, sjuktransport och logistik. Systemet kommer att utgöra funktionsfordon och avses därvidlag ersätta äldre fordon under avveckling. Materielen avses tillföras bl.a. ingenjörsbataljonerna och logistikbataljonerna. Leveranserna är planerade att äga rum fram t.o.m. 2014.

Materielsystemets betydelse för insatsorganisationens utveckling beskrivs i avsnitt 3.5.3.1, underrubrik Arméstridskrafter.

Långräckviddig flygburen radarjaktrobot

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104) beslutat om anskaffning och integration av ny radarjaktrobot till JAS 39 C/D. Anskaffningen omfattar radarjaktrobot METEOR som avses ersätta befintlig radarjaktrobot 99 med början under 2015. Vapensystemet avses tillföras stridsflygdivisionerna.

Materielsystemets betydelse för insatsorganisationens utveckling beskrivs i avsnitt 3.5.3.1, underrubrik Flygstridskrafter.

Nytt medeltungt helikoptersystem

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348) beslutat om anskaffning av nytt medeltungt helikoptersystem. Anskaffningen omfattar bl.a. 15 stycken helikopter 16. Inom den av riksdagen fastslagna ekonomiska ramen för anskaffningen ryms därutöver bl.a. drift och

utbildning m.m. fram till 2020. Helikopter 16 avses lösa markoperativa uppgifter inbegripet bl.a. trupptransport och sjuktransport. Materielen avses tillföras helikopterbataljonen.

Leveranserna har påbörjats och är planerade att äga rum fram t.o.m. 2015.

Materielsystemets betydelse för insatsorganisationens utveckling beskrivs i avsnitt 3.5.3.1, underrubrik Helikopterförband.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 000 kronor 2014–2027.

Tabell 3.13 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015-2027
Ingående åtaganden	37 317 578	33 515 227	34 712 270		
Nya åtaganden	4 404 403	9 897 043	43 500 000		
Infriade åtaganden	-8 206 754	-8 700 000	-8 870 520	-8 870 520	-60 471 230
Utestående åtaganden	33 515 227	34 712 270	69 341 750		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	44 800 000	46 100 000	70 000 000		

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2013 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2014 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2013 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2013 beräknas infrias framgår av tabell 3.13.

Regeringen bör bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 000 kronor 2014–2027.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

För den fortsatta omställningen av försvaret har anslaget minskats med 227,2 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har ökats med 61,6 miljoner kronor 2013, 67,4 miljoner kronor 2014 och 126,4 miljoner kronor fr.o.m. 2015 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem.

För att skapa utrymme för utvecklingen och anskaffningen av JAS 39 E har anslaget ökats med 300 miljoner kronor 2013–2014 samt med 200 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	8 961 634	8 961 634	8 961 634	8 961 634
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-116 313	41 478	227 292	438 147
Beslut	134 407	142 601	92 890	-122 555
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-13 671	-13 953	-14 273
Förslag/beräknat anslag	8 979 728	9 132 042	9 267 863	9 262 953

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.4 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tabell 3.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	6 677 645		-38 449
2012	Anslag	6 526 369 ¹		6 323 597
2013	Förslag	6 492 416		
2014	Beräknat	6 867 585 ²		
2015	Beräknat	6 958 356 ³		
2016	Beräknat	7 082 203 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 6 784 288 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 777 974 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 777 974 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera vidmakthållande och avveckling av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Anslaget används vidare för kostnader för den europeiska försvarsbyrån (EDA) och för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till åtgärder för att främja den i Sverige verksamma försvarsindustrins export-verksamhet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 200 000 000 kronor 2014–2021.

Tabell 3.16 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015-2021
Ingående åtaganden	14 950 481	13 580 917	15 894 751		
Nya åtaganden	3 962 569	8 613 834	6 650 508		
Infriade åtaganden	- 5 332 133	- 6 300 000	- 6 388 200	- 6 591 000	- 9 566 059
Utestående åtaganden	13 580 917	15 894 751	16 157 059		
Erhållet/förslaget bemyndigande	15 100 000	16 400 000	16 200 000		

Skälen för regeringens förslag: Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande och avveckling av tidigare investeringar i materiel. Verksamheten omfattar bl.a. underhåll av Försvarsmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande eller driftskaraktär samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för utgiftsområde Försvar, kraven på operativ förmåga och delförmåga samt till funktionernas och insatsorganisationens utveckling.

I förslaget till bemyndigande för 2013 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2014 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2013 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2013 beräknas infrias framgår av tabell 3.16. Av tabell 3.17 framgår större projekt och deras fördelning mellan redan ingångna åtaganden och Försvarsmaktens planering för nya åtaganden.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 200 000 000 kronor 2014–2021.

Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat större vidmakthållande och avveckling av materiel och anläggningar

Miljoner kronor

	Prognos 2012	Budget 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Markstridskrafter	968	1 076	898	935
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från regeringen</i>				
Systemstöd UAV år 2012-2014				
Förbered renovering av granatkastare				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013</i>				
Systemstöd stridsvagn/stridsfordon 2013-2015				
Renovering av granatkastare				
Systemstöd markbaserat luftvärn 2013-2015				
Anskaffa mc/lätt terrängvagn för 2013-2016				
Marinstridskrafter	847	792	955	1 003
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från regeringen</i>				
Omsättning av sonar 135 och 137				
Systemstöd telekom 2013-2015				
Systemstöd amfibiesystem 2012-2014				
Generalöversyn Östergötland				
Vidmakthållande Robot 15				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013</i>				
Systemstöd marina lednings- och sambandssystem				
Vidmakthållande av fartygssystem Visby 2013-2015				
Systemstöd marina ytstridssystem 2013-2015				
Vidmakthållande robotsystem 17				
Systemstöd sjöinformation 2014-2015				
Flygstridskrafter	2 263	2 271	2 354	2 365
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från regeringen</i>				
Vidmakthållande Jas 39 Gripen				
Basresurs provning Jas 39 Gripen 2012-2014				
Projektledning Helikopter 14				
Systemstöd transportflygplan 2012-2014				
Systemåtermatning stridsflyg 2012-2014				
Systemstöd Helikopter 14 2012-2015				
<i>Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013</i>				
Vidmakthållande strategisk transport 2013				
Systemstöd ledningssystem flyg 2013-2015				
Systemstöd flygbas och underhåll 2013-2015				
Underhåll Helikopter 14 2014-19				
Underhåll Helikopter 15 2012-2014				
Vidmakthållande stridsflyg 2014-2016				
Vidmakthållande stridsledningscentral 2014-2016				
Ledning och logistik	3 540	3 566	3 772	3 571
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden från regeringen</i>				
Reservmateriel 2012				
Vidmakthållande fasta nät 2011-2013				
Systemförvaltning 2012				

Systemstöd för Krypto 2012-2014
Vattenhanteringsmateriel 2012-2014

Återstående planerade beställningar under 2012 samt planerade beställningar under 2013

Reservmateriel 2013
Vidmakthållande stöd FM TT 2013-2015
Reservmateriel 2014
Fältutrustning 2014-2016
Vidmakthållande fasta nät 2014-2016
Geoinförsörjning Reachback 2014-2016

Summa budgeterade investeringar	7 618	7 705	7 979	7 874
Försäljningsintäkter	-1 092	-1 213	-1 112	-916
Summa investeringar	6 526	6 492	6 867	6 958
Anslag	6 526	6 492	6 867	6 958

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

För den fortsatta omställningen av försvaret har anslaget minskats med 109,6 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget har ökat med 103,1 miljoner kronor 2013, 204,4 miljoner kronor 2014 och 198 miljoner kronor fr.o.m. 2015 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tusental kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	6 526 369	6 526 369	6 526 369	6 526 369
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-84 754	-5 664	86 677	204 378
Beslut	-6 497	94 780	89 640	91 236
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	57 298	252 100	255 670	260 220
Förslag/beräknat anslag	6 492 416	6 867 585	6 958 356	7 082 203

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

3.6.5 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tabell 3.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	722 699	Anslags-sparande	31 573
2012	Anslag	731 539 ¹	Utgifts-prognos	713 011
2013	Förslag	622 944		
2014	Beräknat	629 336 ²		
2015	Beräknat	638 044 ³		
2016	Beräknat	649 237 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 621 874 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 621 875 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 621 875 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget finansierar vidare det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget finansierar också forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

I syfte att bidra till finansieringen av den fortsatta omställningen av försvaret har anslaget minskats med 117,8 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	731 539	731 539	731 539	731 539
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	9 216	18 104	28 476	41 809
Beslut	-17 811	-18 025	-18 274	-18 595
Överföring till/från andra anslag	-100 000	-101 200	-102 600	-104 400
Övrigt		-1 082	-1 097	-1 116
Förslag/beräknat anslag	622 944	629 336	638 044	649 237

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

3.6.6 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	20 148	Anslags-sparande	9 369
2012	Anslag	22 924 ¹	Utgifts-prognos	12 183
2013	Förslag	23 806		
2014	Beräknat	27 381 ²		
2015	Beräknat	28 413 ³		
2016	Beräknat	29 546 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 25 630 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 630 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 25 630 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera lämplighetsundersökningar av totalförsvarspliktiga, centralredovisning av totalförsvarets personal, registerföring över krigsplacerad personal samt enskilda ärenden inom området. Vidare används anslaget till att finansiera Totalförsvarets rekryteringsmyndighet verksamhet med att ge myndigheter och andra med bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service avseende bemanning.

Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2011 (varav tjänsteexport)	123 766	119 469	4 297
Prognos 2012 (varav tjänsteexport)	121 000	121 000	0
Budget 2013 (varav tjänsteexport)	122 000	122 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 6 miljoner kronor fr.o.m. 2013 i syfte att bidra till den fortsatta omställningen av försvaret. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	27 924	27 924	27 924	27 924
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-1 323	495	1 566	2 742
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-6 000	-6 410	-6 652	-6 917
Övrigt	3 205	5 372	5 574	5 797
Förslag/ beräknat anslag	23 806	27 381	28 413	29 546

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

3.6.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags- sparande	
2011	Utfall	213 688		49 124
2012	Anslag	232 564 ¹	Utgifts- prognos	203 707
2013	Förslag	222 085		
2014	Beräknat	220 933 ²		
2015	Beräknat	224 654 ³		
2016	Beräknat	229 242 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 216 859 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 216 859 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 216 859 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera det treåriga officersprogrammet vid Försvarshögskolan. Vidare finansierar anslaget forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget finansierar även kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 4,4 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* har ökat med motsvarande belopp.

Anslaget har minskats med 8 miljoner kronor 2013 och 13 miljoner kronor fr.o.m. 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Beloppen beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	232 564	232 564	232 564	232 564
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 862	6 266	10 288	15 248
Beslut	-12 400	-17 633	-17 930	-18 296
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	59	-264	-268	-274
Förslag/ beräknat anslag	222 085	220 933	224 654	229 242

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags- sparande	
2011	Utfall	731 086		6 206
2012	Anslag	746 585 ¹	Utgifts- prognos	733 725
2013	Förslag	821 939		
2014	Beräknat	862 645 ²		
2015	Beräknat	877 795 ³		
2016	Beräknat	901 431 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 845 399 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 845 399 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 850 215 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget används även för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2011	10 187	10 063	124
<i>(varav tjänsteexport)</i>			
Prognos 2012	9 550	9 550	0
<i>(varav tjänsteexport)</i>			
Budget 2013	9 550	9 550	0
<i>(varav tjänsteexport)</i>			

Den avgiftsfinansierade verksamheten omfattar uppdrag som genomförs för att lämna stöd till myndigheten m.m. samt uppdrag för att genomföra it-säkerhetsanalyser. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 71 miljoner kronor 2013, 96 miljoner kronor 2014–2015 och 101,1 miljoner kronor fr.o.m. 2016 för finansiering av teknikutveckling. Ökningen har finansierats genom att anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.*, anslaget 1:11 *Internationella materiel-samarbeten och industrifrågor m.m.*, anslaget 1:12 *Försvarexportmyndigheten*, anslaget 1:13 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten*, anslaget 1:14 *Försvarsunderrättelsedomstolen*, anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* samt det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	746 585	746 585	746 585	746 585
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 263	19 580	33 035	49 493
Beslut	71 000	97 448	99 160	106 359
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	91	-968	-985	-1 006
Förslag/ beräknat anslag	821 939	862 645	877 795	901 431

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags- sparande	
2011	Utfall	164 458		-2 141
2012	Anslag	163 614 ¹	Utgifts- prognos	157 383
2013	Förslag	169 821		
2014	Beräknat	173 407 ²		
2015	Beräknat	176 612 ³		
2016	Beräknat	180 493 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 169 588 tkr i 2013 års prislivå.

³ Motsvarar 169 588 tkr i 2013 års prislivå.

⁴ Motsvarar 169 589 tkr i 2013 års prislivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget finansierar även forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov.

Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2011	777 420	784 514	- 7 094
(varav tjänsteexport)	13 076	13 001	75
Prognos 2012	825 057	825 057	0
(varav tjänsteexport)	13 000	13 000	0
Budget 2013	823 447	823 447	0
(varav tjänsteexport)	13 000	13 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 4,4 miljoner kronor fr.o.m. 2013 för finansiering av utökad forskning för regeringens behov. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget har ökat med 0,6 miljoner kronor fr.o.m. 2013 för finansiering av CBRN-verksamhet. Ökningen finansieras genom att anslaget 2:4 *Krisberedskap* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget har ökat med 0,5 miljoner kronor fr.o.m. 2013 för finansiering av internationell verksamhet. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:11 *Internationella materiel-samarbeten, industrifrågor m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	163 614	163 614	163 614	163 614
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	707	4 407	7 513	11 273
Beslut	4 400	4 499	4 582	4 683
Överföring till/från andra anslag	1 100	1 125	1 146	1 171
Övrigt		-238	-242	-248
Förslag/ beräknat anslag	169 821	173 407	176 612	180 493

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2011	Utfall	5 456	Anslags- sparande	345
2012	Anslag	5 801 ¹	Utgifts- prognos	5 654
2013	Förslag	5 801		
2014	Beräknat	5 801		
2015	Beräknat	5 801		
2016	Beräknat	5 801		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	5 801	5 801	5 801	5 801
Förändring till följd av:				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 801	5 801	5 801	5 801

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tabell 3.35 Investeringsplan

Tusental kronor					
	Utfall 2011	Prognos 2012	Budget 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Investeringar	75 392	114 630	99 750	74 100	47 900
Summa investeringar	75 392	114 630	99 750	74 100	47 900
Lån i Riksgäldskontoret	75 392	114 630	99 750	74 100	47 900
Summa finansiering	75 392	114 630	99 750	74 100	47 900

3.6.11 Försvarets materielverk

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Försvarets materielverk är, med undantag av det nedan behandlade anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, en avgiftsfinansierad myndighet vars främsta uppgift är att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarsmakten och andra kunder. Myndigheten bistår Försvarsmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering och materielsystemkunskap. För de enskilda uppdragen utformar Försvarets materielverk offerter utifrån Försvarsmaktens fastställda materielplan.

Försvarsmakten gör sedan kundbeställningar gentemot Försvarets materielverk. Kundbeställningarna utgör ett åtagande för Försvarets materielverk gentemot kunden och är grunden för uppföljning av myndighetens verksamhet.

Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2011	19 266 000	19 262 000	4 000
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2012	18 367 000	18 367 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2013	16 686 000	16 686 000	0
(varav tjänsteexport)			

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för att finansiera utstående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital.

3.6.12 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	74 453	Anslags- sparande	7 350
2012	Anslag	77 771 ¹	Utgifts- prognos	77 003
2013	Förslag	69 927		
2014	Beräknat	71 209 ²		
2015	Beräknat	72 446 ³		
2016	Beräknat	73 963 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 69 814 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 69 813 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 69 814 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom teknik- och materielförsörjning för stöd till regeringen. Anslaget används även, inom ovan nämnda område, till Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Anslaget används även till Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 8,4 miljoner kronor fr.o.m. 2013 i syfte att bidra till finansieringen av den fortsatta omställningen

av försvaret. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget har minskats med 0,5 miljoner kronor fr.o.m. 2013 i syfte att bidra till ökning av anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	77 771	77 771	77 771	77 771
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 056	2 632	4 029	5 741
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-8 900	-9 078	-9 236	-9 429
Övrigt		-116	-118	-120
Förslag/ beräknat anslag	69 927	71 209	72 446	73 963

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

3.6.13 1:12 Försvarsexportmyndigheten

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	67 712	Anslags- sparande	13 428
2012	Anslag	75 860 ¹	Utgifts- prognos	76 278
2013	Förslag	71 570		
2014	Beräknat	72 866 ²		
2015	Beräknat	74 129 ³		
2016	Beräknat	75 666 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 71 454 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 71 455 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 71 455 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn samt för försäljning och upplåtelse av materiel inom försvarssektorn som inte längre behövs för statens verksamhet eller som har blivit obrukbar.

Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet

<i>Tusental kronor</i>	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2011 (varav tjänsteexport)	10 000	10 000	0
Prognos 2012 (varav tjänsteexport)	5 000	5 000	0
Budget 2013 (varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp om 7 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarsexportmyndighetens behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarsexportmyndigheten behöver ett rörelsekapital för hanteringen av vissa avtal inom försvarsexportområdet.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2013 i syfte att bidra till finansieringen av den fortsatta omställningen av försvaret. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökas med motsvarande belopp.

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Försvarsexportmyndigheten

<i>Tusental kronor</i>				
Anvisat 2012¹	75 860	75 860	75 860	75 860
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	710	2 222	3 575	5 222
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-5 000	-5 099	-5 187	-5 295
Övrigt		-117	-119	-121
Förslag/ beräknat anslag	71 570	72 866	74 129	75 666

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

**3.6.14 1:13 Försvarsunderrättelse-
domstolen****Tabell 3.41 Anslagsutveckling**

<i>Tusental kronor</i>				
2011	Utfall	6 435	Anslags- sparande	2 425
2012	Anslag	7 449 ¹	Utgifts- prognos	7 520
2013	Förslag	7 494		
2014	Beräknat	7 635 ²		
2015	Beräknat	7 769 ³		
2016	Beräknat	7 933 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 7 482 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 481 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 481 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelse-
domstolen bedriver med att pröva frågor om
tillstånd till signalspaning enligt lagen
(2008:717) om signalspaning i försvarsunder-
rättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Försvarsunderrättelsemyndigheten

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	7 449	7 449	7 449	7 449
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	45	199	333	498
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-13	-13	-14
Förslag/ beräknat anslag	7 494	7 635	7 769	7 933

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Regeringens överväganden

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	12 112	12 112	12 112	12 112
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	112	344	555	813
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-19	-19	-20
Förslag/ beräknat anslag	12 224	12 437	12 648	12 905

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

3.6.15 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2011	Utfall	8 262	Anslags- sparande	4 778
2012	Anslag	12 112	Utgifts- prognos	12 186
2013	Förslag	12 224		
2014	Beräknat	12 437		
2015	Beräknat	12 648		
2016	Beräknat	12 905		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 12 205 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 206 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 12 205 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet, samt att i enlighet med lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

4 Samhällets krisberedskap

4.1 Struktur för samhällets krisberedskap

Med en kris avses en händelse som drabbar eller berör många människor och stora delar av samhället samt hotar grundläggande värden och funktioner. En kris avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. För att samhället ska kunna motstå och hantera en kris krävs det att berörda aktörer minskar sårbarheten i sin verksamhet och vidtar förberedande åtgärder som möjliggör ett samordnat och skyndsamt agerande.

Samtliga berörda aktörer bör i enlighet med ansvarsprincipen utifrån sina respektive ansvarsområden delta i samhällets krisberedskapsarbete. Ansvarsprincipen utgör grunden i samhällets krisberedskap och innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden har samma verksamhetsansvar under en kris samt ska samverka med övriga berörda aktörer. I verksamhetsansvaret ingår respektive aktörs ansvar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krisberedskapsförmåga i samhället.

Samhällets krisberedskap bygger på samhällets normala vardagliga verksamhet för att förebygga och hantera olyckor och mindre omfattande störningar. Då det inträffar allvarliga händelser eller kriser i samhället kan de vardagliga resurserna förstärkas med t.ex. personal och materiel. Därtill finns särskilda normsystem regelverk och samverkans-

strukturer som underlättar och stödjer hanteringen av allvarliga händelser och kriser.

Verksamheten inom samhällets krisberedskap är uppbyggd kring en geografisk och en sektorsinriktad ansvars- och samverkansstruktur och den bygger på samverkan mellan olika samhällsnivåer och mellan olika samhällssektorer.

Den geografiska dimensionen utgörs av ett geografiskt områdesansvar på lokal, regional och nationell nivå. Kommunen har det geografiska områdesansvaret på den lokala nivån, länsstyrelsen på den regionala nivån samt centrala förvaltningsmyndigheter och regeringen på den nationella nivån. Geografiskt områdesansvar innebär att det inom ett geografiskt område finns en aktör som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärspektoriella åtgärder gällande krisberedskap. Vid allvarliga händelser och kriser med nationella konsekvenser är regeringens uppgift främst att hantera övergripande normativa och strategiska frågor samt att på övergripande nationell nivå säkerställa en effektiv krishantering. Till stöd för regeringens arbete finns en chefstjänsteman för krishantering i Statsrådsberedningen som med stöd av ett kansli för krishantering arbetar med att utveckla, samordna och följa upp krishantering i Regeringskansliet.

Ansvaret för samordning av åtgärder som krävs för att hantera en allvarlig händelse eller kriser av nationell karaktär ligger på de centrala förvaltningsmyndigheterna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har bl.a. i uppgift att stödja

samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Myndigheten ska också kunna bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor.

Sektorsdimensionen utgörs av ett antal myndigheter som anges i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap och som, utifrån sitt verksamhetsansvar inom olika sektorer, av regeringen har fått ett särskilt ansvar för krisberedskapen inom sektorn.

Även om det offentliga har ett omfattande ansvar för samhällets övergripande funktionalitet vid allvarliga händelser har den enskilde också ett stort ansvar. Det innebär att den enskilde, dvs. såväl individen som icke offentliga aktörer, bör ha insikt om att allvarliga händelser och kriser kan uppstå och att samhället då kan behöva omprioritera sina resurser och verksamheter samt att den enskilde aktivt tar del av samhällets information och anvisningar. Detta innebär att individen för egen del måste förbereda sig därefter. Den enskilde har således en viktig roll i krisberedskapsarbetet.

Civilt försvar

Den svenska säkerhetspolitiken utgår från en bred syn på begreppet säkerhet. I det nya, vidgade, säkerhetsbegreppet ryms såväl hot och risker som avser allvarliga händelser och kriser som militära hot. Det ska därför finnas effektiva system som kan hantera både allvarliga olyckor och kriser såväl som för situationer i närområdet som inbegriper militära maktmedel. Det militära försvaret har ansvaret för att hantera militära hot medan ansvaret för andra former av allvarliga hot och händelser hanteras av ansvariga aktörer inom ramen för samhällets krisberedskap. Myndigheter, kommuner och landsting bör dock också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar dvs. förmåga att stödja Försvarsmakten och upprätthålla vis verksamhet vid situationer med militära hot. Myndigheterna som omfattas av förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap ska planera för såväl fredstida krissituationer som höjd beredskap. Samhället bör därmed kunna motstå och hantera påfrestningar av olika slag i hela hotskalan från allvarliga olyckor och kriser till höjd beredskap och krig.

Civilt försvar är, i fredstid, det arbete och den verksamhet som bedrivs för att öka samhällets samlade förmåga att motstå väpnat angrepp. Det civila försvaret utvecklas med utgångspunkt i samhällets krisberedskap.

Beredskapen hos andra myndigheter än Försvarsmakten regleras i huvudsak i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Förordningen syftar till att statliga myndigheter genom sin verksamhet ska minska sårbarheten i samhället och utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

4.2 Mål för samhällets krisberedskap

I propositionen Ett användbart försvar anger regeringen att de övergripande målen för vår säkerhet är att, värna befolkningens liv och hälsa, värna samhällets funktionalitet och värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter – (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292).

Med utgångspunkt i de övergripande målen för vår säkerhet, är målen för arbetet med samhällets krisberedskap att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser och olyckor. Skulle en sådan händelse inträffa bör kvinnors, mäns och barns liv, personliga säkerhet och hälsa tryggas samt skador på egendom eller i miljö begränsas.

Arbetet med samhällets krisberedskap bör även bidra till att minska lidande och skadeverkningar av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder genom bl.a. bistånd och andra insatser.

4.3 Disposition

Regeringens resultatredovisning för samhällets krisberedskap är indelad på följande sätt. Avsnittet Anslag 2:4 *Krisberedskap* redovisar resultat av den verksamhet som har finansierats av anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Anslaget ska användas för särskilda satsningar

som kan ligga utanför det ansvar som aktörer, enligt ansvarsprincipen, har för att utveckla krisberedskapen inom sina respektive områden.

I de följande avsnitten beskrivs verksamhet och uppnådda resultat inom följande områden: förebyggande och förberedande arbete; samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser; uppföljning, utvärdering och lärande. Dessa arbeten utgör också grunden för det civila försvaret.

4.4 Sammanfattande resultatredovisning

Regeringen bedömer att krisberedskapen i Sverige är god. Det svenska samhället har en bra generell förmåga i form av planering, strukturer, resurser och rutiner på regional och central nivå för att hantera olika slags händelser.

Användningen av medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* har resulterat i gränsöverskridande samarbeten, skapandet av nya samverkanskonstellationer och identifiering av nya områden för samverkan.

Under 2011 har det i större utsträckning än tidigare initierats eller bedrivits gemensamma projekt i samverkansområdena som anges i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Flera av dessa projekt har dessutom involverat aktörer som inte ingår i samverkansområdena. Projekten har som helhet resulterat i förbättrad förmåga att samverka både inom olika sektorer och tvärsektorielt.

4.5 Anslaget 2:4 Krisberedskap

I enlighet med ansvarsprincipen har den samhällsaktör som har ansvaret för verksamhet under normala förhållanden även ansvaret i en allvarlig händelse eller kriser i samhället. Åtgärder för att utveckla krisberedskapsförmågan inom det egna ansvarsområdet bör finansieras inom ramen för myndighetens ordinarie verksamhet.

I budgetpropositionen för 2010 angav regeringen att anslaget 2:4 *Krisberedskap* ska

användas för särskilda satsningar som ligger utöver varje myndighets ansvar för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan bedrivas även vid allvarliga händelser eller vid kriser. Syftet med dessa åtgärder bör vara att stärka samhällets samlade krisberedskap och den gemensamma förmågan att hantera allvarliga händelser eller kriser och dess konsekvenser (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:42). Riksdagen har ställt sig bakom regeringens redovisade principer för hur medlen från anslaget 2:4 *Krisberedskap* ska användas.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på regeringens uppdrag följt upp de åtgärder som myndigheter, kommuner, landsting och frivilliga försvarsorganisationer har vidtagit under 2011 med hjälp av medel ur anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisade uppdraget den 13 mars 2012 (dnr Fö2012/511/SSK).

Myndigheten har i enlighet med förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap också lämnat till regeringen en redogörelse för och en bedömning av arbetet som har bedrivits inom samverkansområdena (dnr Fö2012/358/SSK).

De åtgärder som har genomförts med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* avser den samlade krisberedskapsförmågan inom flera olika områden som t.ex. smittskydd, strålskydd, ekonomisk säkerhet och transporter. Resultaten av dessa åtgärder visar att kunskapen om beroenden mellan aktörer, och hur skyddet för samhällsviktig verksamhet kan stärkas har ökat, att förutsättningarna till koordinerade beslut mellan myndigheter har förbättrats och att formerna för regional samordning och ledning har utvecklats.

Anslaget har bl.a. använts till att stärka samhällets förmåga genom samverkansövningar avseende kärnteknisk olycka (SAMÖ-KKÖ 2011), dammbrott i Lule älv (Barents Rescue) och sårbarheter i de elektroniska kommunikationsnäten (TELÖ 2011).

Inom dricksvattenområdet har det genomförts åtgärder för att öka kunskapen och kompetensen om säkerhet på svenska dricksvattenanläggningar. Anslaget har även finansierat åtgärder som syftat till att utveckla

arbetet i Nationell vattenkatastrofgrupp (VAKA). Syftet med VAKA är att bl.a. ge rådgivning och expertstöd under svåra förhållanden. Behovet av stöd kan finnas hos dricksvattenproducenten, miljökontoren och räddningstjänsten.

Ett annat exempel är smittskyddsområdet där medel ur anslaget 2:4 *Krisberedskap* finansierat ett arbete som utförts i samverkan mellan Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt och Livsmedelsverket. Inom ramen för projektet Epizootisamverkan (EPISAM) har det genomförts gemensamma övningar och utbildningar för att öka den regionala beredskapen vid utbrott av smittsamma djursjukdomar. Även frivilligorganisationen Blå stjärnan har tilldelats medel för olika utbildningar som avser epizootier. Syftet är att Blå stjärnan snabbt ska kunna stödja länsveterinärer vid ett omfattande epizootiutbrott och utgöra en förstärkningsresurs för förbättrad förmåga att hantera stora utbrott av smittsamma sjukdomar skyndsamt genom att smittskyddsutbildad personal snabbt kan kopplas in. Sammantaget förväntas de genomförda projekten bidra till samhällsekonomiska besparingar i händelse av ett utbrott genom att effekterna av ett utbrott mildras genom snabbare hantering.

Anslaget 2:4 *Krisberedskap* har fram till 2011 använts för att finansiera katastrofmedicinska kunskapscenter och katastrofmedicinska expertgrupper som inrättats av Socialstyrelsen. Katastrofmedicinska kunskapscenter runt om i landet utvecklar, bevakar och samordnar kunskap om krisberedskap inom det katastrofmedicinska fältet. Ett viktigt stöd för samhället utgörs av de katastrofmedicinska expertgrupperna som kan användas vid allvarliga händelser med kemikalier eller radionukleära ämnen. Dessa verksamheter finansieras numera via Socialstyrelsens förvaltningsanslag. Ansvar för den katastrofmedicinska expertisen anges sedan den 1 januari 2012 i förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen.

På informationssäkerhetsområdet har medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* finansierat ett samverkansprojekt med MSB, Totalförsvarets forskningsinstitut, Säkerhetspolisen och Länsstyrelsen i Stockholms län som syftar till att stärka informationssäkerheten i samhällsviktiga verksamheter. Bland annat har

utbildningsinsatser genomförts för de aktörer som har ansvar för olika övervaknings- och kontrollsystem (s.k. SCADA-system), inom både offentlig sektor och näringsliv. Genom ökad samverkan mellan offentlig sektor och näringsliv bör säkerheten i digitala kontrollsystem stärkas genom detta projekt.

Vidare har anslaget använts för att tillgodose det samordningsbehov avseende ledning och samverkan över länsgränserna som kan uppstå under en kris. På den regionala nivån har bl.a. verksamhet inom ramen för de regionala samverkansgrupperna finansierats. Nordsam, som är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Norrbottens län, Västerbottens län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Gävleborgs län och Dalarnas län har exempelvis genomfört gemensamma projekt som bl.a. syftar till att utveckla och stärka den regionala samverkansförmågan inom och mellan länen. Arbetet syftar till att skapa ett gemensamt synsätt och gemensamma förmågemål om krisledning och krisledningsstöd för länsstyrelserna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har redovisat uppdraget att följa upp hur den statliga ersättningen till kommunerna används (Fö2011/1709/SSK). Av rapporten framgår att många kommuner inte lägger den tid på arbetet som motsvaras av ersättningens storlek och att den statliga ersättningen som ska vikas åt verksamhet för att utföra lagens uppgifter i många kommuner och landsting också finansierar annat.

Enligt regeringens bedömning har användningen av anslaget 2:4 *Krisberedskap* resulterat i förbättrad samverkan mellan samhällets olika aktörer. Regeringen bedömer också att användningen av anslaget har resulterat i ökade kunskaper om samhällsviktig verksamhet på lokal, regional och central nivå och stärkt samverkan mellan centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner och frivilligorganisationer. Därmed har också förmågan att förebygga riskerna för att kriser utvecklas till storskaliga samhällskriser stärkts.

Enligt regeringens bedömning har användningen av anslaget 2:4 *Krisberedskap* stärkt ledningsförmågan hos vissa kommuner och landsting genom ersättningen enligt lagen (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2011 från anslaget 2:4 *Krisberedskap* finansierat forskning och studier för 120 miljoner kronor för området skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Under året avslutades 23 forskningsprojekt. Regeringen bedömer att den behovsmotiverade och tillämpade forskning som finansieras genom anslaget 2:4 *Krisberedskap* leder till kunskapsuppbyggnad och utveckling hos aktörerna inom samhällets krisberedskap. Regeringen bedömer att framtagandet av ny forskningsbaserad kunskap, konkreta metoder och praktiska verktyg samt nätverk som inbegriper både praktiker och forskare har förbättrat samhällets krisberedskap.

4.6 Förebyggande och förberedande arbete

Målet med den förebyggande verksamheten är att minimera antalet olyckor och kriser och konsekvenserna av dessa genom att berörda aktörer vidtar sårbarhetsreducerande åtgärder. Genom den förberedande verksamheten bör de aktörer som har ansvar vid olyckor och kriser ha förmåga att begränsa konsekvenserna när dessa inträffar samt kunna fatta beslut om åtgärder inom det egna ansvarsområdet och kunna samverka med andra.

4.6.1 Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan

Statliga myndigheter, kommuner och landsting med undantag av Regeringskansliet, Försvarsmakten och kommittéväsendet ska i enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap upprätta risk- och sårbarhetsanalyser. I risk- och sårbarhetsanalyserna ingår att identifiera samhällsviktig verksamhet, identifiera hot, risker, sårbarheter och kritiska beroenden. Dessutom ska aktören bedöma förmågan att

hantera kriser och allvarliga händelser inom det egna ansvarsområdet. Utifrån aktörernas bedömda förmåga identifieras åtgärder som aktörerna planerar att vidta för att förbättra förmågan. I samverkan med berörda aktörer har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tagit fram föreskrifter om risk- och sårbarhetsanalyser vilka trädde i kraft den 1 januari 2011.

Syftet med föreskrifterna är att utveckla arbetet med och höja kvaliteten i risk- och sårbarhetsanalyserna, dels för att öka den enskilda aktörens och samhällets medvetenhet och kunskap om hot, risker och sårbarheter, dels för att risk- och sårbarhetsanalyserna ska kunna utgöra bra beslutsunderlag för såväl den enskilda aktören som samhällets övergripande inriktning av arbetet inom krisberedskapsområdet. Ett enhetligt arbetssätt möjliggör jämförbarhet mellan aktörer och ger dessutom en samlad bild av vilka sårbarheter och risker som finns. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har också gjort en bedömning av förmågan att hantera kriser och allvarliga händelser utifrån myndigheternas risk- och sårbarhetsanalyser för 2011 (Fö2012/309/SSK).

Inom EU har kommissionen tillsammans med medlemsstaterna tagit fram riktlinjer för riskbedömningar och kartläggning av risker som en del i arbetet med förebyggande av katastrofer. Arbetet med riskbedömningar har initierats med utgångspunkt från rådets slutsatser om förebyggande av katastrofer i EU som antogs under Sveriges ordförandeskap inom EU 2009. Riktlinjerna syftar till att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att kartlägga, bedöma och analysera hot och risker samt att möjliggöra en bättre jämförbarhet mellan medlemsstaterna.

I enlighet med rådets slutsatser om ett ramverk inom gemenskapen för förebyggande av katastrofer i EU (15394/09) och med utgångspunkt i rådets slutsatser om vidareutveckling av bedömningen av risker inför katastrofhanteringen i Europeiska unionen (8068/11) har Försvarsdepartementet den 9 februari 2012 i en skrivelse besvarat de ställda frågorna avseende nationell riskbedömning (Fö2011/1774/SSK). I skrivelsen anges 24 riskområden avseende händelser som bedöms ha låg sannolikhet men som skulle få allvarliga konsekvenser för

samhället om de inträffade. Som underlag till Försvarsdepartementets skrivelse har MSB:s rapport, Ett första steg mot en nationell riskbedömning – Nationell riskidentifiering, (Fö2011/1774/SSK) använts.

Regeringen bedömer att det finns en generell förmåga i form av planering, strukturer, resurser och rutiner på regional och central nivå att hantera olika slags krissituationer. Samverkan mellan privata och offentliga aktörer behöver emellertid utvecklas. Det finns även ett fortsatt behov av regelbunden utbildning och övning för att säkerställa att de nämnda förutsättningarna kan tillämpas och fungerar i praktiken.

4.6.2 Grundläggande säkerhetsarbete

Skydd mot olyckor

Inom området skydd mot olyckor hanteras vardagens olyckor. Det sker inom ordinarie reglerade strukturer och syftar till att skapa ett tryggt, säkert och robust samhälle som är förberett och som även har förmåga att möta sällan förekommande händelser, t.ex. stora och omfattande allvarliga olyckor. Inom området skydd mot olyckor finns räddningstjänsten som verkar inom hela hotskalan; från vardagens olyckor, vid en kris till höjd beredskap. Ett väl fungerande arbete med skydd mot olyckor lägger en del av grunden till ett samhälle som är förberett att hantera en kris. Området skydd mot olyckor delas in i tre skeden; förebyggande åtgärder, genomförande av räddningsinsatser och efterföljande åtgärder.

Den 14 april 2010 beslutade regeringen om sju uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att stärka och utveckla arbetet med reformen skydd mot olyckor (dnr Fö2009/1961/SSK). Myndigheten redovisade följande uppdrag den 1 juni 2011.

Uppdragen syftar till att stärka arbetet mot bränder i skolmiljö, öka samverkan mellan s.k. blåljusaktörer, att stärka brandskyddet i boendemiljöer, att stärka samverkan och samordning mellan samhällets räddningstjänst och att stärka och utveckla tillsynen enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Myndigheten redovisade uppdragen den 1 juni 2011 (dnr

Fö2010/2004/SSK, Fö2011/887/SSK,
Fö2011/890/SSK, Fö2011/896/SSK,
Fö2011/897/SSK, Fö2011/2264/SSK,
Fö2011/905/SSK, Fö2011/2210/SSK).

I regleringsbrevet för 2011 uppdrog regeringen till MSB att redovisa vidtagna åtgärder inom ramen för den nationella strategin för att stärka brandskyddet (dnr Fö2011/1698/SSK). Inom ramen för den nationella strategin har en nollvision antagits som anger att, "ingen ska omkomma eller allvarligt skadas till följd av brand". Myndigheten redovisade uppdraget den 15 november 2011. Av redovisningen framgår att MSB bl.a. har bildat en nationell samverkansgrupp för att långsiktigt förvalta och vid behov utveckla den nationella strategin. I gruppen ingår 14 representanter för myndigheter, länsstyrelser, kommuner samt bransch- och frivilligorganisationer. Strategin bedöms av regeringen stödja och driva på brandskyddsarbetet och samverkansgruppen bedöms möjliggöra att arbetet fortsätter och utvecklas.

Regeringen uppdrog åt MSB i regleringsbrevet för 2011 att redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunernas utveckling av det breda och samordnade säkerhetsarbetet (dnr Fö2011/1766/SSK). Uppdraget redovisades den 1 december 2011. I redovisningen framgår att MSB stödjer kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser respektive kommunernas handlingsprogram. Vidare beskrivs det stöd MSB ger i form av statistiskt underlag, analyser och metoder.

Regeringen anser att det är av vikt att såväl kvinnor som män arbetar i den kommunala räddningstjänsten, liksom att olika grupper i samhället finns representerade bland de som är anställda i organisationen. Därför är insatser för ökad jämställdhet och mångfald inom kommunal räddningstjänst angelägna. Mot bakgrund av detta uppdrog regeringen till MSB att redovisa vidtagna åtgärder i syfte att öka jämställdhet och mångfald inom kommunal räddningstjänst (dnr Fö2011/1697/SSK). Uppdraget redovisades den 15 november 2011. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisar åtgärder inom ramen för sitt femåriga handlingsprogram (2009–2014) på mångfaldsområdet. Exempel på vidtagna åtgärder har

varit kommunikationsaktiviteter med målet att förändra allmänhetens uppfattning om vem som kan vara brandman. Vidare bidrar MSB till att 8 regionala utvecklare kan verka genom t.ex. seminarier och information i gymnasieskolor. Som ett resultat av kommunernas önskemål har antagningen till Skydd mot olyckor utbildningen anpassats så att kompetenser avseende vård och språkkunskaper tillmäts större betydelse vid antagningen till utbildningen. Effekterna av de senaste årens arbete märks i ett ökat intresse hos kommunerna för frågor om ökad mångfald. Räddningstjänsterna strävar efter att förändra organisationen vilket i sin tur skapar en efterfrågan på Skydd mot olyckor utbildade kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Det har dock visat vara svårt att rekrytera dessa grupper till utbildningen och det är en av anledningarna till svårigheterna att bredda rekryteringen till brandmannayrket.

Barns och ungas säkerhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samordnar arbetet för barn och ungas säkerhet för att motverka olycksfall som leder till personskador. Inom ramen för detta uppdrag samordnar myndigheten Barnsäkerhetsrådet där 11 myndigheter och organisationer deltar. Rådet är ett forum för initiativtagande, informations- och kunskapsutbyte samt myndighetssamverkan. Syftet är att öka säkerheten för barn och unga i Sverige. Under 2011 genomfördes konferensen Barnsäkerhetsforum med 170 deltagare från kommuner, landsting och forskarsamhället med syfte att sprida kunskap och erfarenheter om barns och ungdomars säkerhet.

Regeringens bedömning är att Barnsäkerhetsrådets arbete ger goda förutsättningar för samordning och utveckling av barnsäkerhetsarbetet.

Information till skolelever

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisade i oktober 2011 regeringsuppdraget att efter samråd med Statens skolverk och andra berörda myndigheter analysera möjligheterna att förbättra informationen om försvar och krisberedskap till landets högstadie- och gymnasieelever (dnr 2011/1598/SSK). Arbetet är en fortsättning på tidigare Krisberedskapsmyndighetens projekt med försöksverksamhet

i gymnasieskolan med syftet att ta fram metoder och sprida information om samhällets säkerhetsarbete (dnr Fö2008/626/SSK).

Elberedskap

Riksdagen godkände i maj 2012 propositionen Ändring i elberedskapslagen (prop. 2011/12:89, bet. 2011/12:FöU7, rskr. 2011/12:217) som innebär ett antal ändringar i elberedskapslagen (1997:288). Dessa ändringar trädde i kraft den 1 juli 2012 och innebär i huvudsak att de elberedskapsåtgärder som ska vidtas enligt elberedskapslagen ändras från att syfta till att tillgodose elförsörjningen i landet vid höjd beredskap till att syfta till att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället.

4.6.3 Naturolyckor

För genomförandet av förordningen (2009:956) om översvämningsrisker, jämte EU:s översvämningsdirektiv (dir. 2007/60/EG) om bedömning och hantering av översvämningsrisker, har länsstyrelserna och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) analyserat historiska översvämningsrisker som inträffat under 1901-2010. Sverige har rapporterat 18 områden med betydande översvämningsrisk till EU kommissionen utifrån beräknade konsekvenser för människors liv och hälsa, ekonomisk verksamhet, miljö och kulturarv.

Statens geotekniska institut (SGI) har under 2009-2011 på uppdrag av regeringen (M2008/4694/A) gjort en stabilitetskartering av Göta älvdalen och lämnat rapport till regeringen i april 2012 (dnr S2012/2921/PBB). Bedömningen från SGI är att det på många platser längs Göta älv finns stora skredrisker redan i dag och att det därför är angeläget med åtgärder (se utgiftsområde 18 avsnitt 4).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har på uppdrag av regeringen (dnr Fö2010/560/SSK) analyserat och bedömt vilka konsekvenser en översvämningsrisk i Mälaren medför för olika samhällssektorer (dnr Fö2012/362/SSK). Resultatet av karteringen ska stödja samhällets aktörer att kunna ta ansvar och besluta om faktiska

åtgärder. För uppdragen med att analysera och kartera riskerna längs Göta älvdalen och runt Mälaren har SGI och MSB haft stor nytta av den nya höjdmödel för hela landet som Lantmäteriet arbetar med och som färdigställt för berörda områden.

Regeringskansliet har sedan september 2010 bistått Mälardalens kommuner i arbetet med att bedöma vem som har nytta av och bör bidra till att finansiera anläggningar som tryggar en säker reglering av Mälarens nivåer för att hindra översvämningar och saltvatteninträngning från havet som på sikt skulle kunna äventyra Mälaren som färskvattentäkt (dnr Fö2010/1603/SSK). Arbetet har även syftat till att kunna fungera som exempel för andra delar av landet som har liknande klimatrelaterade problem i samhällsbyggnaden där risken för naturolyckor behöver förebyggas och problemet berör fler än en kommun. Arbetet har rapporterats i juni 2012 (dnr Fö2011/113/SSK).

Regeringen tillsatte i juni 2011 en särskild utredare för att se över de statliga insatserna för dammsäkerhet för att bättre motsvara de krav på säkerhet som samhället ställer (dir. 2011:57). Utredningens betänkande överlämnades till regeringen den 30 juni 2012. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

För förebyggande åtgärder i bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor lämnades under 2011 bidrag till 17 kommuner. Totalt lämnades statligt bidrag med 56 miljoner kronor från anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor*. Bidragen har använts till framtagande av prognosystem, fördjupade utredningar för miljöprovning, samt i övrigt byggande av skydd mot skred och översvämningar.

I arbetet med den nationella plattformen för arbete med naturolyckor har 16 myndigheter och organisationer samverkat i syfte att öka samhällets förmåga att förebygga och hantera negativa konsekvenser av naturolyckor.

Regeringen anser att myndigheternas arbete under 2011 bidragit till ökad kunskap om risker för naturolyckor och behovet av förebyggande åtgärder såväl på ett övergripande nationellt plan, som i vissa viktiga regioner som granskades av Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU2006:94) och

där det har varit särskilt prioriterat att kartlägga riskerna. Regeringen anser att bidragen till kommunerna har möjliggjort förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor som höjer landets förmåga att hantera de ökade risker som ett förändrat klimat kan medföra. Vidare kan översvämningsskarteringar och skredförebyggande stabilitetsskarteringar utgöra underlag för kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser, fysisk planering och klimatanpassningsåtgärder.

Under 2011 inträffade ett stort oljeutsläpp i havet runt Tjörn som påverkar nivån på bidrag som har och kommer att betalas ut från anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* Merparten av anslaget kommer att under 2012 användas till att reglera ersättning till Tjörns kommun. Utöver oljeutsläppet inträffade också andra händelser 2011 där handläggning av ersättning pågår. Även sommarens regn och översvämningar medför sannolikt ansökningar från kommuner om bidrag för räddningstjänst. Riksdagen har i vårandringsbudgeten för 2012 anvisat en ökning med 44 miljoner kronor till anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* Regeringen avser återkomma till riksdagen i höstandringsbudgeten för 2012 med förslag om ytterligare medel till anslaget.

I Försvarsutskottets betänkande Åtgärder och ersättningar i samband med naturkatastrofer i Sverige (bet. 2004/05:FöU08, rskr. 2004/05:214), framgår att regelverket bör vara tydligt när det gäller statens ekonomiska ansvar vid stora katastrofer och att det på sikt bör övervägas om ett nationellt katastrofkonto ska inrättas för att hjälpa drabbade kommuner. Riksdagen vill klargöra att katastrofdrabbade kommuner bör ha en möjlighet till ekonomiskt stöd från staten. Regeringen beslutade mot bakgrund av detta att tillsätta en utredning den 21 februari 2007 (dnr Fö2007/408/CIV) som skulle se över systemet för statlig ersättning till kommunerna i samband med stora olyckor, katastrofer och internationellt stöd och hjälp till Sverige. Den 19 december 2007 redovisade utredningen sitt arbete i skrivelsen *Ersättningssystem i samverkan – hantering av kommunernas kostnader i samband med naturkatastrofer m.m.* (Ds 2007:51). Skrivelsen har remissbehandlats.

Mot bakgrund av remissinstansernas synpunkter uppdrog regeringen den 4 februari 2010 till MSB att lämna ett förslag till ett sammanhängande system där ersättningar till kommuner för förebyggande åtgärder med naturolyckor och krisberedskap m.m. kopplas ihop med ersättningar för efterföljande åtgärder vid inträffade händelser (dnr Fö2007/2955/SSK). Uppdraget har redovisats till Försvarsdepartementet den 23 november 2010 (dnr Fö2007/2955/SSK). Regeringen gör bedömningen att det inte finns skäl att ändra på den ekonomiska ansvarsfördelningen mellan staten och kommuner vid katastrofer och större olyckor. När det gäller räddningsinsatser som medfört betydande kostnader och som överstiger en viss självrisk, har kommuner möjlighet att söka och få ersättning av staten för insatsen från anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.*

4.6.4 Farliga ämnen

CBRNE

Under 2011 har det nationella CBRNE-arbetet (kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen) utvecklats. Sverige har fortsatt skapa robusthet genom ökad samordning mellan de olika lokala regionala och nationella samverkanforum som finns. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genom samverkansområdet Farliga Ämnens arbetsgrupp för forskning och utveckling (AgFoUSOFÄ) kartlagt forskningsbehovet. Fem områden har identifierats; förebyggande och riskreducerande åtgärder, upptäcka och varna, identifiering och verifiering, fysiskt skydd och konsekvenshantering.

Förutom denna kartläggning har MSB under 2011 i samråd med Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) fortsatt att diskutera förslag på inriktning för forskning på CBRNE-området, inte minst inom det civil-militära området.

En gemensam handlingsplan för CBRN-området samt tillhörande rådslutsatser antogs 2009 av EU:s ministerråd. Handlingsplanen innehåller konkreta åtgärder för att höja den europeiska förmågan att förebygga, detektera och hantera framförallt terroristattacker där kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära

ämnen används. Arbetet med att implementera åtgärderna i EU:s CBRN handlingsplan fortgår t.o.m. 2015. Sverige, genom Försvarsdepartementet och MSB samt Rikspolisstyrelsen, har deltagit i den av kommissionen tillsatta styrgruppen för implementeringsarbetet. Regeringen har uppdragit åt MSB att regelbundet rapportera läget vad avser genomförandet av handlingsplanen (dnr Fö/2010/2013/SSK). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2011 framhållit behovet av att utveckla området inom övning och utbildning men även för legal och illegal in- och utförsel av CBRNE-ämnen mellan medlemsländer.

Regeringen gav MSB i uppdrag under 2011 att löpande redovisa genomförda och planerade svenska åtgärder inom området CBRNE (dnr Fö2011/174/SSK). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har särskilt redovisat arbetet inom följande tre områden: samverkan med näringslivet, samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer samt behovet av att fortsätta utveckla den nationella operativa förmågan. Regeringen bedömer att det svenska CBRNE-arbetet har utvecklats, inte minst genom EU-arbetet och andra bilaterala samt nordiska samarbeten på området (Fö2012/851/SSK).

Transport av farligt gods

Det nationella arbetet för att förbättra säkerhet vid transporter av farligt gods är väl integrerat med det europeiska och internationella arbetet. Ett viktigt syfte är att utarbeta regler för transport av farligt gods på väg och järnväg. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har representerat Sverige i detta arbete. År 2011 reviderade MSB föreskrifterna om transport av farligt gods på väg och i terräng (MSBFS 2011:1), transport av farligt gods på järnväg (2011:2), föreskrift om organ som ska kontrollera fordon för transport av farligt gods (MSBFS 2011:4)

Under 2011 beslutade regeringen om förändringen i förordningen (2006:211) om transport av farligt gods (dnr Fö2011/1345/RS). Förändringarna omfattar särskilt behöriga organ för teknisk kontroll enligt bilagorna till ADR. ADR är regelverket som innehåller bestämmelser som ska vara uppfyllda vid transport av farligt gods på väg.

Kärnenergiberedskap

Den svenska kärnenergiberedskapen är omfattande och ställer tydliga krav på samordning och samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer. I regleringsbrevet 2011 för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) framgår att myndigheten ska återrapportera den svenska beredskapen för radiologiska och nukleära olyckor 2015 samt den reviderade handlingsplanen (dnr Fö2009/2522/SSK). Handlingsplanen är en viktig del i det nationella arbetet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även under 2011 återrapporterat till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) de åtgärder som har vidtagits inom ramen för den reviderade handlingsplanen som tillhör rapporten. Åtgärder som särskilt lyfts fram är förbättrad beredskapsförmåga och operativ förmåga samt beslutsstöd såsom rutiner för samverkan mellan polis och länsstyrelse (dnr Fö2012/850/SSK).

Den svenska kärnenergiberedskapen ställer tydliga krav på att berörda aktörer ska kunna kommunicera och samverka mellan varandra, särskilt i larmfasen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har därför under 2011 genomfört tester med Rakel som syftar till att öva/testa gemensamma larmrutiner mellan berörda aktörer. Arbetet är ännu inte avslutat och fortsätter under 2012.

Under 2011 har MSB fortsatt arbetet med att utveckla en myndighetsgemensam övningsstrategi inom kärnenergiberedskapsområdet. Arbetet fortsätter under 2012.

Strålsäkerhetsmyndigheten har enligt regeringsuppdrag genomfört översyn av förmågan att skydda kärntechniska anläggningar och transporter av kärnämnen mot antagonistiska hot (dnr M2012/191/Ke). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bidrog i arbetet med ett särskilt utlåtande: Analys av samhällskonsekvenser efter antagonistisk attack mot kärnkraftverk (dnr MSB 2010/7869). Samhällskonsekvenserna beskrivs som omfattande och kan påverka flera sektorer i samhället, t.ex. samhällsviktig verksamhet såsom tillgång till el men även sjukvårdsområdet.

Under 2011 genomfördes en kärnenergiövning som visar på behovet av en god kärnenergiberedskap. Kärnenergiövningen

SAMÖ/KKÖ 2011 syftade till att öva samhällets förmåga att hantera konsekvenserna efter en kärnteknisk olycka. Övningen är hittills den största samverkansövningen i sitt slag. Övningen samlade offentliga aktörer på lokal, regional och nationell nivå men även organisationer och privata aktörer såsom branschorganisationer och försäkringsbolag. Sammanlagt deltog mer än 60 aktörer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utvärdering av övningen identifierade olika verksamhetsområden som behöver utvecklas mer för att stärka samhällets förmåga att motstå, hantera och återställa samhället efter en allvarlig krissituation. Ett exempel är informationsdelning och larmrutiner mellan berörda aktörer.

Den kärntekniska olyckan i Japan under mars 2011 till följd av en kraftig jordbävning med efterföljande tsunami kom att påverka även svenska myndigheter. Arbetet ställde krav på informationssamordning mellan svenska myndigheter t.ex. aktuell krisinformation. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bistod FN och EU i hjälparbetet med bedömningsexpertis samt japanska myndigheter med skyddsmateriel. En viktig del i samhällets krisberedskap är att lära av olyckor och kriser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2011 gjort en särskild analys av samhällskonsekvenser efter radioaktiva utsläpp i Japan 2011 (dnr MSB 2012-763).

Strålsäkerhetsmyndigheten ansvarar för att säkerställa och utveckla det nationella strålskyddsberedskapsarbetet. I arbetet ingår att samordna arbetet med andra myndigheter, däribland MSB på lokal, regional och nationell nivå. Se vidare i kapitel 5 Strålsäkerhet.

Seveso

Regeringen beslutade i augusti 2011 att en särskild utredare ska se över regleringen av tillståndsgivning och tillsyn för verksamheter som hanterar farliga kemiska ämnen av visst slag och mängd, s.k. Sevesoverksamheter (dir. 2011:72). Utredningen En effektiv Sevesolagstiftning (Fö 2011:02) ska redovisas senast den 1 november 2012 (dir. 2012:5). I utredningsuppdraget ligger att utredaren ska lämna förslag till nödvändiga författningsändringar och övriga åtgärder på området. Förslagen ska bl.a. syfta till att tydliggöra

ansvarsfördelningen för tillsyn av Sevesoverksamheter.

Under 2011 har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) stärkt samordningsarbetet mellan Naturvårdsverket och Arbetsmiljöverket i syfte att skapa en plattform mellan privata och offentliga aktörer för att dela information.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2011 bedrivit tillsyn och tillsynsvägledning med avsikten att följa upp, granska och utvärdera tillsynsområdet kopplat till lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Sammanlagt har sex tillsynsvägledningsbesök genomförts. Två olyckor har föranlett vidare rapportering till Europeiska kommissionen.

Det nationella arbetet för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår påverkar flera myndigheters arbete och regleras av en mängd lagrum. Rådets direktiv 96/82/EG av den 9 december 1996 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår (Seveso II-direktivet) har i Sverige genomförts genom bestämmelser i bl.a. lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, miljöbalken och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

I slutet av 2010 lämnade Europeiska kommissionen förslag till ett reviderat Sevesodirektiv. Förhandlingarna avslutades under våren 2012 och beslut om att anta direktivet (Seveso III) fattades i juli 2012.

Regeringen bedömer att den verksamhet som bedrivits inom området har bidragit till ökade kunskaper och säkrare hantering av farliga ämnen.

Brandfarliga och explosiva varor samt pyrotekniska produkter

Okontrollerad spridning av olika typer av sprängämnen kan utgöra ett hot mot säkerheten. I Sverige samarbetar flera myndigheter för att förhindra detta. Det terrorattentat som genomfördes i Oslo den 22 juli 2011 underströk behovet av att arbetet utvecklas.

Under 2011 inledde MSB arbetet med att förbereda nationella föreskrifter för EU-direktivet 2008/43/EG om inrättandet av ett

system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk (MSBFS 2012:2 föreskrifter om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor för civilt bruk). Föreskrifterna träder i kraft under 2012. Under 2011 inleddes förhandlingar om en anpassning av tekniska harmoniseringsdirektiv till Europaparlamentets och rådets beslut 768/2008/EG. Arbetet innefattar ett harmoniseringsarbete där nio olika direktiv är föremål för förhandling. Två av direktiven faller inom Försvarsdepartementets ansvarsområde: 93/15/EEC om explosiva varor för civilt bruk och 2007/23/EC om Pyrotekniska artiklar. Förhandlingarna förväntas avslutas under 2012.

Sprängämnesprekursorer

I september 2011 överlämnade den Europeiska Kommissionen ett förslag till förordning om reglering av handel med sprängämnesprekursorer. Förslaget ingick som en av åtgärderna i EU:s handlingsplan för förbättrad sprängämnessäkerhet. Prekursorförordningen innehåller 2 bilagor med utvalda kemikalier (s.k. prekursorer). I förordningen finns förslag på hur man kan begränsa tillgången av dessa ämnen för allmänheten genom registrerings-system, tillståndssystem och totalförbud. Förordningen har ett tydligt brottsförebyggande syfte och ska utgöra ett steg i det terrorismförebyggande arbetet. Europeiska rådet förväntas anta förordningen under senhösten 2012. Arbetet med anpassning av svensk lagstiftning inleds under hösten 2012. Förordningen ska tillämpas 18 månader efter dess offentliggörande.

4.6.5 Informationssäkerhet

På regeringens uppdrag har Försvarets radioanstalt (FRA) den 1 mars 2011 redovisat ett förslag till ett tekniskt detekterings- och varningssystem för samhällsviktig verksamhet (dnr Fö2011/357/SSK). Myndighetens redovisning innehöll förslag till ett system som består av tre olika komponenter; sensorer, kommunikationslösning samt en central funktion för analys. Myndigheten beskrev också ett koncept som de benämner cyberförsvar. Ett cyberförsvar beskrivs innehålla följande tre delar: strategisk styrning

och planering, samverkan och koordinering samt operativa skyddsåtgärder.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2012 (prop.2011/12:1 utg.omr. 6) att FRA:s redovisning utgör underlag för det fortsatta arbetet. Förslaget kräver dock fortsatt utredning. Försvarets radioanstalt fick därför den 10 november 2011 ett kompletterande uppdrag avseende ett tekniskt detekterings- och varningssystem för samhällsviktig verksamhet (dnr Fö2011/1681/SSK). Myndigheten fick även i uppdrag att utarbeta en pilotversion av systemet. Uppdraget har genomförts i samråd med Säkerhetspolisen. Uppdraget redovisades den 1 april 2012 (Fö2012/654/SSK).

Den 1 mars 2011 redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) förslag på åtgärder för att öka informationssäkerheten inom offentlig sektor.

Myndigheten lämnade förslag på en skyddad och tillgänglig kommunikationslösning som inkluderar två nya funktioner, en funktion för samordning och inriktning samt en funktion för drift och förvaltning.

Regeringen anser att MSB:s redovisning behöver kompletteras med bl.a. en behovsbild för kommuner, landsting, länsstyrelser och andra myndigheter samt statliga bolag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även redovisat förslag avseende obligatorisk it-incidentrapportering som innefattade ett system för it-incidentrapportering. Systemet utgörs av en dubbelriktad rapporteringsprocess som omfattar både skyndsam och mindre skyndsam inrapportering till MSB/CERT-SE och återkoppling av information i olika former till rapporterande aktörer och andra berörda parter. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fått ett uppdrag att genomföra en fördjupad analys avseende obligatorisk it-incidentrapportering för statliga myndigheter (dnr Fö2012/701/SSK). Uppdraget ska redovisas den 1 december 2012.

Myndighetens förslag avseende nationell hanterandeplan för allvarliga IT-incidenter som redovisades den 1 mars 2011 syftar till att skapa förutsättningar för att minimera konsekvenser av en allvarlig IT-incident genom samverkan och ett koordinerat beslutsfattande.

Den 23-24 augusti 2011 ordnade MSB, tillsammans med FRA, Post- och telestyrelsen (PTS), Säkerhetspolisen, Försvarets materielverk samt Försvarsmakten, för andra gången en informationssäkerhetskonferens för offentlig sektor. Målgruppen var de inom offentlig sektor som arbetar med informationssäkerhet eller de som vill lära sig mer om ämnet. Antalet deltagare uppgick till 450 personer från myndigheter, kommuner och landsting.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har, i samverkan med PTS, Statens Kommuner och Landsting (SKL) och Stiftelsen för Internetinfrastruktur (SE) genomfört ett projekt för att öka kommunernas användning av DNSSEC (Domain Name System Security Extensions) i sina domäner på internet. Syftet med projektet var att öka säkerheten hos kommunerna och därmed också höja krisberedskapsförmågan. En handledning har tagits fram för att stödja kommunerna i processen att söka medel för denna åtgärd via anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Detta ska ske i samarbete med respektive länsstyrelse. En uppföljning av projektet kommer att genomföras under 2012.

Under året har det nordiska samarbetet på informationssäkerhetsområdet fördjupats bl.a. avseende CERT-samarbetet (Computer Emergency Respons Team). Syftet är att exempelvis kunna utbyta information om hot och risker mot gemensam nordisk infrastruktur vilket kan bidra till att komplettera helhetsbilden avseende hot och sårbarheter. Det skulle även kunna bidra till att hitta gemensamma skyddsmekanismer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap/CERT-SE har representerat Sverige.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även deltagit i Nato Cyber Coalition Exercise som är en årlig övning för medlems- och partnerländer.

4.6.6 Skydd av samhällsviktig verksamhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har under 2011 på regeringens uppdrag redovisat en nationell strategi för skydd av samhällsviktig

verksamhet (Fö2010/1615/SSK). Strategin är en del av arbetet med krisberedskapen och syftar till att minska risker, sårbarheter och konsekvenser av allvarliga händelser i samhället. Strategin vänder sig till de aktörer som bedriver eller har en påverkan på samhällsviktig verksamhet. Även näringslivet och den enskilda människan inkluderas bland aktörerna.

Strategin har utarbetats i samverkan med flera centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner och landsting samt representanter från näringslivet.

Europeiska kommissionen beslutade även om ett förslag till direktiv om kritisk infrastruktur.

Den 8 december 2008 beslutade Europeiska rådet om direktivet 2008/114/EC.

Förslaget till program för kritisk infrastruktur behandlades aldrig av medlemsstaterna utan är att betrakta som ett internt program för europeiska kommissionen. Arbetet inom området har dock till stor del följt förslagen i programmet. Bland annat har ett europeiskt varningssystem, Critical Infrastructure Warning Information network, CIWIN utvecklats samt förslag om lagstiftning på området:

- andra åtgärder som ingår i programmet är bl.a. nätverksbyggande mellan medlemsstaterna genom kontaktgruppsmöten, genomförande av konferenser etc.,
- nätverket för tester och utveckling av skydd av kritisk infrastruktur (ERNICIP),
- stöd till medlemsstaternas eget arbete med nationell kritisk infrastruktur,
- EU-finansiering av vissa åtgärder i syfte att öka säkerheten samt
- den externa dimensionen där exempelvis kontakter med USA och Kanada ingår.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har aktivt deltagit i de ovan nämnda aktiviteterna då myndigheten är utpekad nationell kontaktpunkt för direktivet.

Såväl Kommissionen som medlemsstaterna har lagt ner stora resurser på att genomföra direktivet även om det inte lett till några stora förändringar för svenskt vidkommande. Detta beror på att det efter genomfört utredningsarbete konstaterades att Sverige inte har någon

kritisk infrastruktur enligt direktivets definition. Det totala antalet utpekade verksamheter inom EU enligt direktivets definition uppgick till 14 stycken: 1 inom transportsektorn, 3 för naturgas och 10 inom elsektorn. Inom elsektorn ligger åtta av de utpekade verksamheterna i Centraleuropa.

Regeringen ser positivt på det arbete som bedrivs avseende skydd av samhällsviktig verksamhet. Även om direktivet inte medfört några särskilda åtgärder för svenskt vidkommande är det positivt med den fördjupande europeiska samverkan som kommit till stånd inom ramen för arbetet med direktivet.

4.6.7 Sjöövervakning

Sjöräddning

Enligt Sjöfartsverkets statistik har Kustbevakningen (KBV) under 2011 medverkat i 227 sjöräddningsinsatser med en eller flera enheter. Sjöräddning gällande liv är högt prioriterad verksamhet och bryter därför all annan pågående verksamhet. Kustbevakningens fartyg och flygplan deltar i de sjö- respektive flygräddningsövningar som leds av Sjöfartsverket och myndigheten finns representerad i olika samarbetsföreläggelser som har inrättats av dessa.

Gränskontroll, brottsbekämpning och tullkontroll

Kustbevakningens regionala samverkan med gränspoliserna och Tullverket har fortsatt att utvecklas och antalet myndighetsgemensamma insatser samt antalet gränskontroller har ökat jämfört med föregående år. Kustbevakningens internationella insatser har också ökat jämfört med föregående år. Under 2011 har KBV:s gränskontrollerande verksamhet blivit utvärderad i den Schengenutvärdering som utförts av EU avseende Sveriges sjögränser. Myndigheten bedöms, enligt denna utvärdering, ha en väl fungerande gränskontrollerande verksamhet.

Kustbevakningen ska fortsatt utveckla arbetsmetoder för att bekämpa brott inom myndighetens ansvarsområde. Kustbevakningen ska inom ramen för detta medverka i arbetet med att bekämpa den grova organiserade och storskaliga brottsligheten.

Regeringen bedömer att målet är uppfyllt. Samarbetet med Rikskriminalpolisens nationella insatsstyrka har fortsatt på samma sätt som under tidigare år. Kustbevakningen ansvarar för att båtförare, utbildade för att transportera poliser vid insatser till sjöss, finns tillgängliga i beredskap. Regeringen anser att det är positivt att samverkan och samordning mellan KBV, Polisen och Tullverket utvecklats och att de myndighetsgemensamma insatserna har ökat i antal, viktiga insatser där statliga resurser samverkar på ett effektivt sätt för att bl.a. förhindra gränsöverskridande brottslighet.

Sjötrafikövervakning: sjöfylleri

Kustbevakningen gör bedömningen att myndigheten blivit effektivare i sitt arbete att bedriva sjöfylleri kontroller baserad på riskanalys, dvs. att kontroller förläggs till sådana platser och tider på dygnet när sannolikheten för sjöfylleri är högre än vid andra tillfällen. Detta får en preventiv effekt – vetskapen att kontroller utförs skapar ändrat beteende hos båtförare.

Sjöövervakningsuppdraget (samordning av civila behov av sjöövervakning) och SJÖBASIS Sjöövervakningsrådet, som leds av KBV, har under 2011 bl.a. arbetat med att förbättra kvaliteten i sjölägesinformation samt med införandet av Single Window, ett regelförenklingsarbete som leds av Sjöfartsverket och som främst handlar om att ankommande fartyg bara ska behöva vända sig till en kontaktpunkt vid ankomst.

Under 2011 har arbetet med upphandlingen av vidare utveckling av SJÖBASIS (ett av KBV utvecklat myndighetsgemensamt system för maritim information inom området miljö och säkerhet) pågått. Regeringen följer utvecklingen av SJÖBASIS. Det är viktigt att påpeka att SJÖBASIS inte ersätter all samverkan och informationsutbyte mellan myndigheter, men SJÖBASIS kan på sikt reducera behovet av att söka information hos andra myndigheter via telefon, fax m.m.

Internationell samverkan

Kustbevakningen deltar aktivt i North Atlantic Coast Guard Forum (NACGF). Kustbevakningen leder bl.a. den tekniska expertgruppen. Vidare deltar KBV även i samarbetet Baltic Sea Region Border Control

Cooperation (BSRBCC), en samverkan mellan Östersjöländerna, inklusive Ryssland och Norge. Det är i första hand en samverkan och vid behov samordnad civil maritim gräns- och kustbevakning.

Kustbevakningen har under två års tid även varit ledande part i det av EU initierade pilotprojektet om integrerad övervakning av Nordeuropeiska havsområden, MARSUNO (Maritime Surveillance North). Projektet, som avslutades i december 2011, initierades av Europeiska kommissionen i syfte att förbättra integration av maritim övervakning mellan medlemsstater och tredje land. Målet med projektet var att de drygt 10 länderna (och sammantaget 24 myndigheterna) som medverkade skulle kunna arbeta fram förslag på förändrade åtgärder, och i viss mån förändring av lagstiftning, för att kunna uppnå en mer effektiv och kostnadseffektiv lösning för informationsutbyte över stats- och sektorsgränser. Projektet har identifierat behov av utökat informationsutbyte och också behov av och möjligheter till tvärsektorieellt informationsutbyte. Exempel på sektorer som involverats är trafikövervakning, fiskerikontroll, gränskontroll och räddningsoperationer. Ytterligare en dimension för projektet har varit att peka på möjligheter för informationsöverföring mellan civila och militära myndigheter. Pilotprojektet stödjer även Europeiska kommissionens process för att skapa en gemensam informationsdelningsmiljö.

4.6.8 Utbildning och övning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska enligt sin instruktion se till att utbildning och övningar kommer till stånd inom sitt ansvarsområde. Myndigheten bedriver utbildning vid två verksamhetsställen: Revinge och Sandö. Genom omvärldsbevakning och analys av målgruppernas behov har utbildningsutbudet anpassats och kvalitets-säkrats för att stärka samhällets kompetens inom områdena skydd mot olyckor och samhällets krisberedskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har efter utvärderingen 2010 av utbildningssystemet inom området skydd mot olyckor bedrivit ett förändrings- och

förbättringsarbete som inneburit såväl nya kursplaner och kurser, som ett förändrat antagningsförfarande.

Övningsverksamheten 2011 fokuserade främst på genomförandet av de två krisberedskapsövningarna SAMÖ-KKÖ2011 (nationell samverkansövning – se ovan under avsnitt 1.6.4 Farliga ämnen) och Barents Rescue 2011. Den internationella krisövningen Barents Rescue 2011 genomfördes i Norrbotten med 2500 deltagare från Sverige, Norge, Finland och Ryssland. Det var första gången som svensk förmåga att ta emot och använda internationell hjälp vid en kris övades. Genom seminarieövningar, alarmeringsövningar, ledningsövningar, fältövningar och simulering med motspel övades bl.a. ett stort dammbrott i Lule älv.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap lämnade övningsstöd till andra myndigheter vid bl.a. regionala samverkansövningar och oljeskyddsövningar.

Regeringen gör bedömningen att utbildningarna vid MSB, samt myndigheternas övningsverksamhet och det övningsstöd som lämnats av MSB har bidragit till en ökad förmåga att hantera olyckor och kriser i samhället. De större övningar som genomförts har haft stor genomslagskraft och gett ett väl förankrat resultat som utvecklar och stärker samhällets krishanteringsförmåga.

4.7 Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser

Då en olycka eller kris inträffar är det viktigt att berörda myndigheter och andra aktörer skyndsamt får kännedom om vad som inträffat. En viktig förutsättning för att kunna agera är att det finns en lägesbild och att det råder en helhetssyn kring vilka åtgärder som bör vidtas för att ett samordnat arbete ska kunna ske.

4.7.1 Insatser

Nationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har under 2011 genomfört ett antal nationella insatser för att stödja

kommuner och andra aktörer med förstärkningsresurser och expertis. Myndigheten har bl.a. bistått räddningstjänster med översvänningsmateriel. Framförallt efterfrågades resurserna under december månad på grund av mycket nederbörd och höga flöden i södra Sverige. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps kemenheter (räddningstjänst i kemisk miljö) har stöttat flera räddningstjänster vid tankbilsolyckor och som stöd för att identifiera okända ämnen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bistod under december Svenska kraftnät med el-aggregat efter de kraftiga stormarna i Västernorrland då stora delar av elförsörjningen var avbruten. Vid det stora oljeutsläppet på Tjörn samt vid det stora läckaget i en cistern i Söderhamn deltog Kustbevakningen (KBV) med fartyg och MSB med expertis och oljeskyddsutrustning. Under den omfattande flisbranden på ett massabruk i Mönsterås användes vid släckningsarbetet pumpar från skogsbrandsdepan.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomförde under 2011 ett antal samordningsaktiviteter i syfte att stödja samordningen av ansvariga myndigheters krishanteringsåtgärder och information till allmänheten och media. Under händelserna efter jordbävningen och efterföljande tsunami i Japan genomfördes bl.a. samverkanskonferenser för att stödja samordningen av information till allmänheten i Sverige. I samband med vulkanutbrottet i Grimsvötn på Island, utbrottet av EHEC-infektion och terrorattackerna på Utöya och Oslo i Norge genomfördes samverkans- och informations-samordningskonferenser i syfte att stödja samordningen av ansvariga myndigheters krishanteringsåtgärder och information till allmänheten. Vidare genomfördes under hösten ett antal förvarningskonferenser i samband med väderhändelser bl.a. klass 3-varning för storm i södra Sverige för att stödja ansvariga myndigheters krishanteringsåtgärder. I den samordnande rollen bidrar myndigheten till att berörda aktörer kan kommunicera med allmänheten på ett samordnat sätt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahåller metoder, nätverk och tjänster som används av berörda myndigheter i kontakter med

allmänheten. Ett exempel på detta är webbplatsen www.krisinformation.se.

Regeringen bedömer att MSB:s insatsverksamhet stödjer kommuner och andra aktörer vid genomförandet av olika räddningstjänstinsatser. Regeringen bedömer vidare att samordningsverksamheten har bidragit till att ansvariga myndigheter haft god kunskap om läget och om varandras arbete. Samverkanskonferenserna har bidragit till att sprida information mellan berörda aktörer på ett bra sätt. Regeringen bedömer också att myndigheternas budskap till allmänheten varit avstämde och samordnade.

EU och internationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps internationella insatsverksamhet har under 2011 fortsatt vara behovsbaserad och i enlighet med av regeringen beslutade policys och strategier. Verksamheten har under året främst påverkats av den politiska utvecklingen i Libyen, hungerkatastrofen på Afrikas horn samt jordbävningen utanför Japans kust.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2011 bedrivit 115 biståndsinsatser i 34 länder.

Myndighetens insats i Libyen var av både konsulär och humanitär karaktär. Myndigheten bidrog tidigt, tillsammans med Försvarsmakten, med varsin person till staben på den internationella koordineringscellen på Malta varifrån den europeiska konsulära räddningsaktionen planerades. Myndigheten bidrog vidare med personal ur stödstyrkan för att stödja svensk konsulär evakuering tillsammans med en person ur UD:s snabbinsatsstyrka.

Genom myndighetens försorg chartrades civila flygplan som på ett tidigt stadium kom att genomföra flygningar efter förfrågan från *United Nations High Commissioner for Refugees* (UNHCR) och *International Organization for Migration* (IOM) rörande evakuering av över 10 000 tredjelandsmedborgare som flytt oroligheterna i Libyen. Insatsen koordinerades och finansierades delvis av EU:s civilskyddsmekanism. På regeringens uppdrag administrerade MSB dessutom en flygning av migranter från Tunisien till Egypten som genomfördes av Försvarsmakten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap gav vidare stöd till EU:s behovsbedömning på plats i insatsområdena samt till FN:s behov av kontorslösningar för att kunna bedriva sin humanitära verksamhet.

Myndigheten bidrog vidare med s.k. *Explosive Ordnance Disposal*-team inne i Libyen då det finns ett överhängande hot mot befolkningen i tätbefolkade områden från oexploderad ammunition och vapen efter konflikten. Sådan verksamhet har även under året bedrivits i Irak, Sydsudan samt i Elfenbenskusten. En humanitär minhanteringsinsats har dessutom bedrivits i Demokratiska republiken Kongo.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fortsatt verkat för att få till stånd insatser som är mer omfattande än att sända ut enskilda personer till framförallt FN-organ. Myndigheten har arbetat målmedvetet till förmån för mer sammansatta insatser, t.ex. i fråga om logistik- och lastbilsflottlösningar till förmån för *World Food Programme* i Sydsudan, Demokratiska republiken Kongo, Haiti och Liberia.

På det förebyggande och förberedande området har MSB framför allt bedrivit katastrofriskreducerande och kapacitetsuppbyggande arbete tillsammans med nationella myndigheter, Röda korsrörelsen och FN-organ, t.ex. i Västafrika, Mocambique, Botswana, Ukraina och Tadjikistan. Ett samarbetsavtal har tecknats mellan myndigheten och Världsbanken inom det katastrofriskreducerande området, inklusive området tidig återuppbyggnad.

Till den del av insatsverksamheten som är finansierad av biståndsmedel hör också insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) där myndigheten bidragit med insatsstödande uppgifter till sju av EU:s civila missioner. De flesta utsända deltog i rättstatsinsatsen i Kosovo (EULEX Kosovo), observatörsinsatsen i Georgien (EUMM) och polisinsatsen i Afghanistan (EUPOL).

Regeringen redogör samlat för Sveriges bidrag till internationell civil och militär krishantering under utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomförde även insatser till förmån för det jordbävningsdrabbade Japan,

t.ex. genom att bidra med experter rörande behov och bedömningar till FN:s respektive EU:s team, samt skyddsmateriel till japanska myndigheter.

Inom området tidig återuppbyggnad kan nämnas den brobyggnadsinsats i Afghanistan som myndigheten genomförde tillsammans med FN, i syfte att möjliggöra ökade humanitära transporter i svår terräng. I projektet ingick även en utbildningskomponent i brobyggande, för att stärka den nationell och lokal kapaciteten.

Det Svenska nationella ambulansflyget (SNAM) övades med gott resultat under 2011 i samband med den internationella Barents Rescue-övningen. Bland annat övades samverkan med det finländska Röda korset.

Andelen kvinnor i MSB:s resurspool stiger för varje år. År 2011 bestod resurspoolen av 38 procent kvinnor och 62 procent män. Andelen kvinnor i genomförda insatser ligger dock oförändrat på ca 25 procent. Myndigheten arbetar kontinuerligt med olika åtgärder för att åstadkomma en jämnare könsfördelning i insatserna och öka andelen kvinnor, t.ex. genom riktade rekryteringar och s.k. trainee-verksamhet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i enlighet med sitt regleringsbrev för 2011 redovisat i sin årsrapport för insatsverksamheten hur FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 och 1820 – om kvinnor, fred och säkerhet – har implementerats i insatsverksamheten (dnr Fö2012/663/SSK).

Under 2011 har t.ex. en tydlig operativ målbild tagits fram för arbetet med jämställdhet och mångfald i insatsverksamheten, t.ex. när det gäller kapacitetsutvecklingsprojekt och den egna insatspersonalen. FN:s resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet utgör ram för arbetet. Detta har operationaliserats utifrån myndighetens erfarenheter och ambitioner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har också under 2011 samarbetat med andra svenska myndigheter avseende genomförande av den svenska handlingsplanen för implementering av FN:s resolutioner på området.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete med att integrera ett miljöperspektiv i insatserna fortskred under 2011. En inriktning för arbetet 2011-2015

antogs. De vägledande principerna för arbetet är att miljö och människa hör ihop, att miljöintegrering är en riskreducerande åtgärd, att ett integrerat miljöperspektiv bidrar till att förhindra skada samt att ett utvecklings-samarbete av god kvalitet leder till hållbar utveckling.

Europeiska kommissionen presenterade i december 2011 sitt förslag till ny rättsakt för civilskyddssamarbetet. Förslaget omfattar bl.a. satsningar på förebyggande, inrättande av en frivillig pool av civilskyddsresurser, etablerande av ett europeiskt responscenter och ökad EU-finansiering. Förslaget diskuteras för närvarande mellan medlemsstaterna och i Europaparlamentet.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att de genomförda internationella insatserna har visat på MSB:s förmåga att snabbt kunna organisera behovsbaserat stöd till förmån för framförallt FN och EU, och att det katastrofriskreducerande och förberedande arbetet, liksom de civil-civila och civil-militära dimensionerna, utvecklats på ett positivt sätt. Redovisningen av de aggregerade resultaten av MSB:s internationella insatser behöver dock successivt utvecklas för att ytterligare kunna påvisa vilket samlat genomslag de har haft i relation till bedömda behov. Fortsatt fokus på ökad kostnadsmedvetenhet i insatserna är vidare prioriterat.

Inom ramen för North Atlantic Coast Guard Forum (NACGF) har KBV deltagit med representanter vid chefsmöten. Kustbevakningen leder även den tekniska expertgruppen inom NACGF. Kustbevakningen deltar också i Baltic Sea Region Border Control Cooperation (BSRBCC). Inom Östersjöområdet sker en regelbunden samverkan mellan Östersjöländerna, inklusive Ryssland och Norge. Det är i första hand en samverkan och vid behov samordnad civil maritim gräns- och kustbevakning. Under 2011 har KBV bl.a. varit med och planerat gemensamma övningar, operationer, seminarier och workshops. Vad gäller bilaterala samarbetsavtal har KBV genomfört möten på chefsnivå med Ryssland (Border Service of the FSS of Russian Federation) inom ramen för ingångna överenskommelser. Rörande samverkan konstaterar KBV bl.a. att utbytet av operativ information mellan

Rysslands och Sveriges regionala nivå har ökat väsentligt och även gett operativ effekt.

Regeringen bedömer att KBV:s internationella samverkan på olika nivåer och inom flera av myndighetens ansvarsområden är viktig. Särskilt central är den samverkan som sker mellan Östersjöländerna och inom EU.

4.7.2 Miljöräddning till sjöss

Senast under 2012 bör Kustbevakningen (KBV) ha förmågan att med nationella resurser bekämpa oljeutsläpp på upp till 10 000 ton. Regeringen bedömer att målet är uppfyllt vad gäller ökad förmåga under 2011. Under år 2011 har KBV genomfört 42 oljeskyddsoperationer. Under året har två större utsläpp drabbat svenska vattenområden. Total mängd upptagna oljeprodukter i samband med operationerna uppgår till ca 670 kubikmeter, vilket motsvarar ca 600 ton.

Ansvar för miljöräddningstjänsten till sjöss är en av KBV:s huvuduppgifter. De nya fartygen i 001-klassen har satts på prov och har under 2011 framgångsrikt deltagit i tre större miljöskyddsoperationer, två på svenskt vatten och en där KBV bistod Norge. Driftsättandet av 001-serien, med sina tekniskt avancerade system, har inte varit fritt från komplikationer, men dessa har lösts ut. Regeringen gör bedömningen att KBV prioriterat rätt då myndighetens fokus inom miljöräddningstjänst under 2011 varit att öva besättningarna på de nya större kombinationsfartygen vilket har höjt kunskapen vad gäller hantering av olika typer av utrustning ombord. Bland annat har rutiner för nödbogsering tagits fram och särskild utbildning i storskalig brandbekämpning har genomförts i syfte att utveckla förmågan att utföra nämnda prestationer. Arbetet med att få fartygen i 001-klassen fullt operativa fortsätter och kommer att slutföras under 2012. Kustbevakningen har under februari 2012 även visat att myndigheten har förmåga att bogsera ett större fartyg under komplicerade förhållanden, då KBV genomförde bogseringen av fartyget Phantom som hade svår slagsida och där besättningen evakuerats.

Kustbevakningen har vidare deltagit i möten inom HELCOM Response (Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö, olje-

och kemikaliebekämpningskommittén) för genomförandet av denna del av HELCOM:s åtgärdsplan. Kustbevakningen har också fortsatt medverka i ett arbete att införa en HELCOM-rekommendation när en stat erbjuder skyddad plats för ett fartyg i nöd inom annan stats territorium. Härutöver har KBV fortsatt att delta i det av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten ledda arbetet med att ta fram en svensk åtgärdsplan för genomförandet av HELCOM Baltic Sea Action Plan (BSAP), ett program för att återställa en god ekologisk status i Östersjöns marina miljö till år 2021. Vidare ingår KBV i ett EU-finansierat projekt, Sub-regional risk of spill of oil and hazardous substances in the Baltic Sea (BRISK), ett flaggskeppsprojekt som syftar till att inom Östersjöstrategin göra en riskanalys för hela Östersjön och skapa samarbetsavtal för att ytterligare stärka bekämpningsförmågan vid en olycka.

Kustbevakningen har som mål att ständigt kunna påbörja och leda oljebekämpningsinsatser till sjöss och detta bedöms ha uppfyllts genom den grundbemanning dygnet runt som finns i ledningscentralerna och genom att varje Kustbevakningsregion haft räddningsledare i ständig beredskap. Kustbevakningen har ständigt minst fyra miljöskyddsfartyg och ett antal övervakningsfartyg till sjöss, vilka tillsammans uppfyller kraven på ständig beredskap för att kunna påbörja oljebekämpningsinsatser.

Kustbevakningens fartygsflotta är byggd, bemannad och utrustad för att kunna bekämpa utsläpp även långt ute till havs. Detta i kombination med satellit- och flygspaning skapar förutsättningar för tidig upptäckt av utsläpp varigenom även målet att tidigt kunna bekämpa utsläpp kan uppnås. Därmed kan risken för landpåslag reduceras.

Regeringens bedömning är att miljöräddningstjänstberedskapen anpassats till rådande och bedömd hotbildsutveckling samt genom internationella samarbeten medverkat till att stärka miljöräddningstjänsten till sjöss.

4.7.3 Frivilliga

Frivilligorganisationerna har en viktig uppgift inom samhällets krisberedskap

genom att ta tillvara den enskilda individens engagemang, för att därigenom förbättra samhällets krishanteringsförmåga och att stimulera frivilligarbetet. Ideellt engagemang har vidare en positiv effekt på människors tillit till samhället och till varandra, vilket är av värde för krisberedskapen. Ett nytt system för beräkning av organisationsstöd för frivilliga försvarsorganisationer har utarbetats i samarbete mellan de Frivilliga Försvarsorganisationernas Samarbetskommitté (FOS), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten. Systemet tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2011.

Regeringens bedömning är att de frivilliga organisationerna har en viktig bidragande roll för samhällets beredskap och förmåga att hantera såväl vardagliga händelser som allvarliga händelser.

Utbetalda medel och projekt

Under 2011 har till frivilliga försvarsorganisationer sammanlagt 23 miljoner kronor betalats ut i organisationsstöd, vilket bl.a. ska bidra till administrativ basverksamhet och verksamhetsutveckling. Vidare har 28 miljoner kronor, inom ramen för anslag 2:4 *Krisberedskap*, fördelats till verksamhet som avser särskilda uppdrag för att höja krisberedskapen i samhället. Medlen fördelas med stöd av förordningen om frivillig försvarsverksamhet (1994:524).

4.7.4 Rakel

Den grundläggande infrastrukturen för Sveriges nationella radiokommunikations-system för effektiv ledning (Rakel) är färdigställd och ca 1 700 basstationer är i drift. Under 2011 förstärktes kapaciteten i landets sydligare delar genom förtätning samt uppgradering av befintliga basstationer. Systemet har även förbättrats genom ökad inomhustäckning och täckning på offentliga platser samt bättre robusthet att hantera längre elavbrott. Speciallösningar har utvecklats för att möta kommunikationsbehovet mellan Rakel och Tetrasystem i andra länder.

Vid utgången av 2011 var drygt 40 000 abonnenter anslutna till systemet. Utgångspunkten för Rakel var att systemet

när det är fullt utbyggt skulle ha 30 000 abonnemang och efter utredning om utökad användarkrets sattes målet till 50 000 abonnemang.

Anslutningsläget totalt för 2011 överträffade anslutningsmålet för året (med 9 procent). För målgruppen statliga myndigheter har anslutningen nått eller något överträffat målsättningen. Polisen är den överlägset största användarorganisationen och står för drygt hälften av abonnemangen. Kommunernas anslutning låg något över prognostiserat. För målgruppen landsting var anslutningen något lägre än prognostiserat.

Regeringen konstaterar att en hög anslutningsgrad från alla aktörer inom områdena allmän ordning, säkerhet och hälsa är väsentlig för att systemet ska bli ett kommunikationsverktyg som stärker hela samhällets förmåga att hantera allvarliga olyckor och kriser. För att öka anslutningstakten har MSB under året bedrivit ett genomgripande förändringsarbete av både organisation och verksamhet.

Under 2011 ökade systemets kostnader för drift och förvaltning med 33 procent jämfört med 2010. Orsaken är att systemet inte togs i full drift förrän under slutet av 2010. Under samma period ökade intäkterna via avgifter med 14 procent beroende på fler abonnenter. Totalt gick verksamheten med 216 miljoner kronor i underskott som täcktes med anslagsmedel.

4.7.5 Alarmeringstjänsten – 112

Alarmeringsavtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB syftar till att säkerställa en effektiv SOS-tjänst och skapa möjlighet att tillkalla eller komma i förbindelse med polis, statlig eller kommunal räddningstjänst samt ambulans. Staten ställer i avtalet bl.a. krav på att SOS Alarm Sverige AB ska driva centraler som upprätthåller SOS-tjänsten för nödnumret 112 i hela landet avseende inkommande nödsamtal. SOS Alarm Sverige AB ska erbjuda kommuner och landsting och statliga myndigheter med ansvar för räddningstjänst möjligheten att skriva egna avtal med SOS Alarm Sverige AB. Dessa aktörers avtal reglerar villkoren för utlarmning av den kommunala räddningstjänsten och

landstingens ambulansverksamhet. Utlarmningen av dessa resurser regleras således i särskilda avtal mellan dessa parter.

Under den senaste 10-årsperioden har antalet verkliga nödsamtal legat varaktigt kring ca 1,5 miljoner per år. Enligt SOS Alarm Sverige AB:s alarmeringsavtal med staten ska medelsvarstiden för nödnumret 112 vara högst 8 sekunder. Den sammanlagda ackumulerande svarstiden för samtliga SOS-centraler var 8,4 sekunder för 2011 (dnr Fö2012/400/SSK).

I avtalet anges vidare att SOS Alarm Sverige AB är en resurs för samhällets krisberedskap. Krav ställs vidare på att SOS Alarm Sverige AB ska kunna tillhandahålla landstäckande kommunikation i Rakel i takt med att systemet byggs ut och medverka till en effektiv kommunikationssamordning samt administrera, utveckla och erbjuda samordningstjänster inom systemet.

Av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps tillsynsrapport av statens alarmeringsavtal med SOS Alarm Sverige AB framgår att SOS Alarm Sverige AB i huvudsak uppfyller åtaganden i alarmeringsavtalet (dnr Fö2012/1103/SSK). Regeringens bedömning är att de uppgifter som SOS Alarm Sverige AB utför enligt alarmeringsavtalet bidrar till samhällets förmåga inom områdena skydd mot olyckor och krisberedskap.

Regeringen beslutade den 1 december 2011 om ett kommittédirektiv för en översyn av samhällets alarmeringstjänst. Syftet med översynen är att säkerställa att alarmeringstjänsten fungerar på ett säkert, effektivt och ändamålsenligt sätt. Utredaren ska kartlägga samhällets alarmeringstjänst, pröva och föreslå i vilken organisationsform verksamheten ska bedrivas. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2013.

4.8 Uppföljning, utvärdering, lärande och forskning

Genom lärande från inträffade händelser samt genom att erfarenheter och erhållna kunskaper från tillsyn, uppföljning och utvärdering tillvaratas och förmedlas utvecklas förmågan i samhället att förebygga, motstå och hantera olyckor samt allvarliga händelser. Arbetet med att inhämta och förmedla kunskaper sker på

ett systematiskt och strukturerat sätt och genomförs såväl områdesvis som på en övergripande samhällsnivå. Inriktning och finansiering av forskning och annat utvecklingsarbete för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar är väsentligt för att stärka skyddet och beredskapen i samhället.

4.8.1 Lärande och kunskapsåterföring från olyckor och kriser samt forskning

Den lärande verksamheten vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) syftar till att på en övergripande samhällsnivå följa upp och utvärdera samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. I MSB:s årsredovisning (Fö2012/314/SSK) bedömer myndigheten att rapporten Uppföljning av samhällets krisberedskap leder till ett lärande och ett ständigt förbättringsarbete inom området. Myndigheten har analyserat förutsättningar för styrning av och systematik för att förbättra erfarenhetsåterföringen på kommunal, regional och nationell nivå (dnr Fö2011/1711/SSK). Myndigheten konstaterar att det finns mycket stora skillnader i mognad och resursavsättning när det gäller att ta tillvara erfarenheter mellan olika samhällsområden. Samarbeta som syftar till att främja erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling inom området lärande från olyckor och allvarliga händelser, bör utvecklas mellan berörda aktörer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört tillsyn och tillsynsvägledning inom området skydd mot olyckor. Tillsynen bedöms ge viktiga erfarenheter för att utveckla berörda aktörers verksamhet och för regelutvecklingen. Resultatet från genomförd tillsyn visade att regelefterlevnaden i huvudsak är god. Samtidigt konstaterar myndigheten att inom området skydd mot olyckor finns det förbättringsområden avseende länsstyrelsers och kommuners tillsyn.

Under 2011 sammanställde, och analyserade MSB mer än 270 olycksundersökningar och delgav resultatet till berörda myndigheter. Kommunernas olycksundersökande verksam-

het är fortfarande ojämn men MSB:s stöd i form av ett nätverk av regionala samordnare har förbättrat förutsättningarna för att utjämna bristerna i verksamheten.

Regeringen bedömer att insatser inom området är fortsatt viktigt för att öka förmågan hos beslutsfattare och andra berörda att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser. Genom att öka kunskapen och bidra till större förståelse för den samlade bilden av risker skapas förutsättningar för bättre beslut om effektivare åtgärder för säkerheten och skyddet i samhället.

Det samarbete på samhällssäkerhetsområdet som sker med USA, framförallt med *Department of Homeland Security* (DHS), har fortsatt att utvecklas avseende förebyggande, förberedande, hanterande samt lärande verksamhet.

Den ekonomiska utvecklingen i världen har skärpt kraven på effektivitet och användbara resultat. Arbetet med att identifiera kunskaper, metoder, lärdomar etc. som är praktiskt och direkt överförbara mellan länderna blir därmed allt viktigare. Genom ett löpande och nära samarbete, inklusive erfarenhets- och expertutbyten mellan relevanta aktörer i Sverige och USA, uppnås en bättre förmåga att lösa sina respektive uppgifter.

Inom ramen för det bilaterala säkerhetsforskningsavtal som undertecknades 2007 genomförs ett tiotal konkreta projektsamarbeten. Bland annat har projekt skapats inom områden som biologisk och kemisk forensik, dvs. härledning av spår av farliga ämnen, samt explosivämnesdetektion. I närtid förutses utvecklat samarbete inom informationssäkerhetsområdet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samordnar arbetet för svenskt vidkommande inom vilket flera svenska myndigheter deltar.

Sverige var under 2011 för första gången inbjuden att delta som övad part i USA:s största civila krishanteringsövning, National Level Exercise 11. Övningen berörde förmågan att efterfråga och ta emot stöd av andra länder, vilken blivit allt viktigare, också för svensk del.

Regeringens bedömning är att forsknings-, teknikutvecklings- och övningsarbetet med USA har utvecklas väl under året.

4.8.2 Statskontorets myndighetsanalys av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Statskontoret har på regeringens uppdrag genomfört en myndighetsanalys av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) (Fö2012/57/SSK). Enligt myndighetsanalysen är MSB på god väg att utveckla en verksamhet som svarar mot myndighetens komplexa uppdrag. Myndighetens principer för att bryta ned och konkretisera uppdraget är adekvata och tilltalande. Statskontoret efterlyser dock ett större inslag av mätbara mål, liksom en starkare koppling mellan satta mål och uppnådda resultat i myndighetens egen redovisning. Regeringen bedömer att myndighetens förmåga att stödja samordningen av berörda aktörers åtgärder vid allvarliga olyckor och kriser har utvecklats och stärkts. Däremot kan myndighetens redovisning och uppföljning av mål, resultatindikatorer och prestationer utvecklas.

4.8.3 Utredning av olyckor

Statens haverikommission (SHK) har från att fram t.o.m. 2010 varit avgiftsfinansierat övergått till att vara anslagsfinansierat. Anslaget för 2011 var 40 000 000 kronor. Bokslutet för 2011 visar att SHK har en ekonomi i balans och enligt SHK:s prognoser kommer anvisade anslag för perioden 2013-2015 att vara tillräckliga.

Statens haverikommission arbetar för att hålla utredningstiderna inom stipulerad tid inom de olika utredningsområdena (civil luftfart, civil sjöfart, spårbunden trafik, militär verksamhet samt annan verksamhet). Den genomsnittliga handläggningstiden för de utredningar som slutfördes under 2011 var drygt 15 månader jämfört med 12 månader som är målet. Under 2011 har dock handläggningstiderna kortats i 4 av 5 utredningsområden. Brist på personal i kombination med att utredningarna är omfattande och komplexa lyfts dock fram som tänkbara orsaker till att utredningstiden fortsatt överstiger 12 månader på flertalet områden.

4.9 Politikens inriktning

4.9.1 Övergripande inriktning

Arbetet med att stärka samhällets säkerhet bör grundas i en samlad syn på vad som utgör hot och utmaningar. En sådan inkluderar såväl civila hot som sådana som inbegriper militära maktmedel. Allvarliga händelser och kriser som kräver snabb och professionell hantering för att begränsa skadeverkningarna och som visar på behovet av förebyggande arbete sker återkommande i och utanför Sverige. Samverkan mellan myndigheter – civila och militära, nationellt och internationellt – och även med privata aktörer är en förutsättning för att såväl kunna förebygga och förhindra, som att kunna hantera dessa hot.

De senaste åren har Sverige upplevt den nya influensan A(H1N1), sträng kyla, och störningar i dricksvattenförsörjningen. Jordbävningen i Japan som resulterade i en tsunami och ett kärnkraftshaveri samt svältkatastrofen på Afrikas horn har krävt ett stort antal dödsoffer i andra länder. Terrorhotet har aktualiserats i samband med terrordådet i Norge den 22 juli 2011 som resulterade i ett stort antal döda och skadade och i samband med självmordsattentatet i Stockholm den 11 december 2010. Till hot- och riskbilden hör också andra potentiella allvarliga händelser och kriser som vi riskerar att drabbas av.

Ett väl fungerande arbete för att förebygga och hantera vardagens olyckor är avgörande för människors trygghet och lägger grunden för möjligheten att möta allvarliga händelser och kriser. Regeringen vill betona att arbetet bygger på den enskildes ansvarstagande för sin egen säkerhet, och särskilt för förebyggande åtgärder. Vidare vill regeringen framhålla vikten av ett brett säkerhetsarbete på kommunal nivå. Genom att fortsatt utveckla den reform som inleddes med lagen om skydd mot olyckor skapar regeringen förutsättningar för ett säkrare samhälle. Det finns behov av att ytterligare utveckla arbetet med att förebygga bränder i linje med visionen om att ingen ska omkomma eller allvarligt skadas till följd av brand.

Möjligheten att effektivt larma hjälporgan är grundläggande i samhällets krisberedskap. Mot bakgrund av utvecklingen inom området, den

tekniska utvecklingen samt hur regelverk om offentlig upphandling och statsstöd utvecklats har regeringen beslutat om en översyn av samhällets alarmeringstjänst. Uppdraget ska enligt direktivet redovisas senast den 30 april 2013. Målet är att säkerställa att alarmeringstjänsten fungerar på ett säkert, effektivt och ändamålsenligt sätt och att stärka samverkan. Regeringen anser att en samordnad alarmeringstjänst för att öka allmän ordning, säkerhet och hälsa fortsatt är eftersträvsvärd.

Förstärkningsresurser behöver ibland tillföras de aktörer som primärt ansvarar för hanteringen av en inträffad olycka eller kris. Dessa resurser finns på alla nivåer från lokalt till internationellt. Förmågan att ta emot internationellt stöd behöver utvecklas och bli en integrerad del i samhällets förmåga att hantera allvarliga olyckor och krissituationer. I betänkandet "Sveriges möjligheter att ta emot internationellt stöd vid kriser eller allvarliga händelser i fredstid" (SOU 2012:29) lämnas förslag på området. Betänkandet har remissbehandlats och är under beredning i Regeringskansliet. Regeringen vill samtidigt betona det ansvar som finns på lokal och regional nivå för att tillräckliga resurser finns för att hantera olyckor och kriser samt vikten av samverkan i detta avseende på lokal och regional nivå, inklusive privat-offentlig samverkan.

Utvecklingen mot ett mer sammanhållet krisberedskapsarbete bör fortsätta. För att möjliggöra för aktörerna att ta sitt ansvar enligt ansvarsprincipen bör det finnas tydliga mål och bedömningar av de risker som samhället står inför. Det är också en förutsättning för styrning och uppföljning. Arbetet med resultatmål för samhällets krisberedskap och en nationell riskbedömning bör fortsätta och i högre grad bli styrande för de åtgärder, såväl gemensamma som hos varje aktör, som vidtas. Arbetet bör bedrivas med utgångspunkt i målen för samhällets säkerhet och målen för samhällets krisberedskap. Dessa mål bör vara vägledande för det förebyggande arbetet och så långt som möjligt kunna upprätthållas i olika typer av allvarliga händelser och kriser.

Krisberedskapsaktörerna ska i huvudsak finansiera åtgärder för att stärka

krisberedskapen i sitt ansvarsområde inom ramen för sin ordinarie verksamhet. Finansiering genom anslag 2:4 *Krisberedskap* ska användas för att främja projekt av gemensamt intresse i enlighet med ändamålet för anslaget.

Det är viktigt att samhällsviktig verksamhet kan upprätthålla en grundläggande funktionalitet vid en allvarlig händelse, kris eller krig. Krav på förmåga, bl.a. genom normering, för samhällsviktig verksamhet bör formuleras för att tydligare styra arbetet med att identifiera lämpliga åtgärder. Den största delen av samhällsviktig verksamhet ägs och drivs av privata aktörer vilket gör att det mycket viktigt med ett väl fungerande privat-offentligt samarbete.

En fungerande it-infrastruktur är nödvändig för dagens samhällsviktiga verksamheter. En god informationssäkerhet är en förutsättning för att kunna motstå och hantera störningar i samhällsviktig verksamhet och är en central del i krisberedskapen. Området är av strategisk betydelse för svensk utrikes- och säkerhetspolitik liksom för industri, innovation och tillväxt. Det finns många myndigheter som arbetar med informationssäkerhet inom ramen för sina ansvarsområden. Inom respektive ansvarsområde hanteras både nationella och internationella frågor på olika nivåer såväl civilt som militärt. Stärkt samordning och samverkan är därför en viktig förutsättning för att driva informationssäkerhetsarbetet framåt.

För att inom befintliga ramar på ett bättre sätt kunna hantera den nationella, den europeiska och den internationella riskbilden bör det tas fram långsiktiga strategiska analyser som omfattar hela området. Ett sådant strategiarbete ska kunna utgöra ett tydligt och konkret underlag för en mer långsiktig planering av de åtgärder som behövs för att stärka samhällets samlade förmåga att hantera händelser.

Rakel, det webbaserade informationssystemet WIS och systemet med tjänstemän i beredskap (TIB) är komponenter i det nätverk som stödjer ett gemensamt hanterande av kriser. Förmågan, bl.a. med stöd av dessa

resurser, till samverkan med andra behöver utvecklas ytterligare i syfte att utnyttja befintliga resurser mer effektivt.

Regeringen bedömer att den pågående reformen av Försvarsmakten ökar myndighetens möjligheter att med befintlig förmåga och resurser stödja civila aktörer. Det finns anledning att se över regleringen på detta område, bl.a. mot bakgrund av Försvarsmaktens nya personalförsörjning. Det bör också övervägas hur Försvarsmakten på ett tydligare sätt kan medverka i krisberedskapssystemet. Sektorsövergripande planering och övning bör ske kontinuerligt, särskilt mellan polisen och Försvarsmakten. Regeringen avser att följa upp detta. Likaså behöver samverkan avseende farliga ämnen ses över för att utvecklas ytterligare.

Insatsförsvaret är för att lösa sina uppgifter idag i hög grad beroende av att samhällsviktig verksamhet i övrigt fungerar. Kriser och incidenter som inbegriper militära maktmedel kan uppstå i Sveriges närområde och påverka samhället i stort. På sikt kan militära angreppshot aldrig uteslutas. Regeringen vill därför betona vikten av att planeringen inom samhällets krisberedskap omfattar hela hotskalan och samhällets samlade resurser. För att åstadkomma detta bör det i relevanta delar ske en samordning mellan planeringen av samhällets krisberedskap och försvarsplaneringen.

Hot och utmaningar stannar inte vid gränser mellan länder. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Regeringen bejakar det allt tätare krisberedskapssamarbetet mellan länder på såväl nordisk nivå som på EU-nivå. EU:s finansiering av förstärkningsresurser i medlemsländerna och krav på rapportering av riskhanteringsarbete är två exempel på hur detta samarbete även påverkar det nationella krisberedskapsarbetet. Regeringen betonar vikten av att det nationella arbetet och samarbetet med andra länder sker integrerat. En viktig del av samarbetet är att underlätta utbytet av stöd mellan länderna vid katastrofer, samt gemensamt stöd till tredje land. På detta sätt omsätts EU:s solidaritetsklausul och den svenska solidaritetsdeklarationen i praktiken.

4.10 Anslaget 2:4 Krisberedskap

Regeringen betonar betydelsen av att finansieringsprinciperna för anslaget 2:4 *Krisberedskap* upprätthålls vid fördelning av medel till åtgärder (prop. 2007/08:92, bet. 2007/08:FöU12, rskr. 2007/08:193). Den verksamhet som finansieras av anslaget bör ha påvisbara effekter på samhällets krisberedskap. Det bör finnas ett identifierat behov av de åtgärder som finansieras via anslaget. Den finansierade verksamheten bör bidra till att förmågan stärks och åtgärder bör kunna följas upp både avseende användningen av medlen och effekterna av åtgärden. Anslaget bör särskilt stimulera till tvärspektoriell samverkan på sådana områden där olika aktörer behöver agera gemensamt och där ingen enskild aktör har ett utpekad ansvar.

I enlighet med ansvarsprincipen bör de åtgärder som vidtas för att utveckla krisberedskapen inom det egna ansvarsområdet i huvudsak finansieras inom ramen för myndighetens ordinarie verksamhet. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* kan i vissa fall användas för att stödja och påskynda införandet av särskilda satsningar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på regeringens uppdrag redovisat ett förslag till övergripande inriktningsbeslut för 2013 för hur medlen inom anslaget 2:4 *Krisberedskap* ska prioriteras (dnr Fö2011/612/SSK).

Regeringen bedömer att anslaget bl.a. bör användas för att utveckla följande områden:

- sektorsövergripande analyser och utvärderingar av hot, risker, sårbarheter och inträffade händelser,
- sektorsövergripande analyser med tydliga resultat avseende identifiering av samhällsviktig verksamhet och tydliga nivåer för samhällets funktionalitet (t.ex. i form av resultatmål),
- regional sektorsövergripande samverkan, kriskommunikation och informationssamordning samt
- identifiering och utveckling av generella förmågor för att upptäcka, identifiera och hantera situationer som kan leda till en allvarlig händelse eller en kris.

Medel bör också kunna fördelas till att utveckla arbetet med civilt försvar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har redovisat behov, omfattning och ambitionsnivå m.m. för verksamheter som 2012 övergångsvis får delfinansieras med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* (dnr Fö2012/779/SSK). I redovisningen föreslås dels att ansvar för och finansiering av de regionala ledningsplatserna bör föras över till respektive länsstyrelse, dels att finansiering av MSB:s kontroll av skyddsrum förs över till MSB:s förvaltningsanslag. Regeringen konstaterar att det för närvarande pågår en översyn av den statliga regionala förvaltningen som ska redovisas i december 2012 (dir. 2009:62). Vidare pågår en utredning om omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter (dir. 2012:6). Regeringen anser att resultaten av dessa utredningar bör inväntas och vägas in i ett ställningstagande till MSB:s förslag.

Regeringen anser att den överenskommelsen som finns mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting, där parterna kom överens om vissa uppgifter för kommunerna avseende samhällets krisberedskap och om statens ersättning till kommuner för dessa uppgifter (dnr Fö2004/1572/CIV), behöver anpassas till dagens förutsättningar. Syftet är att medel ska styras till de behov där de gör mest nytta.

4.11 Förebyggande och förberedande arbete

4.11.1 Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan

Regeringens bedömning är att planering för att utveckla och upprätthålla en god krisberedskap bör vara en integrerad del av myndigheters, kommuners och landstings verksamhetsplanering. Risk- och sårbarhetsanalyserna från myndigheter, kommuner och landsting är fortsatt viktiga underlag för att kunna analysera och bedöma samhällets samlade krisberedskap. Analyserna utgör viktiga underlag för en effektiv styrning av berörda aktörer inom samhällets krisberedskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i rapporten Risk- och

sårbarhetsanalyser 2011 (Fö2012/1192/SSK) analyserat de statliga myndigheternas redovisningar. Gemensamt med Socialstyrelsen har MSB också analyserat landstingens risk- och sårbarhetsanalyser för 2011 utifrån gällande författningar (Fö 2012/861/SSK).

Regeringens bedömning är att MSB bör fortsätta arbetet med att lämna systematiskt stöd till myndigheternas, landstingens och kommunernas arbete så att kvaliteten och användbarheten för risk- och sårbarhetsanalyser förbättras ytterligare. Arbetet bör bedrivas samordnat med riskanalyser som regleras i annan författning som t.ex. förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering. Risk- och sårbarhetsanalyserna bör kunna användas som ett beslutsunderlag för genomförande av de åtgärder som krävs för att stärka samhällets krisberedskap. Risk- och sårbarhetsanalyser bör också kunna användas som underlag för att identifiera åtgärdsbehov vid ansökan om bidrag ur anslaget 2:4 *Krisberedskap* med utgångspunkt i de villkor som gäller för anslaget.

För att möjliggöra en effektiv uppföljning, styrning och inriktning av den sammantagna krisberedskapen i samhället anser regeringen att kvaliteten på inlämnade analyser och bedömningar bör utvecklas. Regeringen anser också att MSB återkommande bör redovisa en bedömning av samhällets samlade krisberedskapsförmåga. För att kunna fördjupa dessa analyser och för tydligare resultat bör bedömningarna avse vissa typer av allvarliga olyckor och kriser. Dessa allvarliga händelser och kriser bör placeras in i en nationell riskmatris som på övergripande nivå tydliggör vilka risker som samhällets krisberedskap har att förhålla sig till.

Regeringen har i februari 2012 rapporterat en nationell riskbedömning med utgångspunkt i rådslutsatserna om riskbedömning i Europeiska unionen (8068/11). Regeringen anser att Sverige genom MSB även fortsatt bör ta aktiv del i det arbete som sker i EU med att höja EU:s gemensamma förmåga att hantera hot och risker.

Inom ramen för arbetet i det Arktiska rådet arbetar regeringen med ett avtal om hantering av oljeutsläpp i Arktis. Avsikten är att de Arktiska länderna ska stärka sitt samarbete

framför allt för beredskap och vid insatser. Arbetet pågår även med att utveckla samarbetet för att förebygga oljeutsläpp.

4.11.2 Grundläggande säkerhetsarbete Skydd mot olyckor

Målstyrningen av verksamheten skydd mot olyckor bör driva på utvecklingen och inspirera till förnyelse och ökad nytta för medborgarna. Kommunernas arbete med handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) bör fortsatt utvecklas. Arbetet med kommunala handlingsprogram bör ses som en process för lärande och utveckling. En viktig del är kommunernas egenkontroll med uppföljning, utvärdering, lärande och förbättring. Handböcker, exempelsamlingar och utbildning som stöd till kommunernas arbete och länsstyrelsernas tillsyn bör löpande ses över och utvecklas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Bestämmelserna om hur brister i kommunernas handlingsprogram enligt LSO ska hanteras bör vidare ses över.

Samverkan mellan blåljusaktörer, främst på lokal nivå, bör öka för att ge ökad trygghet och säkerhet i hela landet.

Den nationella strategin för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda bör långsiktigt förvaltas, bl.a. i syfte att öka den enskildes medvetenhet och kunskap om behovet av och möjligheten till eget brandskydd.

Det har blivit svårare att rekrytera deltidsanställd personal (räddningsmän i beredskap) till den kommunala räddningstjänsten, särskilt i glesbygd och landsbygd. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör ge kommunerna stöd i denna utveckling genom att sprida goda exempel, information, utbildning samt pröva alternativa lösningar för att uppnå en rimlig säkerhetsnivå på de platser där förutsättningarna är svåra att organisera en kommunal räddningstjänst med deltidsanställd personal.

Brandskyddet i boendemiljöer och andra liknande miljöer bör utgå från den enskildes förutsättningar och behov.

Tillsynen inom området skydd mot olyckor bör fortsatt utvecklas. Tillsynen inom området

skydd mot olyckor bör leda till en likvärdig utveckling och likvärdiga förhållanden i hela landet med hänsyn tagen till lokala förhållanden.

Den kommunala räddningstjänstens verksamhet och personal bör spegla samhället avseende krav på jämställdhet, jämn könsfördelning och mångfald, med målet att öka kvalitén och kompetensen. Räddningstjänstens personalsammansättning är idag mycket homogen. Ytterligare åtgärder bör prövas för att öka rekryteringen av kvinnor och andra underrepresenterade grupper bland dem som söker sig till brandmannayrket genom utbildningen i skydd mot olyckor (SMO) vid MSB. Vidare bör marknadsföringen av SMO-utbildningen utvecklas. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör fortsatt pröva ytterligare åtgärder för att mer än hittills åstadkomma en ökad mångfald bland eleverna. Regeringen avser att pröva införande av lämplighetstester genom t.ex. Totalförsvarets rekryteringsmyndighet med syftet att säkerställa elevernas förutsättningar att klara yrket inom bl.a. den kommunala räddningstjänstverksamheten. Detta för att öka kompetensen inom den kommunala räddningstjänsten där jämställdhet och mångfald är viktiga delar.

Barns och ungas säkerhet

En gemensam syn på och samordning av barnsäkerhetsarbetet är viktigt för att lyckas med det skadeförebyggande arbetet avseende barns och ungas säkerhet. Samordningen av arbetet för barn och ungas säkerhet för att motverka olycksfall som leder till personskador bör fortsätta och utvecklas.

4.11.3 Naturolyckor

Arbetet på nationell nivå fortsätter i enlighet med Europeiska unionens rådslutsatser om förebyggande av katastrofer (EU dok. 15394/09) som uppmanar såväl kommissionen som medlemsstaterna att ta initiativ på förebyggandeområdet.

Arbetet med den nationella plattformen för arbete med naturolyckor fortsätter att vara prioriterat, särskilt med hänsyn till samhällets anpassning till ett förändrat klimat och

behovet av ett samlat stöd till länsstyrelser och kommuner som förväntas på grund av detta.

Förebyggande åtgärder mot naturolyckor kommer fortsatt att vara viktigt. Grundprincipen är att den som har störst nytta av en åtgärd bör ta den största delen av kostnaden. Arbetet på kommunal nivå är väsentligt och behöver fortsatt stöd för att kunna möta framtidens risker i ett förändrat klimat och där beroendeförhållandena mellan tekniska system blir allt mer komplexa. I de fall som statligt bidrag ges till naturolycksförebyggande åtgärder bör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om möjligt prioritera åtgärder som främjar större utsatta områden som berör flera kommuner.

Kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter och intressenter behöver finna effektivare metoder för överenskommelser om ansvar för och finansiering av naturolycksförebyggande åtgärder som ofta är kostsamma och som sträcker sig över en lång tid.

Ett förslag på tillvägagångssätt för att bestämma fördelning av sådana kostnader utifrån respektive intressents nytta av åtgärderna finns i landshövdingen Ingemar Skogös rapport "Ny reglering av Mälaren – Ansvarsfördelning och finansiering av åtgärder samt förslag till ändring i lagen (1997:614) om kommunal redovisning" som lämnades till Försvarsdepartementet i juni 2012 (Fö2011/113/SSK). Regeringskansliet har förlängt uppdraget till Ingemar Skogö för en fortsatt dialog med berörda kommuner.

För att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle bör klimatanpassningsarbete, fysisk planering och byggande, arbete med olycks- och krisberedskap samt hantering av olyckor och allvarliga störningar ses i ett helhetsperspektiv. Berörda aktörer bör ta hänsyn till detta i den fysiska planeringen, både vad gäller nyexploatering och i befintlig bebyggelse. Det är viktigt att kommuner och andra lokala aktörer säkerställer att förebyggande åtgärder vidtas för att begränsa naturolyckors konsekvenser och att detta knyts ihop med klimatanpassningsarbetet i fråga om markanvändning i samband med fysisk planering.

4.11.4 Farliga ämnen

Regeringen framhåller betydelsen av att det nationella CBRNE-arbetet (Kemiska, Biologiska, Radiologiska, Nukleära och Explosiva ämnen) fortsätter att utvecklas i samverkan mellan berörda aktörer. Genom att arbetet blir allt mer integrerat med det EU-gemensamma och övrigt internationellt arbete stärks det nationella CBRNE-arbetet. CBRNE-området är komplext och inkluderar flera kunskapsområden och aktörer som var för sig och tillsammans ska kunna verka. På basis av redovisning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap framhåller regeringen betydelsen av en bred forskningsansats inom CBRNE-området (dnr Fö2011/174/SSK).

Regeringen anser att CBRNE-arbetet även fortsättningsvis bör leda till att öka samhällets säkerhet inom området med tydliga mål för stärkt skydd vid produktion, transport och hantering av CBRNE-ämnen. Det olycksförebyggande arbetet kräver samverkan mellan flera sakområden, i arbetet ingår även att samverka med brottsförebyggande myndigheter. Regeringen betonar därför betydelsen av ett brett samarbete från lokal till nationell nivå. Detta ställer i sin tur tydliga krav på en funktionell och dynamisk nationell CBRNE-samordning där offentliga och privata aktörer måste kunna samverka.

Regeringen betonar betydelsen av att stärka samhällets samlade förmåga att förebygga och hantera effekterna av en CBRNE-händelse. Arbetet bör särskilt inriktas mot att säkerställa aktörsgemensamma metoder och principer för samarbetet inom CBRNE-området. Regeringen anser att en viktig utgångspunkt för arbetet är EU:s handlingsplan för CBRN samt EU:s handlingsplan för bättre sprängämnessäkerhet.

Regeringen framhåller betydelsen av civil-militär samverkan inom CBRNE-området, inte minst inom forskning och utveckling, materielsamarbete samt utbildnings- och övningsverksamhet. Civil och militär kunskap har goda förutsättningar för att bättre integreras vilket kan effektivisera

arbetet. På detta sätt kan även resurserna användas mer effektivt.

Regeringen framhåller att det gränsöverskridande arbetet kan utvecklas vidare inom nuvarande ramar, inte minst eftersom spridningen av farliga ämnen utgör ett påtagligt hot mot hälsa, säkerhet och miljö, både för EU:s medlemsstater och för länder utanför EU. Ett exempel är EU:s arbete med att höja unionens förmåga att möta allvarliga gränsöverskridande hälsohot. Regeringen framhåller att detta arbete bör samordnas med övrigt europeiskt beredskapsarbete.

I juli 2012 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår (Seveso III-direktivet). Vidare har förhandlingarna om en ny EU-förordning om handel med sprängämnesprekursorer avslutats. Regeringen kommer att återkomma till frågan om vilka lagstiftningsåtgärder detta kräver i svensk rätt.

Transport av farligt gods

En förutsättning för att skyddet av transport av farligt gods ska kunna stärkas är bättre samverkan mellan berörda myndigheter. Regeringen framhåller betydelsen av att myndighetssamverkan stärks inom områdena normering och tillsyn.

Kemiska, biologiska eller radioaktiva ämnen under transport, skulle kunna utgöra ett allvarligt hot mot hälsa, miljö och egendom om de används i brottsligt syfte, t.ex. vid terroristattentat. Stärka säkerhetsarbetet runt transport av farligt gods i vilket både olycksförebyggande och brottsförebyggande arbete ingår.

Regeringen anser att förbättrad utbildning för förare som transporterar farligt gods är av vikt då det bidrar till ökad säkerhet. Detta arbete kommer att pågå under 2012 och följas upp under 2013.

Kärnenergiberedskap

Arbetet med att samordna och utveckla den nationella kärnenergiberedskapen samlar många aktörer med tillhörande ansvar som t.ex. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelserna i kärnkraftslänen

(Uppsala, Kalmar, Halland och Södermanlands län men även Skåne och Västerbottens län när det gäller personalberedskap) och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Erfarenheterna från den kärntekniska olyckan i Japan 2011 visar att kärntekniska händelser utanför Sverige, även i avlägsna delar av världen, kan påverka svensk kärnenergi-beredskap. Regeringen bedömer att arbetet med att analysera hur händelser vid kärntekniska anläggningar, i Sverige såväl som i andra länder, kan påverka Sverige fortsatt bör utvecklas under 2013. Regeringen framhåller även i detta sammanhang betydelsen av en gemensam och utökad planering som omfattar lokala, regionala och nationella aktörer. Arbetet ställer även krav på samverkan mellan privata och offentliga aktörer.

Under 2011 genomfördes samverkansövningen SAMÖ-KKÖ 2011. Arbetet med att identifiera och ta till vara på erfarenheter från övningen anser regeringen bör fortsätta. Mot bakgrund av utvärderingen av övningen framhåller regeringen särskilt behovet av att under en kärnteknisk olycka säkerställa larmrutiner. Regeringen konstaterar att en kärnteknisk olycka påverkar samhällsviktiga verksamheter brett och samhällets aktörer bör även vara väl förberedda för att ta hand om de långsiktiga konsekvenserna av en kärnteknisk olycka.

Brandfarliga och explosiva varor

Regeringen anser att genomförande av EU:s handlingsplan för bättre sprängämnessäkerhet är ett viktigt verktyg för att förebygga brott där sprängämnen används. Då flera av åtgärderna i handlingsplanen ännu inte är genomförda bör arbetet med implementeringen fortsätta nationellt. Sverige bör även fortsättningsvis delta aktivt i de arbetsgrupper och arbeten som pågår inom ramen för handlingsplanen inom EU.

Regeringen ser fortsatt behov av att stärka och utveckla det nationella samarbetet och kompetensuppbyggnaden kring frågor om sprängämnessäkerhet då flera myndigheter har ansvar inom området. I detta arbete ingår att se över uppgifterna och vid behov utveckla arbetsformerna för den nationella arbetsgruppen för sprängämnessäkerhet.

Direktiven 93/15/EEC om explosiva varor för civilt bruk och 2007/23/EC om pyrotekniska artiklar förhandlas under 2012. Regeringen avser återkomma om hur en implementering av dessa behöver ske i svenskt regelverk.

4.11.5 Informationssäkerhet

Med informationssäkerhet avses förmågan att upprätthålla önskad konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet vid hantering av information. Informationssäkerhet handlar om att säkra informationssystem i syfte att värna olika värden i samhället såsom demokrati, personlig integritet, tillväxt samt ekonomisk och politisk stabilitet. Det är viktigt att ha en helhetssyn på informationssäkerhet eftersom det är ett komplext och gränsöverskridande område, såväl geografiskt som vad avser bl.a. teknik, administration, ekonomi, och juridik. Det handlar om alltifrån vardagssäkerhet till säkerhet vid krishantering.

Informationssäkerhet är en fråga som berör många områden och verksamheter som bl.a. påverkar svensk säkerhets-, utrikes-, försvars- och näringspolitik.

I dag utgör säkerhet och integritet i och kring it- och informationsinfrastruktur en stor nationell utmaning. Området är av strategisk betydelse för svensk utrikes- och säkerhetspolitik liksom för industri, innovation och tillväxt. En storskalig it-incident får i dagens it-beroende samhälle allvarliga konsekvenser för den svenska ekonomin, för samhällsviktig verksamhet och för kritisk infrastruktur. En stor del av den grova it-brottsligheten riktar in sig på att bl.a. kompromettera informationssystem för att otillbörligen komma åt information. Det är också en uppfattning att cyberkrig mellan stater är mindre sannolikt men att cyberattacker troligen kommer att vara en del i framtida mellanstatliga konflikter.

Informationssäkerhet är en del av den sektorsövergripande krishanteringen eftersom konsekvenserna av en större it-incident med stor sannolikhet genom bl.a. spridningseffekter drabbar samhällsviktig verksamhet i de flesta sektorer exempelvis finansiella system, ledningscentraler för trafiksystem, administrativa och medicinska system inom

sjukvården, digitala kontrollsystem för el och vatten samt elektroniska kommunikationer. Därför är det viktigt att informations-säkerhetsfrågor är väl integrerade i arbetet med risk-, sårbarhets- och säkerhetsanalyser avseende samhällets förmåga att motstå och hantera händelser samt verksamheters ömsesidiga beroendeförhållanden.

Regeringen anser att informationssäkerhet är ett område i mycket snabb förändring varvid det är angeläget att noga följa utvecklingen inom området. Det som ska skyddas, vad som hotar och medlen för att stärka säkerheten behöver ses i ett sammanhang. Detta innefattar hela kedjan från förebyggande och sårbarhetsreducerade till hanterande och återuppbyggande verksamhet. Arbetet bör bedrivas med utgångspunkt i mål för säkerhetsarbetet, hot mot säkerheten och medel för att stärka säkerheten. Målet är att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt förmågan att upprätthålla grundläggande värden såsom demokrati, rätts säkerhet och mänskliga fri- och rättigheter (prop. 2005/06:133).

Information om det aktuella läget vid en allvarlig händelse är en förutsättning för att de inblandade aktörerna ska få en ömsesidig förståelse för situationen och kunna bedriva samordnade åtgärder. För att kunna agera vid allvarliga it-incidenter krävs mycket god kunskap om hur normalläget ser ut. En förutsättning för att sedan kunna agera är att skapa en bra gemensam lägesbild med många inblandade aktörer och kontakter med nyckelaktörer både nationellt och internationellt.

Det finns många myndigheter som arbetar med informationssäkerhet inom ramen för sina ansvarsområden. Inom respektive ansvarsområde hanteras både nationella och internationella frågor på olika nivåer såväl civilt som militärt. Stärkt samordning och samverkan är därför en viktig förutsättning för att driva informationssäkerhetsarbetet framåt.

Regeringen anser att internationellt samarbete är en grundförutsättning för att öka informationssäkerheten i Sverige. Detta arbete bör därför fortsatt utvecklas. Avseende informationssäkerhetsarbetet inom EU bör Sverige bl.a. verka för antagandet av en bred informationssäkerhetsstrategi som omfattar samtliga medlemsstater. En annan viktig del

som bör ges ökat fokus är internationell harmonisering av lagstiftning och annan normering genom standarder, rekommendationer och guidelines p.g.a. informationssäkerhetsområdets gränsöverskridande och globala karaktär.

Informationssäkerhet är en fråga som har betydelse för hela samhället. Regeringen anser därför att forskning är en viktig komponent för att driva informationssäkerhetsarbetet framåt. Exempel på prioriterade områden för forskning inom ramen för arbetet med samhällets informationssäkerhet är skydd av samhällsviktig verksamhet. Av central betydelse är säkerheten i industriella informations- och styrsystem (s.k. SCADA system), där beroendet av dessa system har ökat dramatiskt då det moderna samhället inte fungerar utan dem. En annan central fråga är utvecklingen av säkerhet i it-produkter som används i samhällsviktig verksamhet. Ett effektivt sätt att uttrycka tekniska krav på säkerhet i it-produkter är genom s.k. skyddsprofiler. Att ta fram skyddsprofiler är en långsiktig utvecklingsprocess som kräver samverkan mellan det privata och det offentliga nationellt såväl som internationellt.

Den 1 april 2012 redovisade Försvarets radioanstalt (FRA) förslag till en pilotversion av ett tekniskt detekterings- och varningssystem. Regeringen anser att det finns behov av att rutiner, teknikstöd och samverkansformer vidareutvecklas. Ett fullständigt skydd mot it-angrepp kommer troligen aldrig att uppnås men förebyggande arbete i kombination med andra skyddsåtgärder såsom ett tekniskt detekterings- och varningssystem ökar möjligheterna till skydd av samhällsviktig verksamhet. Ett tekniskt detekterings- och varningssystem bör därför genomföras succesivt inom ramen för FRA:s verksamhet i syfte att stärka skyddet för samhällsviktig verksamhet.

4.11.6 Skydd av samhällsviktig verksamhet

Den strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet, som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) redovisade den 1 mars 2011, bör

kompletteras med en handlingsplan baserad på strategins principer och prioriterade aktiviteter (dnr Fö2010/1615/SSK). Regeringen avser därför att uppdra åt MSB att i samverkan med andra myndigheter, kommuner, landsting, länsstyrelser och näringslivet ta fram ett förslag på en sådan handlingsplan.

Europeiska kommissionens arbete med översynen av direktiv 2008/114/EC om identifiering och utpekande av Europeisk kritisk infrastruktur samt programmet för skydd av europeisk kritisk infrastruktur har påbörjats. Kommissionen har aviserat att de kommer att presentera och besluta om ett nytt förslag före utgången av 2012. Sverige anser att både direktivet och dokumenten bör behandlas av europeiskrådet.

Kommissionen har bl.a. tillsatt en utredning i syfte att kartlägga berörda aktörers olika erfarenheter av direktivets genomförande samt inhämta dessa aktörers förslag på framtida inriktning för direktivet. Resultatet av denna utredning, visar dock att någon tydlig förbättring av säkerheten för infrastruktur inom energi och transportsektorn, efter direktivets genomförande, inte kan påvisas. Sverige bör verka för att arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet bör ta sin utgångspunkt i ett systemperspektiv snarare än att fokusera på fysiska tillgångar.

Samhällsviktiga verksamheter finns på lokal, regional och nationell nivå och drivs både av nationella och internationella aktörer. Det är av vikt att samhällsviktiga verksamheter fungerar på en rimlig nivå. Det innebär utifrån ett krisberedskapsperspektiv att de ska kunna stå emot och hantera störningar orsakade av naturhändelser, olyckor, handhavandefel, antagonistiska angrepp m.m. Funktionaliteten hos den samhällsviktiga verksamheten bör så snabbt som möjligt kunna återupprättas efter en störning. Funktionaliteten bör enligt regeringen kunna uttryckas som resultatmål, grundläggande säkerhets-, funktions- eller leveransnivåer som anger på vilken nivå verksamheten bör kunna bedrivas vid olika typer av händelser.

För att kunna upprätthålla verksamhetens väsentliga funktioner krävs en planering som anger vad som bör prioriteras om det uppkommer en situation som resulterar i brist på resurser (t.ex. personal, elektricitet,

dricksvatten). Enligt regeringen är det viktigt att de samhällsviktiga funktioner som upprätthålls av både offentliga och privata aktörer inkluderas i denna planering.

För att kunna säkerställa att samhällsviktiga verksamheter fungerar i olika kriser är det viktigt att det förberedande och förbyggande arbetet är ändamålsenligt och anknyter till aktuell hot- och riskbild.

4.11.7 Sjöövervakning

Ökad integrering och samverkan

En prioritering under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 var att arbeta för en integrering av sjöövervakning och därmed öka möjligheterna till gränsöverskridande informationsutbyte mellan medlemsstaterna. Då enades man om en färdplan som kommissionen tillsammans med medlemsstaterna har arbetat med att genomföra. Regeringen anser att en ökad integrering av sjöövervakning och informationsutbyte, både nationellt och inom EU, skapar förutsättningar för en förbättrad krishanteringsförmåga. Regeringen anser vidare att resultaten av arbetet med Marsuno i den fortsatta utvecklingen av CISE samt i såväl EU:s havspolitik som Östersjöstrategin är betydelsefulla och fortsatt bör stödjas. Sverige bör även fortsättningsvis delta aktivt i detta arbete.

Regeringen anser vidare att Kustbevakningen (KBV) utgör en effektiv resurs när det handlar om bekämpning av sjöfylleri och anser att detta är en verksamhet som även fortsatt är av stor betydelse.

Inom ramen för det samarbetsavtal som KBV har med Försvarsmakten har myndigheten redovisat utvecklings- och samarbetsplaner inom en rad områden, bl.a. inom sjöinformationstjänst och dykeriverksamhet. Regeringen ser fortsatt positivt på detta samarbete vars syfte är att bättre utnyttja statliga resurser. Likaså ser regeringen positivt på utvecklingen av den samverkan som sedan tidigare sker mellan KBV och berörda civila myndigheter inom det maritima området som t.ex. Polisen, Tullverket, Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten och SMHI.

4.11.8 Utbildning och övning

Regeringen vill framhålla att ansvaret för att personalen inom en verksamhet är tillräckligt utbildad vilar på den som ansvarar för verksamheten. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har det övergripande uppdraget att verka för att utbildning inom området skydd mot olyckor och krisberedskap kommer till stånd. Myndigheten bör kontinuerligt utvärdera samhällets behov inom området och vid behov initiera utbildnings- och övningsinsatser.

Övningar är av stor betydelse för arbetet med skydd mot olyckor och krisberedskap där den tvärssektoriella övningsverksamheten är särskilt viktig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör fortsatt arbeta utifrån myndighetens strategi för tvärssektoriella övningar på nationell nivå. Inriktningen för övningar bör ta sin grund i erfarenheter från inträffade händelser, genomförda övningar samt myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser samt förmågebedömningar.

Privata aktörer bör fortsatt engageras i den tvärssektoriella övningsverksamheten. Likaså vill regeringen framhålla vikten av att civila och militära aktörer övar samverkan gemensamt. Vidare bör den internationella aspekten få ett ökat genomslag vid den tvärssektoriella övningsverksamheten eftersom det bidrar till en ökad förmåga att hantera kriser. Det är också viktigt att Sverige deltar i övningar anordnade av EU och internationellt. Inom EU avser det övningar inom bl.a. civilskyddssamarbetet, det rättsliga samarbetet och inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Utvärdering ingår som en naturlig del av övningsverksamheten och dessa lärdomar bör utgöra grund för krisberedskapsutvecklingen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har en viktig roll att utveckla metoder för utvärdering och i genomförandet av utvärderingar. Särskild vikt bör läggas på att utvärdera identifierade brister i krishanteringen. Genom det nationella forumet för inriktning och samordning av övningar skapas viktiga förutsättningar för samordnad och resurseffektiv övningsverksamhet.

4.12 Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att utveckla system och verktyg för att snabbt upptäcka, identifiera och förvarna om olika händelser som kan öka risken för att det inträffar en allvarlig händelse eller kris. Det finns också ett behov av att utveckla den samlade sektorsövergripande förmågan att informera om händelser.

Enligt regeringens bedömning är det viktigt att arbetet med att ta tillvara synergier inte bara mellan olika verksamheter i samhället på lokal, regional och central nivå fortsätter utan också mellan de verksamheter som bedrivs på nationell respektive internationell nivå.

Arbetet med att bistå och stödja ansvariga myndigheters krishanteringsåtgärder och information till allmänhet och media vid allvarliga olyckor och kriser bör fortsätta och utvecklas. Det gäller bl.a. frågor om vad som hänt, vad det innebär för den enskilda individen och för samhället samt den fortsatta utvecklingen. En allvarlig händelse skapar också ett behov hos enskilda individer att hjälpa till, t.ex. genom att kunna lämna information till rätt mottagare. Händelserna i Norge i juli 2011 är ett tydligt exempel på hur viktigt det är att snabbt kunna förmedla säker kommunikation vid en insats.

Arbetet med att ta tillvara synergier mellan den nationella och den internationella verksamheten bör fortsätta.

4.12.1 Utvecklad tvärssektoriell, privat och offentlig samverkan

Samhällsutvecklingen karaktäriseras av en långtgående specialisering inom samhällsviktig verksamhet. Dessutom blir det allt vanligare att privata aktörer har ett ansvar i den samhällsviktiga verksamheten.

Många verksamheter är beroende av andra aktörers tjänster eller produkter för att kunna fungera. Exempel på detta är att sjukvården måste ha tillgång till el, vatten och transporter för att kunna fungera på en rimlig nivå. Dessa förhållanden gör det nödvändigt att upprätthålla en god samverkan och dialog mellan berörda aktörer så att målen för samhällets krisberedskap kan uppnås.

Regeringen anser att samverkansområdena har en viktig roll att fylla när det gäller att uppnå målen för samhällets krisberedskap. Arbetet inom samverkansområdena bör därmed förtydligas och förstärkas. Regeringen anser att det är viktigt att arbetet i samverkansområdena kännetecknas av ett helhetsperspektiv rörande åtgärder inom samhällets krisberedskap där brister i samhällets förmåga att hantera risker identifieras, åtgärder föreslås, följs upp och utvärderas. Dessutom bör samverkansområdena ta hänsyn till möjliga synergier, kritiska beroenden och andra gemensamma frågor. Arbetet inom samverkansområdena har sin grund i ansvarsprincipen.

Det finns anledning att kontinuerligt se över och analysera hur samverkansområdena på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt kan uppnå målen för samhällets krisberedskap. Regeringen gör bedömningen att det är av största vikt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillsammans med de myndigheter som ingår i samverkansområdena fortsätter arbetet för att utveckla former för att öka privata aktörers deltagande i arbetet inom samverkansområdena.

Enligt regeringens bedömning bör också aktörerna i samverkansområdena stärka sin samverkan med Forsvarsmakten.

4.12.2 Förstärkningsresurser och internationellt stöd till Sverige

Arbetet med samhällets krisberedskap bör präglas av samarbete och samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting, privata företag, frivilligorganisationer och den enskilde. Det bör ske nationellt och internationellt, både bilateralt och multilateralt. Fortfarande kvarstår ytterligare arbete för att utifrån ansvarsprincipen bl.a. utveckla samarbetet samt tydliggöra och öka kunskaperna om roller och ansvarsförhållanden avseende arbetet med samhällets krisberedskap.

Situationer kan uppstå där Sveriges resurser att hantera allvarliga händelser och kriser inte räcker till. För sådana situationer är det viktigt att Sverige har en förmåga att kunna ta emot stöd. Förberedelser för att ta emot internationellt stöd i Sverige bör vara en del av

de åtgärder som vidtas för att stärka samhällets förmåga att hantera allvarliga händelser och kriser. Förmågan bör kunna anpassas snabbt och flexibelt. En särskild utredare har på regeringens uppdrag kartlagt de förutsättningar och eventuella hinder som kan finnas för Sveriges möjligheter att ta emot internationellt stöd vid allvarliga händelser och kriser i fredstid (SOU 2012:29). Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet. Omhändertagandet av utredningens resultat 2013 bör ske med utgångspunkt bl.a. i EU:s riktlinjer för värdlandstöd.

Det är viktigt att Sverige inom EU och i det nordiska samarbetet kan ge stöd för den händelse att dessa länders egna resurser för att hantera kriser och allvarliga händelser inte räcker till. Regeringen anser att det pågående framtagandet av en ny rättsakt till grund för EU:s civilskyddsmekanism utgör en viktig process för hur detta samarbete kan utvecklas för framtiden och att Sverige fortsatt ska vara en aktiv deltagare i detta arbete.

Regeringen anser att Hagadeklarationen utgör ett viktigt forum för att utveckla det nordiska samarbetet inom krisberedskapsområdet. I det nordiska samarbetet genom Hagadeklarationen, där Sverige under 2013 är ordförandeland, kommer bl.a. frågor om att inom ramen för befintliga resurser utveckla det nordiska räddningstjänstsamarbetet inom Nordred, samsyn om vikten av att på förhand kunna utplacera nordiska beredskapsresurser vid olika evenemang, utveckling av legala och avtalsmässiga förutsättningar för gränsöverskridande verksamhet och räddningsinsatser till sjöss samt samarbetet kring medicinsk evakuering med flyg att fortsatt behandlas. Målsättningen är att dessa initiativ ska bidra till ett närmare nordiskt samarbete som bidrar till ett effektivare resursutnyttjande och därigenom stärker samhällets robusthet och krishanteringsförmåga.

4.12.3 Insatser

Nationellt

Arbetet med att bistå och stödja ansvariga myndigheters krishanteringsåtgärder och information till allmänhet och media vid allvarliga olyckor och kriser bör fortsätta och utvecklas. Även utvecklingsarbetet när det

gäller befintliga verktyg som t.ex. <www.krisinformation.se> för information till allmänheten bör fortsätta.

EU och internationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) internationella insatsverksamhet bör också i fortsättningen ha som utgångspunkt de olika principer som styr det humanitära biståndet, utvecklingsbiståndet och den internationella civila krishanteringen (konflikthanteringen). Myndigheten bör fortsatt utveckla sin förmåga att följa den tekniska och metodmässiga utvecklingen inom det internationella biståndsområdet.

Ambitionen med insatsverksamheten bör fortsatt vara att kunna erbjuda ett behovsbaserat och kvalificerat stöd som bygger på ett helhetsperspektiv och ett sammanhängande koncept. De insatsstödande uppgifterna inom bl.a. logistik samt informations- och kommunikationsteknologi, bör fortfarande bilda kärnan i myndighetens insatsberedskap till nytta för insatser vid kriser och naturkatastrofer tidig återuppbyggnad, samt vid insatser av freds- och säkerhetsfrämjande art.

Uppbyggnad av katastrofberedskap och kompetens för katastrofriskreducering bör bygga på kompetens som uppnås inom myndighetens nationella verksamhet.

Myndigheten bör vidare sträva efter att fortsatt vara en ledande aktör inom humanitär min- och ammunitionsantering.

Säkerheten för utsänd personal är mycket viktig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap agerar i första hand stödjande till andra organisationer, främst FN, som har ett väl utbyggt system för personalens säkerhet vilket också omfattar av MSB utsänd personal. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps säkerhetsarbete kopplat till den internationella verksamheten bör därför bygga på en god samverkan med FN:s och EU:s säkerhetsstrukturer samt relevanta svenska myndigheter. EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) är under konstant utveckling, särskilt som en följd av de förändringar som återges i Lissabonfördraget, med flera nya civila insatser i vardande. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps resurser bör även fortsatt aktivt

ställas till förfogande som bidrag till EU på det civila området, inte minst vad gäller insatsstödande uppgifter i uppstartsfasen av en mission. Till sådana insatser bör myndigheten fortsatt primärt sekondera enskilda individer mot bakgrund av vikten av att andra EU-länder utvecklar sina egna resurser på insatsstödområdet och att EU utvecklar sin förmåga att genomföra insatsstöd.

Inom GSFP har även Kustbevakningens (KBV:s) kompetens allt oftare efterfrågats. Regeringen har bl.a. beslutat (dnr Fö2012/148/SSK) att KBV får ställa ett av sina sjöövervakningsflygplan med personal till förfogande för deltagande i EU:s marina insats utanför Somalias kust, Operation Atalanta, under högst fyra månader. Planerad insatsstart är under hösten 2012. Myndigheten deltog även i insatsen under våren 2010. Personal från KBV kommer under 2013 även att bistå i den civila kapacitetsuppbyggnadsinsatsen som genomförs inom ramen för GSFP i länder kring Afrikas horn. Bidraget finansieras över utgiftsområde 7 *Internationellt bistånd*.

Kustbevakningen representerar Sverige i arbetet inom Bonn Agreement, som är ett internationellt samarbete kring miljöföreningar i Nordsjön. Under 2013 kommer Sverige att vara värd för det årliga möte som hålls inom ramen för detta samarbete.

Erfarenhetsåterföringen från genomförda insatser internationellt bör fortsatt utvecklas och fördjupas i myndigheternas arbete, bl.a. för att vunna lärdomar ska kunna komma den nationella verksamheten till del på ett systematiserat sätt. Tvärgående perspektiv som till exempel jämställdhet och miljö bör fortsatt integreras i verksamheten.

Utvecklingen och förstärkningen av EU:s responskapacitet vid olyckor och katastrofer både inom och utom unionen pågår i riktning mot att skapa mer förutsägbara insatser grundat på föridentifierade resurser i form av en frivillig pool samt upprättande av beredskapsplaner. Sverige bör aktivt delta i denna utveckling med bibehållen nationell handlingsfrihet och fortsatt vara en aktiv deltagare i insatser genomförda inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism.

Samverkan vid strategiska och taktiska flygtransporter internationellt är fortsatt en viktig dimension av civil-militär respektive

civil-civil samverkan. Detta gäller också för det Svenska nationella ambulansflyget (SNAM) där särskilt den civila nordiska kontexten fortsatt bör beaktas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att en mer effektiv användning av samhällets resurser ska kunna åstadkommas. Svenska civil-militära samverkanslösningar ska vara förenliga med de internationellt överenskomna riktlinjerna på området, Oslo Guidelines (2007) vid naturkatastrofer och MCDA (Military and Civil Defence Assets) Guidelines (2003) vid humanitära kriser i konfliktområden.

4.12.4 Miljöräddning till sjöss

Miljöräddning till sjöss

Utvecklingen mot ökade transportvolymerna av farliga ämnen, såsom olja, fortsätter på Östersjön och därmed ökar även riskerna för olyckor med utsläpp till havs. En olycka kan få omfattande konsekvenser om det inte finns en god förmåga att hantera händelsen. Givet detta och i kombination med Östersjöns känslighet anser regeringen att det är angeläget att Sverige har förmåga att hantera olyckor till havs. En ändamålsenlig räddningstjänstberedskap måste fortlopande anpassas till rådande och bedömd hotbildsutveckling. Därför är den svenska inriktningen att kunna ha nationell förmåga och kapacitet till nödbogsering, nödläktring och brandbekämpning till sjöss genom att befintliga resurser utnyttjas effektivare i syfte att förhindra att olja kommer ut i vattnet vid en fartygsolycka.

Det har kunnat konstateras att Kustbevakningen (KBV) står inför ekonomiska problem fr.o.m. 2014. Regeringen har, tillsammans med myndigheten, påbörjat ett arbete i syfte att nå balans mellan KBV:s verksamhet och ekonomi. Arbetet kommer att fortsätta under 2013.

4.12.5 Frivilliga

Den 1 januari 2011 infördes en ny fördelningsmodell avseende organisationsstöd till de frivilliga försvarsorganisationerna. Syftet med detta var bl.a. att i större utsträckning betona behov och verksamhet samt att öka långsiktighet och förutsägbarhet. Regeringen

emotser den utvärdering av fördelningsmodellen som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) kommer att påbörja under 2013.

Anslaget för finansiering av organisationsstöd till de frivilliga försvarsorganisationerna togs på förslag av regeringen bort ur statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104). Riksdagen har tillkännagivit (bet. 2011/12:FöU1, rskr. 2011/12:92) att anslaget för de frivilliga försvarsorganisationerna bör återinföras på statsbudgeten för att säkerställa ett visst grundläggande organisationsstöd. Med tanke på den utvärdering som MSB ska göra av fördelningsmodellen och eftersom frivilligorganisationernas roll i det reformerade försvaret och deras roll i krisberedskapsarbetet är en fråga som behöver beaktas i Försvarsberedningens kommande arbete anser regeringen att återinförandet av ett frivilliganslag får anstå. Försvarsberedningen kan bl.a. komma att titta på vilket behov som finns när det gäller bemanning av de nationella skyddsstyrkorna, organisationernas möjligheter att bidra till Försvarsmaktens rekrytering, försvarets folkliga förankring samt insatser inom krisberedskapsområdet m.m.

4.12.6 Rakel

Sveriges förmåga att hantera allvarliga olyckor och kriser är beroende av att myndigheter, organisationer och privata aktörer har tillgång till tillförlitliga och säkra kommunikationssystem. Regeringens bedömning är att en förutsättning för att en sådan samverkan ska kunna bedrivas effektivt är att alla inblandade parter använder Rakel.

Rakel är Sveriges nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning. Rakel syftar både till att stärka samhällets krishanteringsförmåga och att underlätta den dagliga kommunikationen hos organisationer som arbetar med allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

En bred och omfattande anslutning innebär en effektivisering ur ett samhällsperspektiv och skapar mervärde inför och under operativ samverkan.

Det svenska krishanteringssystemet vilar på ansvarsprincipen, som innefattar att varje sektorsansvarig aktör har ett ansvar för att samverkan sker. Regeringen anser att utgångspunkten bör vara att samtliga statliga myndigheter som enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap bör vara anslutna till och använda Rakel.

Vid sidan av myndigheternas anslutning är det avgörande att kommuner, landsting och privata aktörer ansluter sig till Rakel. För att underlätta och skynda på dessa målgruppers anslutning är det avgörande att det finns en långsiktig finansiering.

Regeringen konstaterar att det initialt var färre användare som anslöt sig till systemet i jämförelse med vad som beräknats. Den sparsamma och fördröjda anslutningen har medfört en minskad krishanteringsförmåga då systemets potential inte fullt utnyttjats.

I syfte att bredda användandet av systemet och därmed stärka Sveriges krisberedskap ytterligare inrättar regeringen ett samverkansbidrag med avsikt att bl.a. stimulera och skynda på den kommunala anslutningen till Rakel. Samverkansbidraget finansieras från det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Regeringens bedömning är att samverkansbidraget bör leda till en ökad kommunal anslutning vilket på sikt möjliggör att kostnaderna för Rakel i sin helhet täcks av användarna. Samverkansbidraget införs under förutsättning att en överenskommelse nås med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om att omfördela medel, inom anslaget 2:4 *Krisberedskap*, som tidigare gått till annan kommunal verksamhet enligt det s.k. kommunavtalet.

Rakels funktionalitet behöver kontinuerligt utvecklas utifrån användarnas behov. Finansiering av sådana tjänsteutvecklingskostnader ska bekostas av de användare som nyttjar tilläggstjänsterna.

Inom Regeringskansliet genomförs en översyn för att ge fler myndigheter möjlighet att ansluta sig till systemet.

Det är angeläget att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kontinuerligt effektiviserar både organisation och

verksamhet så att driftskostnaderna för Rakel hålls nere. Därutöver ska möjligheten att samordna hela eller delar av driften av olika statliga kommunikationssystem utredas.

4.13 Alarmeringstjänsten – 112

Regeringen har beslutat att se över samhällets alarmeringstjänst. Alarmeringstjänsten bör fungera på ett effektivt, säkert och ändamålsenligt sätt. En samordnad alarmeringstjänst bör eftersträvas för att främja stärkt samverkan, minimera hanteringstider och skapa förutsättningar för ett optimalt nyttjande av samhällets samlade resurser inom allmän ordning, säkerhet och hälsa. Regeringen anser att en samordnad alarmeringstjänst är en viktig grund för samhällets skydd mot olyckor och krisberedskap. Samhällets alarmeringstjänst bör säkerställa:

- de enskildas säkra och lika rätt till att få kontakt med samhällets hjälporgan i en nödsituation,
- samhällets behov av samverkan och en samordnad hantering vid olika typer av nödlägen,
- en effektiv, säker, sammanhållen och obruten larmkedja,
- möjligheten till förutsättningar för en aktuell bild över samhällets samlade resurser för hjälpinsatser inom allmän ordning, säkerhet och hälsa samt
- möjligheten att ge aktuell bild över vilka insatser som pågår inom allmän ordning, säkerhet och hälsa och att denna information kan tillhandahållas myndigheter som har behov av uppgifterna för sin verksamhet.

4.14 Lärande och kunskapsåterföring från olyckor och kriser samt forskning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har enligt sin instruktion att såväl områdesvis som på en övergripande samhällsnivå följa upp och utvärdera krisberedskapen och bedöma om vidtagna

åtgärder har fått önskad effekt. Regeringen vill framhålla vikten av att sådana uppföljningar och utvärderingar genomförs t.ex. avseende effekterna av projekt som har genomförts med bidrag från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Det är också viktigt att berörda aktörers hantering av inträffade allvarliga händelser och övningar utvärderas.

Arbetet med att höja förmågan att motstå och hantera kriser är en lärande verksamhet som genererar kunskap och insikt genom att erfarenheter av övade och inträffade händelser tas tillvara. Arbetet med lärande behöver bedrivas medvetet, strukturerat och tvärsektorielt, exempelvis i formerna för samverkansområdena. Målet med den lärande verksamheten är att öka aktörernas förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Detta sker genom inriktning, samverkan, tillsyn, analys, uppföljning, utvärdering, övning, beställning av forskning och studier samt lärande från inträffade händelser.

En viktig förutsättning för det olycksförebyggande arbetet är MSB:s arbete med statistik och analys av olyckor, kriser och säkerhets- och krishanteringsarbete.

Inom området för metoder och system för lärande från olyckor och kriser bör arbetet med att förvalta och utveckla metodik för olycksundersökningar och observatörsverksamhet fortsatt utvecklas.

Vidare bör MSB fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra samverkan mellan kommunerna samt information och stöd till kommunerna, avseende olycksundersökningar, erfarenhetsåterföring och effektiva lärprocesser.

Forskningen inom området samhällets krisberedskap bör bedrivas så att den på sikt bör kunna generera praktiskt tillämpbara forskningsresultat som ska kunna användas i arbetet med samhällets krisberedskap. Forskningen bör vara långsiktig och systematisk. För att säkerställa att resultatet från forskningen når ut till berörda aktörer är kommunikation och spridning av forskningsresultat viktigt. Kunskapsspridning bör prioriteras. Möjligheterna till att samfinansiera forskning med internationella aktörer bör tillvaratas, som t.ex. idag redan sker med USA och *Department of Homeland Security* (DHS). Utvecklingen där bör fortsatt följas för att skapa en ökad kunskap inom

relevanta områden som informationssäkerhet och skydd mot farliga ämnen.

Sverige bör fortsatt, under de två avslutande åren av EU:s sjunde ramforskningsprogram, särskilt arbeta för ett högt deltagande i delprogrammet säkerhetsforskning. Svenska aktörer, både statliga och från näringslivet, har hittills varit framgångsrika med sitt deltagande i ramprogrammet. Förhandlingarna om nästa ramprogram, *Horizon 2020*, pågår. Ambitionen för förhandlingarna är bl.a. att skapa förutsättningar för ett ökat deltagande i ramprogrammet från svensk sida. Samarbetet med USA bör ges fortsatt prioritet inom säkerhetsforskningsområdet.

4.15 Utredning av olyckor

Statens haverikommission övergick 2011 till anslagsfinansiering, från att tidigare ha varit avgiftsfinansierad. Regeringen fortsätter under året att följa effekterna av myndighetens förändrade finansiering. Ett av argumenten till förändrad modell för finansiering var att regeringen bedömde att åtgärden skulle leda till kortare handläggningstider. Utredningstiderna har under året blivit något bättre men regeringen bedömer att ytterligare ansträngningar inom detta område behöver göras. Det bör övervägas om myndigheten kan anpassa ambitionsnivån i vissa olycksutredningar för att därigenom anpassa resursåtgången till utredningarnas förväntade nytta.

Statens haverikommission har inga tillsynsuppgifter och har heller inte någon uppgift när det gäller frågor om skuld och ansvar, skadestånd eller frågor om certifikatsåtgärder, disciplinära åtgärder, m.m. Mot denna bakgrund betonar regeringen vikten av att myndigheten säkerhetsställer att arbetet med att lämna och följa upp de rekommendationer som lämnas i samband med utredningarna, med syfte att ge underlag för beslut om säkerhetshöjande åtgärder, görs så effektivt som möjligt.

4.15.1 Stärkt civil och militär samverkan och ett förnyat civilt försvar

Efter det kalla krigets slut tonades det civila försvaret ner, både verksamheter som syftade till att förbereda samhället för att möta konsekvenserna av ett väpnat angrepp och som stödande resurs i förhållande till det militära försvaret. Istället kom sårbarheten i samhället för civila hot och förmågan att hantera komplexa krissituationer i fokus.

I prop. 2009:10/140 *Ett användbart försvar* bedömde regeringen att ett enskilt militärt väpnat angrepp direkt mot Sverige är fortsatt osannolikt under överskådlig tid. Kriser eller incidenter, som även inbegriper militära maktmedel kan dock också uppstå i vår region, och på längre sikt kan militära angreppshot likväl aldrig uteslutas.

Arbetet för samhällets säkerhet bör leda till en god förmåga att kunna motstå och hantera påfrestningar av olika slag i hela hotskalan från allvarliga olyckor och kriser till höjd beredskap och krig. Regeringen bedömer att det finns behov av att utveckla samverkan och samordning samt ett stärkt planeringsarbete mellan myndigheter med ansvar för samhället krisberedskap och totalförsvar. Ett effektivt och koordinerat arbete i detta syfte ska utgå från de övergripande målen för vår säkerhet och bidra till ett effektivare utnyttjande av befintliga resurser samt bygga på det ömsesidiga behovet av stöd och samordning som finns hos såväl civila aktörer som hos Försvarsmakten.

Statliga myndigheter, i synnerhet de med särskilt ansvar enligt 11§ och 18§ förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, ska utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter såväl vid fredstida krissituationer som vid höjd beredskap. Regeringen vill betona vikten av att planering för detta genomförs och att det finns en helhetssyn som omfattar hela hotskalan. Myndigheterna bör därför bl.a. inom samverkansområdena arbeta med såväl åtgärder för fredstida krissituationer som planering av åtgärder vid höjd beredskap. Planeringen bör ske med beaktande av

relevanta delar av det arbete som bedrivs inom försvarsplaneringen.

För att Försvarsmaktens befintliga förmågor och resurser på effektivt sätt ska kunna utgöra stöd för civila aktörer bör samverkan och samordning mellan civila och militära myndigheter ytterligare utvecklas. Det bör i första hand ske genom att Försvarsmakten på ett tydligare sätt medverkar i systemet för krisberedskap, bl.a. i relevanta samverkansområden.

Det moderna insatsförsvaret är också i hög grad beroende av att samhällsviktig verksamhet i övrigt fungerar och kan stödja Försvarsmakten i lösande av ålagda uppgifter. Civila myndigheter som har särskilt ansvar inför och vid höjd beredskap enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap bör därmed stödja och samverka med Försvarsmakten i dess uppgifter att försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt, upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet. Försvarsmaktens arbete med försvarsplanering bör därmed ske i samverkan med dessa myndigheter.

Mot bakgrund av ovanstående ser regeringen ett behov av fortsatt utvecklingsarbete inom området.

4.16 Budgetförslag

4.16.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	Utfall	1 009 961	294 566	
2012	Anslag	1 059 473 ¹		1 120 873
2013	Förslag	1 006 680		
2014	Beräknat	1 046 422 ²		
2015	Beräknat	1 032 794 ³		
2016	Beräknat	1 053 731 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 1 027 082 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 996 867 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 996 867 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Kustbevakningens verksamhet att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt räddningstjänst till sjöss. Anslaget används även till Kustbevakningens kostnader för samordning av de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	6 474		6 474	0
Prognos 2012	4 000		4 000	0
Budget 2013	2 000		2 000	0

Intäkterna avser oljeskadeersättning som påförs fartygsägare för uppkomna oljeskador. Intäkterna för denna inkomsttitel är svåra att prognostisera. För att få ut avgiften krävs ibland att den som vållat skada förs inför

domstol, vilket gör att det kan dröja flera år innan statens fordran säkrats.

Mot inkomsttiteln redovisas även vattenföroreningsavgifter som redovisas av Tullverket för Kustbevakningens räkning (se vidare utgiftsområde 3, anslaget 1:3 *Tullverket*).

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011 (varav tjänsteexport)	9 816	9 818	- 2
Prognos 2012 (varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0
Budget 2013 (varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0

Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter samt andra uppdragsgivare och avnämare. Myndigheten får disponera intäkterna.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2013–2015 godkänns (tabell 4.4).

Tabell 4.4 Investeringsplan

Tusental kronor

	Utfall t.o.m. 2011	Utfall 2011	Prognos 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Större kombinationsfartyg	1 164 900	2 900	4 000			
Kombinationsfartyg (typ 031)	633 900	446 500	401 100	15 000		
Övervakningsfartyg (typ 312)	57 900	38 100	97 100	45 000		
Övriga investeringar			50 000	50 000	50 000	50 000
Summa investeringar	1 856 700	487 500	552 200	110 000	50 000	50 000
Lån i Riksgäldskontoret		487 500	427 200	110 000	50 000	50 000
EU-bidrag			125 000			
Summa finansiering		487 500	552 200	110 000	50 000	50 000

Skälen för regeringens förslag: Kustbevakningen bör under 2013 fullfölja redan påbörjade materielansaffningar, dock bör inga ytterligare upphandlingar och beställningar av fartyg påbörjas under 2013.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har engångsvis ökat med 780 000 kronor 2011 t.o.m. 2013 för att finansiera åtgärder mot sjö- och rattfylleri.

Anslaget har vidare engångsvis ökat med 30 miljoner kronor 2012–2014 för finansiering av drifts- och kapitalkostnader kopplade till anskaffningen av fartyg.

Anslaget har ökat ytterligare med 23 miljoner kronor fr.o.m. 2014 för finansiering av drifts- och kapitalkostnader kopplade till anskaffningen av fartyg.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	999 473	999 473	999 473	999 473
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	7 207	26 162	43 488	64 631
Beslut		22 191	-8 739	-8 916
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1 404	-1 428	-1 457
Förslag/ beräknat anslag	1 006 680	1 046 422	1 032 794	1 053 731

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.16.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	59 842	Anslags- sparande	8
2012	Anslag	39 850 ¹	Utgifts- prognos	39 850
2013	Förslag	24 850		
2014	Beräknat	24 850		
2015	Beräknat	24 850		
2016	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Anslaget används även för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvämningrisker.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2014–2016.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser fleråriga beslut om bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor för att stimulera sådana åtgärder. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2014–2016.

Tabell 4.7 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015-2016
Ingående åtaganden	29 340	35 360	28 960		
Nya åtaganden	17 852	12 600	20 000		
Infriade åtaganden	- 11 832	- 19 000	- 15 000	-18 000	- 15 960
Utestående åtaganden	35 360	28 960	33 960		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	40 000	35 000	35 000		

Regeringens överväganden

I statens budget för 2010 ökades anslaget tillfälligt med 30 miljoner kronor 2010, 35 miljoner kronor 2011 och 15 miljoner kronor 2012 för åtgärder för att anpassa Sverige till de effekter som följer av ett förändrat klimat. I förhållande till 2012 har därför anslaget minskats med 15 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	39 850	39 850	39 850	39 850
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	24 850	24 850	24 850	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.16.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2011	Utfall	21 107					
2012	Anslag	143 080 ¹					
2013	Förslag	21 080					
2014	Beräknat	21 080					
2015	Beräknat	21 080					
2016	Beräknat	21 080					

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser, finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget används även för kostnader i ett initialt skede för räddningstjänstinsatser som lämnats efter förfrågan genom den s.k. Gemenskapsmekanismen inom EU. Den aktör som begärt hjälpen betalar motsvarande belopp till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget varierar kraftigt mellan åren. Detta beror på att det är svårt att förutsäga antalet olyckor som kräver räddningsinsatser och konsekvenserna av dessa.

Tabell 4.10 Härlledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	21 080	21 080	21 080	21 080
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	21 080	21 080	21 080	21 080

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.16.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	1 125 849	Anslags-sparande	46 754
2012	Anslag	1 110 761 ¹	Utgifts-prognos	1 103 707
2013	Förslag	1 172 005		
2014	Beräknat	1 204 065 ²		
2015	Beräknat	1 227 828 ³		
2016	Beräknat	1 255 424 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 1 181 155 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 181 156 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 181 153 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget finansierar också i viss utsträckning åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget finansierar även i viss utsträckning åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan vid höjd beredskap för det civila försvaret.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga/extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor 2014–2018.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser verksamhet som bedrivs inom samverkansområdena Teknisk infrastruktur, Transporter, Geografiskt områdesansvar, Skydd, Undsättning och vård. Bemyndigandet avser också de forskningsmedel som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fördelar. Med anledning av de nya finansieringsprinciperna för bidrag till andra myndigheterna ser regeringen ett fortsatt behov av en högre bemyndiganderam för att kunna hantera bidrag som innebär åtaganden (projekt) över flera år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga/extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor 2014–2018.

Tabell 4.12 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015-2018
Ingående åtaganden	314 056	547 691	540 290		
Nya åtaganden	405 151	315 474	340 000		
Infriade åtaganden	-171 517	- 322 875	- 323 000	- 350 000	- 207 290
Utestående åtaganden	547 691	540 290	557 290		
Erhållet/förslaget bemyndigande	560 000	560 000	560 000		

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet intill ett belopp av 300 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2013 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet intill ett belopp av 350 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för beredskapsinvesteringar behövs bl.a. för att stärka den nationella beredskapen mot en influensapandemi.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget minskades 2012 engångsvis med 70 miljoner kronor. Beloppet användes för att täcka behovet av att till del anslagsfinansiera driften av det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel för skydd och säkerhet. Som framgår av regeringens övervägande avseende anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* finns det ett sådant behov även 2013.

I förhållande till vad som tidigare beräknats minskas därför anslaget med 11 miljoner kronor 2013 i syfte att bidra till finansieringen av ökning av anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Anslaget har minskats med 0,6 miljoner kronor fr.o.m. 2013 i syfte att bidra till

finansieringen av ökning av anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Finansiering av regionala ledningsplatserna, kontroll av skyddsrum samt kostnader för räntor och amorteringar och inbyte av antivirala läkemedel har 2012 övergångsvis delfinansierats med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Regeringen konstaterar att det för närvarande pågår en översyn av den statliga regionala förvaltningen som ska redovisas i december 2012 (dir. 2009:62). Vidare pågår en utredning om omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter (dir. 2012:6). Resultaten av utredningarna bör inväntas innan regeringens ställningstagande till fortsatt finansiering av dessa verksamheter.

Utredningen om tillgång till läkemedel och annan hälso- och sjukvårdsmateriel vid allvarliga händelser och kriser m.m. (S 2011:14) ska redovisa sitt betänkande senast i juni 2013. I avvaktan på utredningens förslag ska anslaget övergångsvis finansiera räntor och amortering för beredskapslaget. Med beaktande av att utredningen S 2011:14 ska vara avslutad i juni 2013 och en ny lagstiftning kan vara på plats tidigast 2014 är inriktningen att finansiering från anslag 2:4 *Krisberedskap* ska fortgå även 2014.

Regeringen bedömer att anslaget 2:4 *Krisberedskap* övergångsvis bör delfinansiera Energimyndighetens upprätthållande av krisberedskapen på energiområdet.

Vidare bedömer regeringen att det finns ett behov av att upprätthålla krisberedskapen på dricksvattenområdet. Denna verksamhet bör därför övergångsvis delfinansieras med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Finansiering av förvaltning av förstärkningsmateriel och forskning har 2012 övergångsvis delfinansierats med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Regeringen bedömer att förvaltning av förstärkningsmateriel och

forskning fortsättningsvis bör finansieras med detta anslag.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 110 761	1 110 761	1 110 761	1 110 761
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 675	24 271	46 671	72 686
Beslut	59 169	71 530	72 941	74 581
Överföring till/från andra anslag	-600	-612	-624	-638
Övrigt		-1 885	-1 922	-1 965
Förslag/ beräknat anslag	1 172 005	1 204 065	1 227 828	1 255 424

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.16.5 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Övrigt	Totalt
2011	Utfall	291 028	Anslags-sparande	139 395
2012	Anslag	100 000 ¹	Utgifts-prognos	186 028
2013	Förslag	30 000		
2014	Beräknat	0		
2015	Beräknat	0		
2016	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera utbyggnad, drift och förvaltning av ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	256 055	472 005	-215 950
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2012	310 000	480 000	-170 000
(varav tjänsteexport)			
Budget 2013	400 000	440 000	-40 000
(varav tjänsteexport)			

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta ut avgifter för finansiering av drift och förvaltning av Rakelsystemet. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Intäkterna 2012 kan härledas till den överenskomna fördelningen per departement och myndighet samt beräknade intäkter från övriga användare.

Driften och förvaltningen finansieras även från anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. I tabellen ovan redovisas även anslagsfinansierade kostnader.

Regeringens överväganden

I budgetpropositionen för 2012 beräknades inga medel under anslaget fr.o.m. 2013 då systemet helt skulle finansieras genom avgifter. Anslutningsgraden har dock inte nått den beräknade nivån, varför driften av systemet även under 2013 till del behöver finansieras med anslag (se avsnitt 4.12.6).

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

I förhållande till 2012 minskas anslaget med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Medlen beräknas åter under utgiftsområde 4, anslaget 1:1 *Polisorganisationen* (30 miljoner kronor) och utgiftsområde 6, anslaget 2:4 *Krisberedskap* (70 miljoner kronor). Med anledning av fortsatt behov av anslagsfinansiering av drift bedömer dock regeringen att anslaget bör ökas engångsvis med 30 miljoner kronor för 2013. Ökningen finansieras genom att anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* minskas med 19 miljoner kronor och anslaget 2:4 *Krisberedskap* minskas med 11 miljoner kronor.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-70 000	-100 000	-100 000	-100 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	30 000	0	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.16.6 2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	178 000		0
2012	Anslag	193 671 ¹	Utgifts-prognos	193 671
2013	Förslag	193 671		
2014	Beräknat	193 671		
2015	Beräknat	193 671		
2016	Beräknat	193 671		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Regeringens överväganden

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	193 671	193 671	193 671	193 671
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	193 671	193 671	193 671	193 671

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.16.7 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tabell 4.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	989 508		5 258
2012	Anslag	1 044 528 ¹	Utgifts-prognos	1 015 888
2013	Förslag	1 024 751		
2014	Beräknat	1 062 944 ²		
2015	Beräknat	1 080 577 ³		
2016	Beräknat	1 103 092 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 1 042 328 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 041 556 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 041 556 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningskostnader.

Ändamålet med anslaget är att finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF. Vidare finansierar anslaget verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande myndighetens förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget används även för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Delar av utbildningsverksamheten finansieras från anslaget. Ändamålet med anslaget är även att finansiera ersättning till länsstyrelserna för tillkommande uppgifter med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget finansierar också den verksamhet som myndigheten genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget finansierar även drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	1 176		1 176	0
Prognos 2012	0		0	0
Budget 2013	0		0	0

Avgifter som tas ut med stöd av lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor redovisas mot inkomsttitel 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter.

Inkomster från oljeskadeersättning enligt sjölagen (1994:1009) redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföroreningsavgifter m.m.

Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	294 665	294 745	-80
(varav tjänsteexport)	23 636	19 766	3 869
Prognos 2012	252 140	253 500	-1 360
(varav tjänsteexport)	18 500	17 500	1 000
Budget 2013	251 790	254 300	-2 510
(varav tjänsteexport)	18 000	17 000	1 000

Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang den avgiftsbelagda verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bedriva.

Myndigheten får åta sig att mot avgift utveckla och förvalta tekniskt stöd åt andra myndigheter samt åt kommuner och landsting.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vidare utföra uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang bl.a. tjänsteexport enligt tjänsteexportförordningen (1992:192). Myndigheten får disponera intäkterna.

Myndigheten får delta i internationella räddnings- och katastrofinsatser förutsatt att det finns en extern finansiering. Vidare får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, om verksamheten har anknytning till myndighetens uppgifter, mot avgift tillhandahålla fortbildning, uppdragsutbildning samt konferens- och internattjänster.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2013–2016 godkänns (tabell 4.22).

Tabell 4.22 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2011	Prognos 2012	Budget 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Rakelverksamhet	188 803	233 700	135 800	79 000	133 000
Beredskapstillgångar	6 045	14 350	13 100	10 450	8 950
Förvaltningstillgångar	33 733	132 571	60 400	41 100	50 100
Summa investeringar	228 581	380 621	209 300	130 550	192 050
Lån i Riksgäldskontoret	114 924	370 621	187 300	125 550	187 050
Anslag	113 657	10 000	22 000	5 000	5 000
Summa finansiering	228 581	380 621	209 300	130 550	192 050

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2012 beräknat anslaget enligt följande.

I statens budget för 2012 ökades anslaget med 13,5 miljoner kronor 2012, 6,8 miljoner kronor 2013 och 2014 samt med 6 miljoner kronor fr.o.m. 2015 för finansiering av åtgärder kopplat till kärnenergiberedskap. I förhållande till 2012 minskas därmed anslaget med 6,7 miljoner kronor 2013 och 2014 samt med 7,5 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Anslaget har minskats tillfälligt med 19 miljoner kronor 2013 i syfte att bidra till finansieringen av ökning av anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 044 528	1 044 528	1 044 528	1 044 528
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 923	26 700	45 277	67 984
Beslut	-25 700	-6 832	-7 751	-7 912
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1 452	-1 477	-1 508
Förslag/ beräknat anslag	1 024 751	1 062 944	1 080 577	1 103 092

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

4.16.8 2:8 Statens haverikommission

Tabell 4.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2011	Utfall	35 056	Anslags- sparande	4 944
2012	Anslag	47 402 ¹	Utgifts- prognos	49 320
2013	Förslag	42 619		
2014	Beräknat	43 464 ²		
2015	Beräknat	44 241 ³		
2016	Beräknat	45 187 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i denna proposition.

² Motsvarar 42 561 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 42 561 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 42 562 tkr i 2013 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningskostnader och deras verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samarbete med berörda säkerhetsmyndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 2:8 Statens haverikommission

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	42 402	42 402	42 402	42 402
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	217	1 121	1 899	2 846
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-59	-60	-61
Förslag/ beräknat anslag	42 619	43 464	44 241	45 187

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014-2016 är preliminär.

5 Strålsäkerhet

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om strålskydd och kärnsäkerhet. Verksamheten vid Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i området.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet

Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
<i>Strålsäkerhet</i>							
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	310	345	335	352	359	365	372
Summa Strålsäkerhet	310	345	335	352	359	365	372

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition

5.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen nedan omfattar resultat samt analys och slutsatser för området Strålsäkerhet. Resultatredovisning beträffande miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö finns under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

5.3.1 Resultat

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) redovisar sin bedömning av strålsäkerheten i landet i sin årsredovisning. Strålsäkerheten inom kärnteknisk verksamhet bedöms generellt vara godtagbar. Såväl utsläppen till miljön som stråldoserna till personal på kärnkraftverk ligger under eller långt under gällande gränsvärden. Regeringen delar myndighetens bedömningar.

5.3.2 Analys och slutsatser

Händelserna vid kärnkraftverket i Fukushima i Japan till följd av jordbävningen och den efterföljande tsunamin har påverkat såväl det nationella som det internationella arbetet under hela 2011. Inom EU har stresstester av samtliga kärnkraftverk genomförts och resultaten har rapporterats till Europeiska rådet. Stresstesterna i Sverige visar att de svenska anläggningarna är robusta, men testerna identifierar också ett antal möjligheter att ytterligare stärka anläggningarnas robusthet. Sverige deltar också aktivt i flera andra internationella forum för att ta del och dela med sig av de erfarenheter som finns. Under hösten 2012 genomfördes ett extra granskningsmöte inom ramen för kärnsäkerhetskonventionen. Regeringen bedömer att arbetet med att ta hand om erfarenheterna från

Fukushima kommer att fortgå under flera år framöver.

Regeringen och SSM deltar aktivt i internationella samarbeten inom strålsäkerhetsområdet. Främst bedrivs arbetet inom EU, IAEA, FN:s vetenskapliga strålningskommitté (UNSCEAR), OECD:s kärnenergibyrå (NEA) samt Internationella strålskyddskommittén (ICRP). Sverige blev i september 2011 invald i IAEA:s styrelse för en tid av minst två år.

Regeringen vill bejaka svenskt värdskap för tekniska möten som arrangeras av IAEA i samarbete med svenska myndigheter, företag och institutioner och ser positivt på SSM:s samarbete med IAEA i detta avseende.

Under 2012 genomfördes det fjärde granskningsmötet enligt avfallskonventionen. Sveriges nationalrapport blev väl mottagen vid granskningsmötet i Wien.

Under 2012 har förhandlingar om ett direktivförslag från kommissionen om de grundläggande strålskyddsstandarderna inletts.

Enligt 12 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska industrin vart tredje år lämna in ett program för forskning, utveckling och demonstration av metoder för hantering och slutförvaring av kärnavfall. Programmet lämnades in till SSM i september 2010. SSM granskade programmet och lämnade över det med särskilt yttrande till regeringen. Regeringen bedömde i ett beslut i oktober 2011 att programmet upprättats på de svenska reaktorinnehavarnas vägnar enligt vad som anges i 12 § kärntekniklagen.

Regeringen beslutade i december 2011 om höjda kärnavfallsavgifter för kärnkraftsindustrin. Avgifterna ska finansiera det svenska slutförvaret för det använda kärnbränslet inklusive statens kostnader för forskning och granskning relaterat till detta. Samtidigt som beslutet om avgifterna gav regeringen SSM i uppdrag att i samråd med Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfonden göra en översyn av lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen) inklusive tillämpliga delar av förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringsförordningen).

Den svenska kärnkraftsindustrin lämnade i mars 2011 genom sitt bolag Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) till SSM in en ansökan om att få uppföra ett slutförvar för det använda svenska kärnbränslet. Av ansökan framgår bl.a.

att SKB vill bygga en inkapslingsanläggning i Oskarshamn och ett slutförvar i Östhammar. Ansökan kommer att granskas av SSM som sedan lämnar över ärendet tillsammans med ett yttrande till regeringen för prövning. Ansökan har också lämnats in till mark- och miljödomstolen. Till ansökan bifogades en miljökonsekvensutredning.

Moderniseringar till följd av skärpta myndighetskrav och effekthöjande åtgärder initierade av industrin pågår i Sverige sedan flera år tillbaka. SSM granskar dessa projekt. Många säkerhetshöjande ändringar är genomförda men projektens storlek i kombination med att industrins tidsplaner inte håller i alla avseenden gör att komplexiteten i och omfattningen av granskningarna av dessa projekt har varit större än förutsett. De ursprungliga tidplaner som industrin har lämnat in för att visa hur anläggningarna ska anpassas till de höjda säkerhetskraven har granskats av SSM och sträcker sig fram t.o.m. 2014.

I juli 2012 lämnade Vattenfall in en ansökan om att få uppföra, inneha och driva en eller två nya reaktorer. Ansökan lämnades till SSM. Vattenfall har ännu inte tagit något investeringsbeslut och ansökan kommer att kompletteras allteftersom kravbild, bedömningsgrunder och processen för tillståndsprövningen klargjorts av SSM.

På uppdrag av regeringen har IAEA under 2011 genomfört en internationell expertgranskning av det svenska systemet för fysiskt skydd (IPPAS). SSM har redovisat ett regeringsuppdrag om översyn av skyddet av kärntekniska anläggningar och transporter av kärnämne mot antagonistiska hot. Regeringen avser att återkomma med förslag inom detta område.

På uppdrag av regeringen har IAEA i början av 2012 genomfört en internationell granskning av hur det svenska systemet för strålsäkerhet lever upp till IAEA:s säkerhetsstandarder. Granskningsteamet lämnade en sammanfattning i direkt anslutning till att granskningen avslutades. Sammanfattningen omfattar några övergripande bedömningar, några Good Practices och några rekommendationer. Flera av rekommendationerna riktar sig mot åtgärder som SSM har mandat att hantera. Regeringen avser att återkomma med förslag inom detta område.

Den särskilda tillsyn av kärnkraftverket i Ringhals och Karolinska universitetssjukhuset i Solna som SSM tidigare beslutat om kvarstår.

5.4 Politikens inriktning

Regeringen har som tidigare aviserat gått vidare med arbetet med att se till att SSM har de resurser som behövs för att möta framtidens utmaningar. Myndighetens budget förstärks i enlighet med detta ytterligare inför budgetåret 2013.

Den ansökan som lämnats in om att få uppföra en till två nya kärnkraftsreaktorer är förknippad med en ansökningsavgift som disponeras direkt av SSM. Avgiften finansierar myndighetens kommande arbete som är förknippat med ansökan.

2010 gav regeringen SSM i uppdrag att i samråd med Rikspolisstyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomföra en översyn av tillståndshavarnas och samhällets förmåga att skydda kärntekniska anläggningar och transporter av kärnämnen mot antagonistiska hot. Säkerheten inom strålsäkerhetsområdet är avgörande för tilltron till verksamheten. Regeringen bereder förslagen och avser att återkomma med förslag på åtgärder.

I mars 2011 lämnade kärnkraftsindustrin in ansökan enligt kärntekniklagen om att få uppföra slutförvaret för det använda kärnbränslet i Östhammar. Ansökan granskas först av SSM som tillsammans med ett yttrande lämnar över ärendet till regeringen för prövning. En ansökan enligt miljöbalken är inlämnad till mark- och miljödomstolen. Regeringen anser att det är av yttersta vikt att granskningen genomförs på ett systematiskt och heltäckande sätt. Som en del i granskningen har regeringen bjudit in till en internationell granskning ledd av OECD:s kärnenergi byrå NEA.

Den 5 april 2012 presenterade regeringen skrivelsen *Kärnkraft utan statliga subventioner* (skr. 2011/12:141). Skrivelsen redovisade en genomgång av relevanta regelverk i syfte att säkerställa att kärnkraften inte mottar vare sig direkta eller indirekta statliga subventioner.

Följderna av naturkatastrofen i Japan och de efterföljande haverierna i kärnkraftsreaktorerna i Fukushima fortsätter att sätta prägeln på det internationella kärnsäkerhetsarbetet. Sverige har en lång historia av starkt engagemang i internationella säkerhetsfrågor och Sverige kommer även i fortsättningen att ha en framskjutna position i dessa frågor. Förstärkningen

av SSM:s budget har haft särskilt fokus på detta område.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2011	Utfall	309 952		5 540
2012	Anslag	345 119 ¹	Utgifts-prognos	335 287
2013	Förslag	351 875		
2014	Beräknat	358 551 ²		
2015	Beräknat	364 834 ³		
2016	Beräknat	372 471 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 351 430 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 351 430 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 351 430 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningskostnader samt för att finansiera kostnader för forskning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	275 107	8 726	251 218	32 615
Prognos 2012	299 460	44 600	284 460	59 600
Budget 2013	313 658	46 100	329 558	30 200

SSM:s verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. De avgifter som tas ut för att finansiera SSM:s kostnader för granskning av eventuella ansökningar om att få uppföra nya kärnkraftverk disponeras av myndigheten. Ansökningsavgifter som berör kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras även de av myndigheten. Avgifter som berör icke-kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras inte av myndigheten. Övriga avgifter förs till inkomsttitel 2551 Avgifter från kärnkraftverken.

Av de avgifter som tas ut med stöd av förordningen används en del för

beredskapsverksamhet vid länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I denna proposition föreslås att anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ökas med 1,7 miljoner kronor per år fr.o.m. 2013 för att finansiera myndighetens tillsyn av det centrala mellanlagret av använt kärnbränsle, Clab. Ökningen finansieras genom avgifter från kärnkraftverken.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	1 879	2 699	-820
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2012	2 100	3 040	-940
(varav tjänsteexport)			
Budget 2013	2 200	3 200	-1 000
(varav tjänsteexport)			

Uppdragsverksamheten avser utbildning, riksmätplatsen för joniserande strålning samt radonmätninglaboratoriet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2013 för ramanslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2014–2018.

Skälen för regeringens förslag: Behovet av bemyndigande på anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* uppstår genom myndighetens beställningar av forskning inom ansvarsområdet. Bemyndiganderamen för 2013 föreslås vara oförändrad jämfört med 2012. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2013 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2014–2018.

Tabell 5.5 Beställningsbemyndigande – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor						
	Utfall 2011	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016–2018
Ingående åtaganden	48 251	68 321	55 070			
Nya åtaganden	45 488	23 714	40 000			
Infriade åtaganden	-25 418	-36 965	-37 878	-40 000	-15 000	-2 192
Utestående åtaganden	68 321	55 070	57 192			
Erhållet/förslaget bemyndigande	90 000	60 000	60 000			

Regeringens överväganden

Regeringen har tidigare aviserat sin avsikt att få en tydlighet i finansieringen av verksamhet som avser granskning av slutförvar av kärnavfall. Regeringen har därför minskat myndighetens förvaltningsanslag och överfört dessa delar att finansieras via kärnavfallsfonden. Det saknas däremot lagstöd att finansiera tillsynen av det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle, Clab, via kärnavfallsfonden. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 1,7 miljoner kronor per år från och med 2013.

Beräkningar i tidigare budgetpropositioner påverkar beräknade anslagsramar 2013–2016.

Regeringen föreslår att 351 875 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 358 551 000 kronor, 364 834 000 kronor respektive 372 471 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2013–2016 beräknats enligt följande:

Tabell 5.6 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	343 419	343 419	343 419	343 419
<i>Förändring till följd av:¹</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 756	8 750	14 941	22 422
Beslut	6 700	6 836	6 956	7 101
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		–454	–462	–472
Förslag/beräknat anslag	351 875	358 551	364 834	372 471

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

6 Elsäkerhet

6.1 Budgetförslag

6.1.1 4:1 Elsäkerhetsverket

Tabell 6.1 Anslagsutveckling Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2011	Utfall	45 161		1 994
2012	Anslag	51 096 ¹	Utgifts- prognos	49 499
2013	Förslag	51 375		
2014	Beräknat	52 381 ²		
2015	Beräknat	53 312 ³		
2016	Beräknat	54 447 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 51 310 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 51 310 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 51 309 tkr i 2013 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader vid Elsäkerhetsverket. Inkomster hos Elsäkerhetsverket som myndigheten inte får disponera redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2552 *Övriga offentligrättsliga avgifter*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	315 000	142	150	-8
Prognos 2012	315 000	60	150	-90
Budget 2013	315 000	60	150	-90

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 51 375 000 kronor anvisas för 2013. För åren 2014–2016 beräknas anslagen till 52 381 000, 53 312 000 respektive 54 447 000 kronor.

Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, 4:1 Elsäkerhet

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	51 096	51 096	51 096	51 096
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	279	1 352	2 284	3 421
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-67	-68	-70
Förslag/ beräknat anslag	51 375	52 381	53 312	54 447

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.